

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

18171

m. 5

W. H. R.

14

310

310

3969

Ե. Պ. Ա. Շ. Խ. Ա.
Ր. Ա. Յ. Ա. Յ. Յ.

Մաշխարհեք, զի մեր-
ձեալ է արքայութիւն
երկնից : Սաղ. Գ. 17 :

Ի. Օ. Մ. Ի. Գ. Ն. Ա.

Տպագրութեամբ
Հովան Հայրքի :

1839

1524
211
H 181

ՅԷՆԿ

ՊԵՏՍ. ԿՍՆ
ՄԱՏԵՆԱԳԱՐԻՆՆՈՒԽ. Է:

ՅԱՅԵՂ

Երեւո

Տրտրահաւանի մարտիկական գործադրանքները : 1 :

ԳԼՈՒԽ. Բ :

Ս'եղբայր ի՞նչ է : Ա՛նպէս ճարտարի համար էլ յետոյ
աշխարհին մեջ խորանի պարտահաւանի մեջ
ինկոմ' պիտի հարստանայ իրենց հարստանի զը-
րոյ : Եւրոպայի : Այսպէս գործադրանքները : 16 :

ԳԼՈՒԽ. Գ :

Այսպէս գործադրանքները : Ս'եղբայր ի՞նչ ըլլա-
լանք Բացարարանքները մ'յայտ : Ա՛նպատե-
կը զանկողանքները : Տո՛ւն մը իմ ընտանիք մը
պիտի ունենանց գլխաւոր մը՝ եւ օրհնութիւնը :
Ի՞նչ է անհրաժեշտութիւնը : 31 :

Գ Լ ՈՒ Խ Գ

Անյնասիրտ-Լեւան զբայով ուր եղևր Բայասպ-
րտ-Լեւան հը : Անյնասիրտ-Լեւան շարժա-
տիլեները : Անյնասիրտ-Լեւան ակաբերը , որ
Աստուծոյ իշխանու-Լեւանը պէ՛մ կենաց կա-
տանջմարտի : 46 :

Գ Լ ՈՒ Խ Ե :

Տղաքը ինքիբեմնու-ն Աստուծոյ Տէ՛ի քանի օ-
րէնքը կենանան , Բայոյ պանոց կը նէն ամանս :
Արնան Տղքը բրածը զբայ ամանս՝ Լէ՛ կա պա-
կտի-ն ծանօ՛՛կտ-Լեւան հը նազը՝ իշխանեման
Աստուծոյ զբայ : Սէ՛ղքը՝ որուն հասար որ
պը՛՛մ զբայ , Տղա շարժարտ- զբայ է : 62 :

Գ Լ ՈՒ Խ Զ :

Նամասօպ կրկնու-Լեւան հը Տղքի՛ն զբայ : Բան-
պի՛ն Տղէ Գողէն օրկնակը : Սէ՛ղքի հասար
պրտու-Լեւանը՝ որ սոսի պատիճի՛ն զանէն
կը զբայ , Տղապիպ Օղքու՛մ է : 78 :

ԳՆՈՒԽ Է:

Մյն նի-լին զլայ եղև ըր Բացարարո-լին մի :
 Յանցանք Է ապարհայ պարի թեմ զանչեղա-
 ցանկալը : Եւ ըր Է մնյնասէր արարա-
 լեանք օրինակը : 93 :

ԳՆՈՒԽ Ը:

Մար անգամ Տեղս Տր խոսարովանիլը, եւ ան ը-
 րած Բանին յանցանքս ըր ըստը իմանալը ա-
 ուանց ճշմարիտ : Օգլման եղած իր ըստ :
 Ճշմարտապէս եղած Օգլման Տեղս Տեղ-
 րի յԳեղա, եւ զԼսարանս անըրեղա՝ ու անոր
 հասարակելու հասարակ առաջարկո-լե-
 նեմ եղև ըր Բան Տր մի : 112 :

ԳՆՈՒԽ Թ:

Թե որ Տեղս ճշմարտապէս իր ըր ըստ Տեղ Տեղի Տր
 զլայ անիկա Բարսեղ Տեղս Տեղս մի զլայ ար ըր ը-
 ըստ արարի ընե : Անյնանասխարիտ : Յո-
 րայի օրինակը : 127 :

Լուսանց ճշմարիտ զգեստ մեզին համար հասարակաց հրահանգը իրենց քանակական խնդիրը զիջել : Լուսանույր յընտանիքին ինչ որ անընթաց լուսավորման լինելն : 143 :

ԳՎՆՈՒԽ ԺԵ :

Ճշմարիտ Օգնության հասարակարգի հարգանքն ինքնուրույն լուսարժույթի զբոսը, եւ պէնքը բողոքովն սիրելուն ու անուր հասարակարգի զարգացումը պարտաւորութիւնը պէտքուրու : Խորանի պարտաւորութիւնն յաշխարհ լուսարժույթի զինքը բաժնաւորութեանը համար անոր ինքնուրու լուսարժույթի օրէնքներուն նախընտրելու, եւ անոնք ինքնուրու համար իր յանդամուր ըլլալը պէտքուրու : 159 :

ԳՎՆՈՒԽ ԺԲ :

Լուսարժուարողը անոր ինքնուրու իր ճշմարտութեան զբոսը իր նայելի լին անանք ինքը լուսարժույթի զինքն Գործելը է : Ինքը զօրութեամբ ինքնուրու ճշմարտ

կարիւն . իր Տեղբերքը Աստուծոյ իր խոստովան-
 անի : Ինչ ցանցանախին զլոյս իողէաց ինչքն՝ ու-
 րիշնէրոնն . ուղիւն-իւնն ընէլ շնորհաւորան
 հասնալը . 174 :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ե . Ժ Գ :

ՂՃնարիւր ասպաշխարհապալ իր արարի իր ցանցանախին
 զլոյս՝ որ ուրիշնէրոնն գեշաւ-իւնն ըրաւ :
 Անոր հաստուցանալ իր նի . իր խորհած և
 նիւրիպիւնն պատգամ Տեղբերոնն զլոյս իող-
 քաց , և իր ցանկաց հաստաւր ըլլալ արարիլ :
 Իր Բնու-իւննալ ուղած Տեղբերոնն պիւ՛
 իր կուսի ու իր հասկաստանի : 189 :

Գ Լ Ո Ւ Խ Ե . Ժ Գ :

ՂՃնարիւր . Օղջուս ընողը Աստուծոյ շնորհա-
 ղը իր սիրտի Բուրբիւնն Տի Բարեկարգու-
 իւնն հը ընէլ իր զարբինն : Ինչքն ուրիշնէ-
 րոնն աս Քրիստոս աստուծանարեւոն գոր-
 ծիւր հը ըլլալ կաշխարի իր կեանախին Տեղը : 206 :

ԳԼՈՒԽ: ԺԵ:

Ան որ Օգջուրն սիւսէ՛ շարունակ Օգջուրն
 զլոյ պիտի ըլլայ: Սորէ՛ շոգիին պիտի
 ապաւինի անկէջ օգնաւելինն ու պօրուելինն
 ինորբէլն՝ որ Աստուած սիրէ ու անոր ծա-
 աայէ: Ինչորոգիին ինչը Քրիստոսի շաշած
 արարարուելանն զլոյ իր յոյսը պիտի պնդէ՞,
 որ ներդրուելինն գործայ Աստուածէ՛ն եւ շն-
 որանելիք ըրլոյ անոր: 221:

ԳԼՈՒԽ: ԺԶ:

Որչափ ժամանակի Տեղ Տէի Տարբ Տե Օգջուրն պի-
 տի ընէ: Ինչ Բանն է որ էր իջգէ Տեղաւորս
 Օգջուրն ընելէն: 237:

ԳԼՈՒԽ: ԺԷ:

Ընապաշտար Տեղաւորի Տե իզլոյն Աստուածէ
 ինորբէլ իր Սորէ՛ շոգիին: Ինչոր իր ը-
 լայ որ շոգիին Սորէ՛ Տեղաւորինն աւարը
 նորդէ պղնձն ընելլաւ, եւ անասին զ արտիւ-

Ինչ ան իր արած զըզու-ն իր յարու-ն Գարձու-
 զու-նի-նք արլայ : Ս'եղա-որին Օ, զը-ն-
 ձե-լու- հասար յարգ-որանք : 252

ԳՆՈՒԽՈՒ ԺԳ :

Անուպաշխար իարգացող զէզը Գալու- յարգ-
 ը-լու- հասար հարցնու-նք ձե-ր : 264 :

ՕՆՈՒՄՈՒ ԺԳ

Սուրբ Օ, ձ արած ինչ զնի զհամարան Գալու ի
 արգացող զնի ինչ զնի զնի զնի : 262

ԳՆՈՒՄՈՒ ԺԳ

Սուրբ Օ, ձ արած ինչ զնի զհամարան Գալու ի
 արգացող զնի ինչ զնի զնի զնի : 263

ԳՆՈՒԽ Ե :

Տրտման լի՛ն հոգիք զանապատն արևախնայք :

ԽՍ՝ փոքրիկ բարեկամներս՝ որ աս
 գիրքը կը կարդան , կամ որոնք որ
 կը լսեն աս գիրքին կարդացվածքը ,
 կարելի է որ կուզեն իմանալ թէ՛ ինչ
 չն՛ էս աս գիրքը մէկ մօր մը իր տը
 զոցը հետ խօսակցութիւն ընելու
 կարգովը կապված շիներ եմ : Ըսիկա
 ես շինեցի՛ որ բանը էվելօք հաճելի
 կարենամ ընել . նաև կը խորհիմ որ՝
 աս կերպովս էվելի գիրքին հասկըց
 վելու կրնամ ընել աս գիրքը :

Հիմայ ան բարեպաշտ կնկանը վը
 րայ՝ որ իր տղոցը հետ հետևեալ
 խօսակցութիւնները կընէ , պէտք է
 գիտնալ , որ անիկա շատ անգամ իր

տղոցը համար՝ և անոնց հետն ալ մէկ
տեղ աղօթք կրնէր . և ինքը կը փա-
փաքէր՝ որ ան տղաքը ամէնը Յիսուս
Վրիտոսի բարեկամները ու հե-
տևողները ըլլան : Աս կնկանը անունը
Վամարիս էր , և տղոցը անուններն
էին Վրիգոր՝ տասներկու տարւան ,
Նդիսա՝ ինը տարւան , ու Նրմուզ՝ վեց
տարւան :

Աս կնկանը սովորութիւնն էր՝ որ
իր տղոցը ազատութիւն կուտար իրեն
հետ շատ համարձակ խօսելու . և ա-
նոնք ալ ասանկ կրնէին , որովհետև
զխտէին թէ սրջամբ մարերնին զերենք
կըսիրէր , և կուզէր ինքը՝ որ իրենց
մէկ պիտանի մարտնչութիւն մը տայ :

Հիմայ Նրմուզը՝ որ ամէնէն պըղ-
տիկն էր , սկըսեց զըուցել . Մայ-
րիկ , ես չեմ գիտեր որ աղէկ մը հա-
կրնամ թէ՛ ինչ պիտի ըլլայ Մեղքի
վրայ ապաշխարելը կամ զՂԶալը .
կըկամի՞ս հրամանքդ ինձի աս բանը
մեկնել :

Մայր . Այո՛ զաւակս . Թէպէտ ես
 ատ բանին վրայ շատ զրուցած եմ ձե-
 զի ամէնուղ : Եւ ատոնցվընէ իմ մտքիս
 մէջը կայ , որ էվելօք ժամանակ գրո-
 նամ ու հող տանիմ՝ որ դուք բաւա-
 կան կարող ըլլաք պայծառ կերպով
 ու կատարելապէս հասկընալու ան
 Ապաշխարելը , Թէ ի՞նչ կընշանակէ :

Եղիս . Մայր՝ ես գիտեմ Ապաշխա-
 րանքին ինչ նշանակելը . ըսել է
 Թէ՛ Մեր մեղքին վրայ Տրամիլ :

Գրեգոր . Վայր իմ՝ ատիկա ընդ-
 հանրապէս մենք ամէնս ալ գիտենք :
 Բայց ես կուրախանամ որ՝ Արմողը
 ատոր վրայով մօրս հարցուց . ինչու
 որ ես պիտի զրուցեմ՝ որ շատ անգամ
 իմ վրայովս անանկ մը կիմանամ որ
 տակաւին չի հասկըցածի պէս եմ ան
 Օղջումին կամ ապաշխարանքին ինչ
 նշանակելը :

Մայր . Ա՛խ զսակըներս , բոլորովին
 ատիկա հասկընալը և ինչ նշանակե-
 լը սրտերնուղ մէջը իմանալը դիւրի՛ն

բան չէ : 'Նախնիք' և շատ էվելօք
բարեպաշտ մարդիկներն ալ ասանկ
կըզբուցեն ձեզի . Սուրբ Հոգիին կը
կարօտինք մենք՝ որ մեզի հասկըցու
նէ և իմացունէ թէ ինչ է ճշմարիտ
Օղջումը : Եւ քանի որ ես կը ջանամ
ձեզի ատ բանը աղէկ մը հասկըցու
նել , Եմենակարող Եստուծմէն խըն
դիրք կընեմ . Բրիտանի միջնորդու
թեամբը՝ որ ձեզի իր Սուրբ Հոգի
տայ , որպէս զի կարող ըլլաք ան
Օղջումին կամ Եպաշխարանքին ինչ
ըլլալը հաստատուն ու շատ աղէկ
կերպով մը իմանալ , ինքնիրեննուդ
ձեր սրտին մէջը զգալով ան . Օրդ
ջումը :

Շիտակ ես դուն Ն'ղիսա , որ զը
րուցեցիր թէ՛ Օղջալը կըցուցընէ
մեղքերնուս վրայ տրտում ըլլալ :
Բայց դուք ամէնքնիդ ալ գիտցէ՛ք՝ որ
Տրտմութիւնը զանազան տեսակներ
ունի : Մեզի պէտք է որ՝ մեր մեղքե
րուն վրայ տրտմութիւն ընելու ճըշ

մարիտ կերպը միայն ունենանք ներ-
սիրէինիս . քանզի ուրիշ տեսակ տրտ-
մութիւնով չի՛ կրնար ըսվել որ՝ մեզ
քերնուս վրայ զղջում կրնենք :

Եղևս . Մայր՝ միտքդ կուզայ հը-
րամանքիդ , որ ինտոր տրտում էի ես՝
երբոր անցած շաբաթ օրը անձրև
կուզար նէ , որ մեզ արգիլեց ան ժուռ
զալէն՝ որն որ հրամանքդ մեզի խոս-
տացեր էիր :

Երեգ . Հապա ես ինտոր տրտում
էի՝ երբոր կորսընցուցի իմ թռուցի-
կըս , որնոր Աստիայէլ իմ քեռիս շե-
ներ ու ինծի տըվեր էր :

Մայր . Եղէկ . հիմայ քիչմը խօսինք
տրտութեանը զանազան տեսակնե-
րուն մէկ քանիին վրայ , և տեսնանք
թէ ինչ են անոնք : Եղիսա , մե-
ղադրըվելու մէկը կնիր մի , որ մենք
անցած շաբաթ օրը չի կրցանք ժուռ
զալ :

Եղևս . Չէ՛ մայրիկ . Եստուած էր՝
որ ան անձրևը բերել տըլաւ : Իմ

միտքս ալ կուգայ՝ որ հրամանքդ ա-
նատենը մեզի զըուցեցիր թէ, պէտքը
չէ որ մենք սըլոդողինք բարկանանք՝
կամ զանգատ ընենք . ինչու որ Աս-
տուած՝ ինչպէս որ ինքը աղէկ կըսե-
պէ, մեզի ասանկ եզանակ մը կուտայ .
և ինքը ինչ որ ընէ նէ՝ աղէկ է ու շե-
տակ :

Մայր . Հիմայ՝ անանկ է նէ պիտի ը-
սենք որ, ասիկա է մէկ տեսակ տրտ-
մութիւն մը՝ որ մենք կրնանք ունե-
նալ . քանզի անատենն ալ՝ երբոր ոչ
մենք և ոչ ուրիշ մէկը մէկ սխալ
բան մը գործած ըլլայ, կրնանք որ
տրտմինք՝ և ուզենք որ՝ ան պատա-
հած բանը տարբեր եղած ըլլար քեզ
մը :

Գրեգոր . Այո՛ մայր, ես աս կերպ
տրտմութիւն իմ վրաս իմացայ անա-
տենը, երբոր Արմեզին ոտքը սառլն
վրայէն սահեցաւ՝ և գետինը ինկաւ,
ու այսչափ վնասեցաւ իր անձը : Ա-
նիկա յանցանք մը չունէր, ինչու որ

Տրամանքդ իրեն Տրաման ըրեր էիր՝
 որ երթայ պարտեղին մէջը քիչ մը
 ժուռ դայ : Կնձի շատ տրամութիւն
 եղաւ երբոր անոր քաշած ցաւը տե-
 սայ , և ուզէցի՝ որ իրեն վնաս մը ե-
 դած չըլլայ :

Մայր • Եպրիս տղաս • Տիմայ ձեզմէ
 մէկն ալ կրնայ տալ ինձի տա տեսակ
 տրամութեանը մէկ ուրիշ օրինակ մը
 կամ նշան մը :

Երձե՞ • Ե՛ս ալ ներսիդիս տրամու-
 թիւն խնայայ մայր , երբոր սառին
 վրայէն դեռինք ինկայ • Տիմայ անի-
 կա միտքս իցնալու ատենը տրամու-
 թիւն կըզդամ քիչմը : Չեմ մտմտար
 որ ես միշտ բոլոր իմ կեանքիս մէջը
 առաջուց հետէ ասանկ գէշ կերպով
 վնասներու հանդրսած էի :

Մայր • Դիցուք թէ՛ Ն՛րմոզ , ես քեզ
 արզեւած ըլլայի՝ որ չերթաս ժուռ
 դաս պարտեղին մէջը • և անատեն ատ
 բանը դիտուդ դալու ատենը դուն ինչ
 կերպ գգացում պիտի ունենայիր ներ-
 սիդիդ :

Երևոյ . Կարծեմ թէ՛ անցաւը քաշելէս ետքը , ու երբոր Գրիգոր եղբայրս իմ աւջիս ինկաւ իս տունն բերելու նէ , պէտք էր որ ան իմ անհնազանդութեանս համար տրտմութիւն մը զգացած ըլլայի :

Մայր . Ինչը.ւ ատ անհնազանդութիւնը քու ներսիդիդ ցաւ կամ տրտմութիւն պիտի պատճառէր :

Երևոյ . Ի՞նչոր համար որ՝ կը վախնայի ես թէ հրամանքդ իս պիտի պատժես :

Մայր . Ուրեմն կերեայ որ՝ ուրիշ տեսակ տրտմութիւն ալ կայ եղեր : Իս ան տրտմութիւնն է՝ որ մենք կիմանանք , երբոր յանցանք մը գործած կըլլանք՝ ու երբոր բան մը քաշելու կըլլանք , կամ բան մը քաշելու երկիւղ կունենանք՝ մեր ըրած յանցանքին պատճառաւը :

Իրեգոր . Մայր՝ կերեայ որ ես ատեն ատեն տրտմութիւն կը քաշեմ , չէ թէ որ ես յանցանք մը ըրած եմ ,

Հապա որ կրտսնամ տղոցը յանցանք
ընելը , ու դիտեմ որ ան ըրածնին
հրամանքիդ չուղած բանն է :

Եղևո . Ե՛յո՛ իրա՛ւ է , որ անատենը
հրամանքդ մեզ կը չեխես ան բանին
համար անանկ մէկ կերպով մը՛ որ
պէս թէ դուն ես մեր մայրը :

Մայր . Ե՛ղջիկս , անվայել է ատ
խօսքը՛ որ եղբօրդ կը դրուցես դուն :
Ե՛նիկա քեզմէն ու Երմոզէն ալ մեծ
է . և թէ որ ինքը ձեր յանցանք ը
րած ատենը ձեզ կը յանդիմանէ որ
ատեն որ ես ձեր քովը եղած չըլամ ,
անիկա տղէկ կընէ . թէպէս պէտք
է իրեն ալ՛ որ սիրով յանդիմանէ :
Ես կուրախանամ որ տեսնամ թէ՛ իմ
տղոցմէս մէկը տրամութիւն կը քաշէ
մէկալներուն յանցանք մը ըրած ա
տենը : Մեզի պէտք է ամէն իժիը
տրամութիւն քաշել , երբոր տես
նանք մէկը որ յանցանք մը կը գործէ .
և պէտք է որ ջանանք ցուցնել ան
մարդուն՛ թէ ան ըրած բանը արժան

չէր իրեն որ ընէր : Ասոր համար կըր-
նանք ըսել թէ՛ ա՛յլ մէկ ուրիշ
կերպ տրտմութիւն մըն է :

Ասկէց՝ ի զատ , ատեն ատեն մենք
չէ՛նք մի տրտմիր՝ մեզի պէտք եղած
բանը որ պիտի ընենք , զանց ընել
նուս համար :

Եղևս . Այն՝ հրամարէս մայր .
միտքս կուգայ՝ որ անցած շաբթու
երբոր հրամանքնիդ ժուռ գալու կեր-
թայիք , ինձի՛ դրուցեցիր որ ես աղէկ
աղջիկ մը ըլլամ , ու հանդարտ նըս-
տիմ՝ և սերտեմ իմ համարս : Աս ատ
ըսածդ չըրի , ու քեզի՛ անհնազանդ
եղայ . և հրամանքդ տուն գալէն ա-
ռաջ՝ սկրտեցի տրտմութիւն ունե-
նալ ան ըրած բանիս վրայ , բայց
ա՛յլ ատենն ալ անցեր էր համարս
սերտելու :

Երեւ . ()ր մը ես ալ տրտմութիւն
քաշեցի՛ որ ձեր խօսքին մտիկ չըրի
մայր , և կանչվաւուք ընելէն չե-
ղադրեցայ՝ երբոր՝ Վրիզոր հիւանդ
էր : Հրամանքիդ միտքը կուգայ՝ որ

իմ պղտիկ կառքս ձեռքէս առիր, և
թող չի արւիր որ նորէն անիկա ձեռ-
քս առնեմ իրեք օր. որ անիկա ին-
ծի շատ տրտմութիւն քաշել տրւաւ:

Մայր. Բայց ինչո՞ւ համար տրտ-
մութիւն քաշեցիր Աղիսա՞ երբ որ
դուն ինծի անհնազանդութիւն ըրիր,
և քու դասդ չի սերտեցիր նէ:

Աղիսա. Հրամանքդ դիտես մայր.
հրամանքդ ինծի զրուցեցիր որ եթէ
ես դասքս չի սերտեմ նէ, հետեւեալ
օրը ձեր հետը չի պիտի երթամ ժուռ
դալու կառքով. ու ես եղածին չափ
յիմարութիւն ըրի՞ որ ան աղւոր ժուռ
դալը կորսնցուցի մէկ քիչի՞ծիկ մը
խաղալու համար:

Մայր. Անանկ է նէ՞ կրեանք հիմայ
ասանկով ուրիշ տեսակ տրտմու-
թեան մը վրայ խօսիլ: Ան է մէկ
տրտմութիւն մը՝ որ մենք կը քաշենք
մեզի պէտք եղած ընելու բանը զանց
ընելնու համար՝ կամ (որ նոյն բան
է) մեր պարտաւորութիւնը չի կա-
տարելնու համար, և քիչ մը նեղու-

Թիւն կրթաշէնք՝ կամ՝ նեղութիւն քաշելու երկիւղ կունենանք ան բանին համար :

Իրեհոյ . Ես ալ կրկարծեմ մայր , որ ուրիշները իրենց պարտքը զանց բրած տեսնալնուս ատենը տրտմութիւն կրնանք ունենալ , ճիշտ ինտոր կրնանք տրտմիլ երբոր կրտեսնանք անոնք որ յանցանք մը կը գործեն :

Մայր . Իրաւ է՝ տըղաս , և ատոր ալ կրնանք ըսել թէ մէկ ուրիշ տեսակ տրտութիւն մըն է : Մեզի պէտք է որ՝ զանց չընենք ան նոյն ժամանակը՝ ան որ մեր պարտքն է , ամէն կերպ յարմար ճամբաներով ջանք ընել յորդորելու ուրիշներն ալ իրենց պարտաւորութեանը :

Եղև . Մայր՝ աս մեր զրուցած տեսակ տեսակ տրտմութիւններուն մըն է՝ որ ան մեզի պէտք է ունենալ մեր ապաշխարելու ատենը :

Մայր . Ենտարակոյս պէտք է ըլլալ որ անոնցմէ մէկն ալ չէ ճշմարիտ

տրտմութիւն : Մէկ մարդ մը որ զըզ-
 ջում կընէ՝ միայն իր մեղքերուն վը-
 րայ կըզզջայ : Աւասանկով անիկա
 չի կրնար ուրիշ մարդոցը մեղքերուն
 վըրայ զըջում ընել : Ինքը գուցէ
 տրտմութիւն կունենայ՝ որ ուրիշները
 յանցանք ըրած են կամ իրենց պարտ-
 քը զանց ըրած են , բայց ասիկա ան
 տրտմութիւնը չէ՝ ինչ որ Օղջում
 ըսելով կիմացվի նէ :

Ատուած ձեզմէ կըպահանջէ՝ որ
 զըջում ընէք , անոր համար որ՝ դուք ,
 դուն Վրիզոր , դուն Ն՛ղիսա , դուն
 Ն՛րմոզ , անանկ բաներ ըրած ունիք՝
 որ յանցանք են . և անանկ բաներ
 զանց ըրած ունիք՝ որն որ ձեր պարտ-
 քըն էր ընելու : Աւ չէ թէ մենք պի-
 տի ըսենք որ՝ այս ինչ բանը ընելնուս
 կամ չընելնուս համար զըջացինք , որ
 անոնք մեղք մը չեն ըլլովելովը կամ
 չըլլովելովը : Ա՞յ կերպ բաներուն
 վըրայ կըլայ որ տրտմութիւն ունե-
 նանք , բայց չենք կրնար ըսել թէ

Օղջու՛մ ունեցանք : Միտքդ կուգա՛յ
 ան , որ երեկ Վրիգորը երբոր դուռը
 կը բանար , Նրմոզը հոն կայնած ըլ-
 լալով՝ դուռը անոր գլխուն զարկաւ ,
 ու անանկ վնասեց անոր՝ որ կանչ-
 վըւտուքով լալ սկըսեց : Բայց
 Վրիգոր աս բանը ընելուն համար
 մեղադրելի չէր . ինչու որ անոր միտ-
 քը չէր որ Նրմոզը այնչափ մօտ կայ-
 ներ էր դռանը : Կնքը շատ տրտում
 եղաւ աս ըրած բանին համար . բայց
 պատշաճ չէ որ ըսվի թէ՛ ինքը Օղ-
 ջում ըրաւ ան բանին վրայ : Այսպէս
 էս ալ չէի գիտեր մինչև աս առտու ,
 որ Վրիգորը հիւանդ է եղեր գի-
 շերը : Թէ որ առաջմանէ ես գիտ-
 ցած ըլլայի ան , պիտի զգայի՞ որ իմ
 պարտքս է երթալ քովը՝ ու հոգալ
 անիկա : Արցաւ իմ որ չիմացայ ան
 նոյն ժամանակը , որ երթայի քիչ մը
 իրեն համար պէտք եղածը ընէի :
 Բայց աս բանին վրայ Օղջում չեմ
 ունենար . ինչու որ ամենևին չէի կըր-

Կար մեղադրելի . և պատճառ չու
նէի խորհելու թէ՛ Գրիգորը հիւանդ
էր մի :

Հիմայ մենք ըստ բաւականին խօ
սեցանք մինչև աս ատեն աս նիւթին
վրայ . վաղը նորէն պիտի խօսակցինք
աս նիւթին վրայով :

Գրիգոր՝ բեր ինձի Բստուածա
շունչը , ու Մարիամին զըուցէ որ
ներս գայ : Իրիկվան աղօթքին ժա
մանակն է :

Գ Լ ՈՒԽ Ե Բ :

Սեպտեմբեր 16 : Այսօր Երևանի համալսարանի
ուսանողներն իրենց խորհուրդով որոշեցին
հասնել Երևանի համալսարանի կենտրոնին
և Երևանի համալսարանի կենտրոնին
Վրաց : Խորհուրդով : Այսօր Գործարարներն :

ՀԱՏԵՒՆԵՐ ԻՐԻԿՈՒՆՆԵՐ ԳՆԱՄԱՐԻԱ
տիրիկները և տղաքը նորէն մեկտեղ
ժողովովեցան , և ուրիշ կերպ խօսակցութիւն
կրնէին Վաղաշխարհութեան վրայ ,
ինչպէս իրենց սովորութիւնն էր
ամէն իրիկուն , մինչև որ Գնամարիա
տիրիկները լրամրնցուց աս օր
տակար նիւթին վրայով զըուցելու իր
խօսքերը :

Սոյս . Սիրելի՛ զաւկըներս , կը
յուսամ որ մեր ջանք ըրած ատենը
որն ըլլալը ճշմարիտ զը ջուճը գտնալու
համար , բոլոր զըուցված խօսքերուն
դուք ալ ականջ կը դնէք իր : Ի՞նչ
և աս խօսքերը ձեզի զըլարձութիւն
քերելու մը պէս չըլլան ալ մեկ պատ

մութեան մը ըրածին պէս , սակայն
 ասոնք հասարակօրէն շատ պիտանի
 են՝ մէկ պատմութեան մը պիտանի
 ըլլ ըլիէն աւելի : Օրուցած խօսքս
 ճշմարիտ ասանկ է՝ աս հետևեալ
 կարճ ու յայտնի պատճառին համար .
 Պատճառն որ , եթէ դուք մեղքեր
 նուղ համար ճշմարիտ զղջում մը
 չըզգաք սրբօրհնուղ մէջը՝ և ան
 զղջումը դուրսէն ձեր վրայ ալ ցու
 ցրնելու չըլլաք նէ , ամենեւին չէք
 կրնար երթալ Երկինքը :

Երեւոյ . Մայր՝ Երկինքին մէջը
 եղող հրեշտակները Օղջում ըրած
 են մի :

Մայր . Ի՞նչ բանի վրայ անոնք պի
 տի զղջան՝ Ե՛րմոզ : Միտքերնիդ չի՞
 դար , որ երէկ իրիկուն ձեզի ըսի թէ՞
 մէկը միայն իր մեղքին վրայ կրնայ
 զղջում ընել : Գանք որ՝ Երկինքի
 մէջի հրեշտակները ամենեւին մեղք
 չեն գործեր . և անոր համար չեն կըր
 նար զղջում ընել : Միայն մեղքի

Յ ա

ՊԵՅՈՒԿԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

համար մենք կրնանք զղջալ . միայն
մեր բրած մեղքերուն համար , միայն՝
Մատուծոյ ուղածին սէս մեր սուրբ
չըլլալուն համար , և մեզի բնելու
պարտք չեղած բանք բնեւնուս հա-
մար , կամ մեզի պարտք եղած բանք
չբնեւնուս համար :

Եղևս . Մայր , ի՞նչ է ատ քու
զուրկածդ , ի՞նչ պիտի ըլլայ մեղքը ,
կուզեմ որ հասկըցունես :

Մայր . Եպրիս աղջիկս , որ հար-
ցուցիր դուն ատիկա . բարի , հիմայ
զուրկեմ ատոր վրայ . որովհետև ան
մեզի կրնայ օգնել , որով մենք աղէկ
մը հասկընանք ետքէն թէ ի՞նչ է ճըշ-
մարիտ զղջումը : () րինակով պիտի
հասկըցունեմ . Նայէ սա ժամացոյցս .
կէս ժամ գրեթէ առաջ է . երէկ ան
նոյնչափ կամաց կերթարկոր . շա-
բաթ մըն է՝ որ ասանկ սխալ կերթայ .
և չեմ կրնարկոր գիտնալ՝ թէ ի՞նչ
է ատոր պատճառը :

Երեւ . Մայր , կարծեմ շատ աղէկ

կընես հրամանքդ՝ որ Վրիզորին տաս
անիկա, որ ժամագործին տանի :

Մայր . Չէ . դիցուք թէ ես հիմայ
աս ժամացուցին քիչ մը բան խօսիմ ,
ու ջանամ ցուցընել իրեն իր պար-
տաւորութիւնը՝ որ շտակ երթայ :

Երեւոյ . Մայր՝ ինտո՞ր ատիկա մէկ
շտակ բան մը ինքիրմէն կրնայ բ-
նել : Ժամացոյցը ոչ շտակը գիտէ՝
ոչ ալ սխալը :

Մայր . Ղշմարիտ է տըղաս ատ գրու-
ցածդ . ինչու որ ժամացոյցը ոչ կըր-
նայ խորհիլ՝ ոչ ալ կրնայ իմանալ .
անիկա բանական հոգի չունի : Ընկա-
րելի բան է անոր հասկըցունելը՝ թէ
ինչ է շտակը՝ ու ինչ է սխալը :

Վրիզոր . Կեցիր մայր՝ հրամանքիդ
բան մը պիտի հարցունեմ . Շատ ան-
գամ կերևայ որ շուն մը խորհուրդ
կընէ զանազան բաներու վրայ . անի-
կա չի՞ գիտեր մի՞ մայր , ազէկ ընելը
ու գէշ ընելը . ուրեմն կրնայ մի անի-
կա գղջալ իր ըրած մէկ բանին վրայ :

Մայր • Կարծեմ թէ չէ՞ Վրիգոր
 դուն շունի մը կրնաս որ հասկըցու
 նես թէ՞ այս ինչ բանը պիտի չընէ ,
 կամ ուրիշ մէկ բան մը պիտի ընէ •
 և ան բանին թէ որ ինքը անհնազանդ
 գտնելի նէ՞ կը պատժուի : Թէ որ մէկ
 շուն մը ատեն ատեն ծեծ ուտէ կա
 տու մը հալածելուն համար՝ որն որ իր
 հետը նոյն տանը մէջ կը բնակի , ալ
 վերջը անիկա ան բանը ընելէն ետ
 կը կենայ , և անոր հետ սիրով կը վար
 վի : Ինքը ցաւ մը կիմանայ իր ծեծ
 կերած ատենը , և ան ծեծին վախը
 կը դուռ շացունէ զինքը կատուն հալա
 ծելէն : Բայց անիկա իր ըրած բանը
 միտքը բերած ատենը մէկ տրամու
 թիւն մը չունենար իր ներսիդին : Ա
 նիկա չիմանար՝ որ իր ըրածը յան
 ցանք էր , և ան՝ որ ինքը մեղադրը
 վելու արժանի է : Եւ աս բանս ընա
 կանաբար ճշմարիտ է ուրիշ ամէն ա
 նասուններուն վրայով • ինչու որ ա
 նոնք կարող չեն՝ որ հասկընան թէ

ո՞րն է աղէկը , և ո՞րն է գէշը : Ասոր
 համար բոլորովին աննըման են մար-
 գոց՝ կնիկներուն՝ և տղաքներուն :
 Թէ որ դուք ամէն կերպով աշխատիք
 ալ՝ որ կարենաք անոնց սորվեցունել
 քիչիճիկ մը Աստուծոյ վրայ կամ Աս-
 տուածաշունչին վրայ , բոլոր ան աշ-
 խատութիւնները պարապ են : Անոնք
 բան մը չեն գիտեր Աստուծոյ վրայով ,
 կամ պարտաւորութեան վրայով , Ար-
 կինքի՝ կամ Գժոխքի վրայով : Անոր
 համար անոնք մեղք չեն կրնար գոր-
 ծել , և հետեւապէս չեն ալ կրնար
 Օղջում կամ ապաշխարանք ընել :

Գրեգոր . Մայր , ես ամենեւին ա-
 ռաջ չեի մտմբտացեր աս կերպովը՝
 որ հիմայ կըխորհիմ , թէ մենք ո՞րչափ
 տարբեր ենք անասուններէն . քանզի
 մենք կրնանք գիտնալ ո՞րն է աղէկը՝
 և ո՞րն է գէշը :

Լոլեաս . Մայր , ասանկ կուգայ ին-
 ծի՝ որ երբեմն գուցէ շատ գէշ մար-
 գիկները շունի մը նման ըլլալ պիտի
 ըզգեն :

Մայր • Ինչո՞ւ ասանկ կուգայ քեզի
աղջիկս :

Եղբայր • Քանզի մէկ մարդուն իր ը-
րած յանցանքին վրայ տրտում ըլ-
լալը այնչափ գէշ կուգայ՝ որ ինծի
կերևայ թէ, անոնք որ շատ գէշ բան
մը կընեն նէ՛ կարելի է որ պիտի ու-
զեն անասունի մը պէս ըլլալ, որ ի-
րենք իրենց սրտերնուն մէջ տրտում
մութիւն չըզգան, և չի զըզջան իրենց
յանցանքին վրայ :

Մայր • Ա՛խ աղջիկս • շատ գէշ
մարդիկներ ատանկ ըսածիդ պէս ըլ-
լալ ուզեցին՝ որ մեղքերնուն վրայ չի
խորհին, բայց պարապ տեղը : Ա՛նոնք
որ մեղք կըգործեն՝ պէտք է որ իրենց
մեղքերնուն վրայ մտմբտան : Այլ թէ
որ իրենք սա աշխարհիս մէջ ան ը-
րած մեղքերնին չի մտմբտալու՝ և ա-
նոնց վրայ անհող ըլլալու ճամբայ մը
գտնան ո՞ր և իցէ կերպերով, բայց
հանդերձեալ աշխարհին մէջը հար-
կա՛ւ ան մտմտութիւն պիտի ունենան ի-

րենք : Անտեղը՝ անոնք որ իրենց
մեղքերուն վրայ չի զղջացած՝ և ի
րենց յոյսը Տէր Յիսուս Քրիստոսին
վրայ չի դրած մեռած են նէ, ալ պի-
տի մտմբտան բոլոր իրենց մեղքերնուն
վրայ, և ան մեղքերը վրանին առ-
նելնուն պատճառաւ իրենց յիմար ու
յանցաւոր ըլլանուն վրայ : Անոնք
աս բանիս վրայ ամէն իժիք պիտի
մտմբտան : Ասոր վրայ պիտի մտմբ-
տան՝ ներսիդինին էվելօք կսկիծ իմա-
նալով : Իրենց ըրած բաներուն վրայ
պիտի դառնան նային ամօթով ու դո-
ղով . և ան իրենց գլխուն գալու ու
քաշելու բաներուն վրայ պիտի նային
անպատմելի յուսահատութիւնով մը :

Մտմբտացէք դուք աս բաներուն
վրայ սիրելի՛ զաւկըներս . ու երբոր աս
կերպով մենք առաջ երթալով՝ աղէկ
մը ճանճնալու կըլլանք մեղքին ինչ
ըլլալը նէ, միտքերնիդ բերէք որ
դուք մեղաւոր էք . որ անկէ ետեւ չէք
կրնար մեղքերնուդ վրայ խորհելէն

ետ կենալ . և թէ որ դուք աշխատիք՝
 որ աս կեանքերնուդ մէջ ան մեղքերը
 մուցըվին , և այնպէս թէ որ ան մեղ
 քերնուդ վրայ ամենեին զգջում չը
 նէք նէ , ձեր մեռնելէն ետքը՝ ա՛լ ան
 մեղքերուն վրայ մտմբտութի մէջ պի
 տի ըլլաք մէկ հոգևոր տրտմութիւնով
 մը , որուն ինչպէս ըլլալը դուք հիմայ
 չէք կրնար իմանալ : Վուք հիմայ չէք
 կրնար խորհիլ թէ ինտո՛ր աղետալի
 և վշտալից պիտի ըլլայ ան մտմբտու
 քը : Ե իտակ զըուցեց Վրիգոր , որ
 մենք շատ տարբեր ենք անասուննե
 րէն . ինչու որ մենք կրնանք դիմանալ
 ո՛րն աղէկ է՝ և ո՛րը դէշ է : Վաև շատ
 տարբեր ենք անոնցմէ , որ մենք ա
 նանկ հոգի մը ունինք , որ մեղքին
 պատճառաւը յաւիտեանս թշուառ
 ըլլալու ընդունակ է՝ և էվելօք սոս
 կալի նեղութիւններու դիմանալու :
 Վնասունները կրնան դիմանալ մեծ
 մեծ մարմնաւոր պատիժներու , ա
 նանկ ալ մենք . բայց ի՛նչ օգուտ .

ան զանազան մարմնաւոր ներդուծիւն
 ները բնաւ չեն կրնար համեմատիլ
 հոգիին քաշելիքին, թէ որ անիկա
 հանդերձեալ աշխարհը ելծալու
 ըլլայ իրեն անհերելի ու անապաշխար
 մեղքերովը նէ :

Աստուած էր՝ որ ասանկ շատ տար-
 բեր ըրաւ ձեզ անասուններէն. ինքն
 է՝ որ ձեզի բանական հոգի տրւաւ. և
 ինքն է՝ որ ըրաւ ան հոգին ընդունակ
 իմացողութեան թէ ո՛րն է աղէկ, և
 ո՛րը՝ գէշ. և գիտնալու, որ երջանիկ
 պիտի ըլլաք՝ երբօր աղէկը ընէք, և
 թշուառ պիտի ըլլաք՝ երբօր գէշը
 ընէք նէ :

Ասանկ ձեր կարող ըլլալովը ա-
 ղէկն ու գէշը ճանչնալու՝ ան երջա-
 նիկ զգացումներուն հետ մէկտեղ որ
 դուք կունենաք ձեր աղէկ կիրքեր-
 նուղ ու ըրածներնուղ վրայ նայելու
 ատեննիդ նէ, և ան թշուառական
 զգացումներնուղ հետը՝ որն որ կու-
 նենաք երբօր գէշ կիրքերնուղ և

գործքերնուդ վրայ կրնայիք , աս ա-
մէնուն վրայ խօսելով՝ մէկ խօսքով ,
կրնայ ըսվիլ թէ դուք մէկ խղճմը-
տանք մը ունիք :

Գրեգոր . Մայր՝ պղտրտիկ տղաք-
ներն ալ խղճմտանք ունին մի :

Մայր . Տըղաս՝ շատ դժուարին
բան է գիտնալ ճիշտ ան ժամանա-
կը , երբոր անոնք պինտ առաջ կըղ-
զան թէ իրենց ըրածը կամ աղէկ է
կամ գէշ : Եսանկ զգացումներ կրնան
ուներնալ անոնք՝ իրենց վարքին վրայ
յայտնի կերպով անոնք ցուցնելէն
շատ առաջ :

Բայց ձեզի ալ ինծի ալ հարկա-
ւոր չէ գիտնալ բոլորովին պզտի տը-
ղոցը խղճմտանքներուն վրայ :

Թէ որ ես կրնամ հասկըցունել
ձեզի՝ թէ ի՞նչ է բուն ձեր խղճմտան-
քը , և ան՝ որ դուք Եստուծոյ առջևը
մեղաւոր մըն էք : Թէ որ ես ձեզի
մեկնելու ըլլամ՝ թէ ի՞նչ է ճշմարիտ
զղջումը , և ան զղջումը սրտեքնուդ

մէջը զգալը ցուցընեմ ձեզի : (Թէ որ
 ասանկ՝ Հոգւոյն Սրբոյ օգնութիւնո
 վը կրնամ ձեզի ցուցընել ձեր յան
 ցանքը՝ ու գլխունուդ գալու վտան
 գը , և ձեզ յորդորելու ըլլամ՝ որ
 յոյսերնիդ Վրիստոսի ձեր մէկհատիկ
 Փրկիչին վրայ դնէք , ամենեւին հոգս
 չի պիտի ըլլայ՝ թէ կրնամ պատաս
 խան տալ Վրիգորին ինծի ըրած
 հարցմունքին պէս բանի մը , թէ չէ :

Բոլոր ասանկ խիստ ու դժուարին
 նիւթերը Մատուծոյ կը ձգեմ , որ ին
 քը ստեղծեց պզտի տղոցը հոգիները ,
 և ինքը գիտէ ինտոր գործածելը ա
 նոնք մեծ մեծ ողորմութիւններով և
 առաւել ճիշդ արդարութիւնով :

Ն'ղիսա , ես քեզի հիմայ աս պիտի
 հարցունեմ . դուն անատենը երբոր
 ինծի անհնազանդութիւն ըրիր՝ հա
 մարդ չի սերտելով նէ , ներսիդիէդ
 ատանկ զգացում մը ունենալու՝ և ա
 նով անհնազանդութիւն ընելու պար
 տաւորեցմը մի ինքիւրմէդ : Աւ կամ

Ետքէն ատ անհնազանդութեանդ հա-
կառակ տարբեր կերպով ուրիշ զգա-
ցում մը և ներգործութիւն մը կը ցար-
մի ունենալ ներսիդիդ, որով և հը-
նազանդ ազջիկ մը ըլլալ, և հան-
դարտ կենալ՝ ու սորվիլ համարդ:

Եղևոս . Կարծեմ մայր, ատ ետքի
ըսածիդ պէս թէ որ ուղեւու ըլլայի ը-
նեւ՝ կընայի:

Մայր . Ընանկ էնէ՞ ճիշդ սրն որ
ուղեցիր և ինտոր որ յօժարեցար ը-
նեւ նէ՞ ըրիր նոյն բանը . կամ թէ՞
ինքիրմէդ դուն ազատաբար ներգոր-
ծութիւն մը ունեցար . ուրեմն ասկէց
կերևայ որ՝ դուն մէկ ազատ ներգոր-
ծող մըն ես ինքիրմէդ:

Երևոս . Մայր՝ ե՞ս ալ մի ազատ ներ-
գործող մըն եմ:

Մայր . Տեսնանք եթէ դո՛ւն ալ ես
մի . Բեր ինձի տա զիրքը: (Երևոս
Եւոս՝ Գերսե եր Եօրը Բերսոս):

Տես ինչպէս որ քեզի զըուցեցի նէ՞
դուն ըրիր . դուն ինձի հնազանդե-

ցար՝ և մէկ աղէկ տղայ մը եղար :
 Հիմայ կրնայի՞ր մի դուն ինձի ան
 հնազանդութիւն ընել :

Երեւոյ . Մ. յո՛ւ անանկ կը կարծեմ
 մայր . ժամանակ եղեր է որ՝ հրաման
 քիղ անհնազանդ գտնելիք եմ . և թէ
 որ հիմայ ալ ուղելու ըլլայի , կըրնա
 յի անհնազանդ ըլլալ հրամանքիդ :

Մայր . Բայց Ա՛րմոյ , թէ որ ես
 քեզի զրուցելու ըլլայի՞ որ դուն դէպ
 ՚ի վեր ձեզունը թուչիս , կրնաս մի ը
 նել անիկա :

Երեւոյ . Չէ՛ մայր . ինչու որ ես
 փետուր չունիմ :

Մայր . Եւ պիտի խորհիս դուն
 ներսիդիէդ՝ որ ատ բանը չընելուդ
 համար պատիժի կամ յանդիմանու
 թեան արժանի ես :

Երեւոյ . Չէ՛ չի պիտի խորհիմ :

Մայր . Բայց թէ որ քեզի զրուցելու
 ըլլամ՝ որ ելլաս վերի սենեակը եր
 թաս , դուն ալ չընելու ըլլաս նէ ան ,
 պիտի խորհիս ներսիդիդ՝ որ դուն
 մեղադրելու արժանի եղար :

Երեւոյ . Ընշուշտ ասանկ պիտի
խորհիմ ես . ինչու որ կրնամ վեր եր-
թալ՝ թէ որ ուզեմ նէ . բայց թուչիլ
չեմ կրնար՝ թէ որ էվելօք ալ ջա-
նամ որ ան բանը ընեմ :

Մայր . Աւրեմն նայէ տղաս , որ դուն
ալ մէկ քանի բաներուն մէջ ազատ
ներգործող մըն ես , բայց չէ թէ ու-
րիշ կերպ բաներուն մէջ :

Ալ վաղը պիտի խօսինք քիչ մը
էվելօք՝ ատ ձեր ազատ ներգործող
ըլլալուն վրայ :

Այսպէս գործուող-էն-ն : Մ'եղբն ի'նչ ըլլա-
լուն Բացադարձ-էն-նը մէջմալ : Բնասանի
Երջանի-էն-ն : Տո-ն հը կոմ ընդամենի մը
պիտի ո-նէնայ գլու-ն հը'ն օրէնքնէր : Ի'նչ
է անյնասիտ-էն-նը :

Մայր . Հատ աղէկ տրղաքս , կը
տեսնամ որ դուք ամէնքդ ազատներ
գործութիւն ունիք : Եւ ձեզի զրուցե-
ցի որ' աս առտու ժամը երկուքին աս-
տեղ իմ քովս դաք . և դուք շատ հող
տարիք ան նոյն ժամին հոս գտնւիլի :
Հիմայ աստեղ շատ կեցանք մի դուք :

Իրեգոր . Չէ մայր . միայն թէ քա-
նի մը բոպէ :

Մայր . Իայց կրնայի՞ք' որ ձեր առ-
ջե տեղը կենայիք' ու ինձի չի դայիք .
և ինձի անհնազանդ գտնւիլիք' թէ
որ անանկ ընել ուզէիք նէ :

Երեգ . Իմ սիրտս քիչ մը ուզեց'
մայր , որ իմ տեղս կենամ քիչ մը ա-

տեն , ու տեսնամ ան պատկերները՝
որ Վարիամ ինձի պիտի ցուցընէր :

Մայր . Հապա ինչո՞ւ չըրիր անանկ .
Թէ որ դուն ուզէիր ան բանը ընել՝
կրնայիր անանկ ընել :

Երեւոյ . Եւո՞ր . բայց չուզեցի որ ը-
նեմ :

Մայր . Ինչո՞ւ համար չուզեցիր աս-
տեղ գալէդ էվելի Վարիամին քովը
կենալ :

Երեւոյ . Մտմըտացի՞ որ հրամանքդ
պիտի սրդողիս ինձի , և որ՝ ես ալ
ետքէն պիտի խորհիմ ներսիդիս՝ որ
դէշ բան մըն էր հրամանքիդ հնա-
զանդ չըլլայ : Եսկէց 'ի զատ , Թէ
պէտ սիրոս կուզէր ան պատկերներն
ալ տեսնալ , բայց շատ ուզեցի հրա-
մանքիդ խօսքը մտիկ ընել :

Մայր . Եհա ասոր պէս դո՞ք ամէնքդ
շատ անգամ կըլլայ որ կուզէք բան
մը ընել . և նոյն ժամանակը կըմտմը-
տաք Թէ պէտքը չէր՝ որ ան բանը ը-
նէիք դուք : Կամ Թէ կըլլայ որ՝ չէք

ուզէր դուք անանկ մէկ բան ընել, և
 ետքը կըխորհիք թէ՛ պէտք էր որ ան
 բանը ընէիք : Աս բաները մտմըտա
 լէն ետքը՝ վերջապէս կըհաստատէք
 ան երկու կերպ բաներէն որն որ պի
 տի ընէք նէ : Թէ որ աղէկ բանը ը
 նելու ըլլաք՝ անիկա ըրած ատեննիդ
 երջանկու թիւն մը կիմանաք ներսի
 դինիդ . բայց թէ որ զէջը ընէք՝
 թշուառութիւն մը կըզգաք ներսիդի
 նիդ :

Երեւոյն . Մայր , ինտոր աղէկ մը
 մեր ներսի զգացումներուն վրայով
 տեղեկութիւն ունիս : Ատ հրամանքիդ
 մեզի զրուցածին պէս ճիշտ ես հա
 ըլիւր անգամ զգացում ունեցեր եմ :

Գրեգոր . Ենանկ ալ ես :

Երեւոյն . Աս ալ , որ երբ սիրտս կու
 զէր ծառն 'ի վեր ելլալ թուչուննե
 րուն բոյնը , ու դիտէի որ պէտքը չէ
 ան բանը ընել , որովհետեւ մայրս
 հրաման չունի :

Մայր . Գուն ծառն 'ի վեր ելա՞ր մի :

Երեւոյ . Չեւայ , և անկէ ետեւ շատ
ուրախութիւն զգացի ներսիդիս՝ որ
հրամանքիդ անհնազանդ չի գտնուե-
ցայ :

Մայր . Արտեսնաքկոր տըղաքս , որ
շատ բաներու մէջ դուք անձնիշխան
ու ազատակամ էք : Կուք զիտէք ո՛րն
է աղէկը՝ և ո՛րն է գէշը . և դուք
ինչպէս որ ուղէք՝ կրնաքկոր ընել ,
թէ աղէկ՝ և թէ գէշ : Հիմայ պատաս-
խան տըւէք ինձի աս ըրած հարց-
մունքիս : Երբոր դուք ներսիդինուդ
պէտք եղածին պէս խորհեցաք՝ և ա-
ղէկը ըրիք , ու անկէ ետեւ երջանկու-
թիւն որ զգացիք , կամ ինչպէս որ
պէտք էր նէ չի խորհեցաք՝ ու յան-
ցանք ըրիք , և անկէ ետքը թշուա-
ռութիւն որ զգացիք նէ , դուք չիմա-
ցաք մի՛ որ ճիշտ ձեր սրտին ուղածին
պէս էր ըրածնիդ :

Տղաք . Ա՛յո՛ , Ա՛յո՛ , Ա՛յո՛ :

Մայր . Չեզի անանկ երեցաւ մի ,
որպէս թէ մէկ մարդ մը կամ մէկ բան

մը ձեզ պարտաւորելու կամ ստիպել
լու վրայ էր՝ այնպէս ընել կամ խոր
խորհել, ինչպէս որ ըրիք :

Գրեգոր . Չէ՛ մայր . միայն թէ եր
բեմն ինծի կերևայ՝ որ շատ դժուարին
է պէտք եղածին պէս խորհել ներսի
դիս, ու անանկը ընել :

Մայր . Այդչափ շատ դժուարին ը
նել տըւողը ո՞ր բանն է :

Գրեգոր . Մայր՝ ատիկա դժուար
հարցմունք մըն է : Արբոր ես աղէկ
տղի մը պէս կը խորհիմ՝ և կըսիրեմ
ձեզ, ու կուզեմ ձեր կամքը ընել՝ և
սիրել Աղիսան ու Արմողը, ու կու
զեմ որ անոնց ալ աղէկ ընեմ, անա
տեն ալ շատ դիւրին է ինծի աղէկը
ընել : Բայց երբեմն ասանկ չեմ խոր
հիր . կուզեմ որ իմ կամքս կատա
րեմ : Հոգ չեմ ընէր ամենեւին ուրիշ
ներուն վրայով . և անատեն ինծի շատ
դժուար է աղէկը ընել :

Մայր . Չէ՛ ս մտմբտար որ, երբոր
ատանկ խորհելու ըլլաս նէ՛ մեղադ
րանքի արժանի ես :

Գրե՛գոր • կըխորհիմ • և աս խորհե-
լովս թշուառ կըլլամ ես :

Սոյր • Աղէկ՝ տըղաքս • դուք ամէնդ
զիտէ՛քկոր ու կիմանաք ալ՝ որ դուք
Աղատակամ էք :

Խելքերնիդ ալ կըհասնիկոր՝ շատ
բաներու նայելով թէ ո՛րն է աղէկը ,
և ո՛րն է գէշը : Թէ որ դուք խորհիք՝
ու աղէկը որ ընէք , ատ բանը ձեզմէ՛
կընէքկոր ազատ կամքով : Ալ թէ որ
խորհիք՝ ու գէշ բան մը ընէք , ան
ալ ձեզմէ կընէք ազատ կամքով : Ար-
բոր դուք կըխորհիք՝ ու աղէկը կը-
նէք , ձեր խղճմտանքը բարեհաճ է
անատեն • և ան պատճառաւ դուք ալ
երջանիկ էք : Բայց երբոր գէշ բան
մը կըխորհիք՝ ու մեղք կընէք , խղճ-
մտանքնիդ դատախաղ կըլլայ ձեզի
անատեն • և ան պատճառաւ դուք
թշուառ կըլլաք :

Հիմայ կըտեսնաքկոր՝ որ դուք մե-
ղաւոր էք եղեր : Ինչու որ շատ ան-
գամ խորհեցաք՝ ու մեծ մեծ յան-

ցանքները գործեցիք : Չեղի պէտք
 չեղած բանը ընելը խորհեցաք՝ ու ը-
 ըրիք . և ձեզի պէտք եղած բանը ը-
 նելը չի խորհեցաք՝ ու չըրիք :

Եղևթ . Մայր , ամէն մարդ ալ մե-
 ղաւո՞ր է մի :

Մայր . Ե՛յո՛ աղջիկս , ամէնն ալ .
 բանզի ամէնն ալ մեղք գործած են .
 պէտք է ան ամէնուն ալ՝ որ իրենց
 մեղքին վրայ զղջան , և յոյսերնին
 Վրիստոսի վրայ դնեն՝ որ իրենց
 մեղքերուն թողութիւն ըլլայ և անկէ
 ետև փրկութիւն :

Բայց ես կուզեմ որ՝ դո՛ւք , սիրե-
 լի՛ տղաքս՝ ուրիշներուն վրայ չի մըտ-
 մըտաք աս մասին մէջ , միայն թէ ին-
 քըզինքներն ո՛ւղ վրայ : Աս կուզեմ
 որ՝ դուք մտմըտաք՝ ու իմանաք թէ
 մեղաւոր էք . ինչու որ եթէ աս բանը
 ձեր վրայ չի մտմըտաք՝ դուք չէք ու-
 զեր մեղքերնուդ վրայ զղջալ , ու
 փրկութեան համար Վրիստոսի վրայ
 յոյսերնիդ դնէլ :

Վրե՛գո՛ր . Աս զխտեմ որ՝ ես մեղք
 դործած եմ, և անոր համար ալ պի-
 տի դատապարտըլիմ . սակայն՝ մայր
 իմ, կուզեմ որ աղէկ մը իմ զխոցա-
 ծէս էլել հասկընամ թէ՛ ի՛նչ է
 մեղքը :

Մայր . Ատիկա ես ձեզի էլելօք կա-
 տարելապէս պիտի բացայայտեմ հի-
 մայ . բայց խօսած ատենս՝ կուզեմ որ
 դուք ամէնդ աղէկ ականջ կախէք ինչ
 որ ես պիտի զրուցեմ նէ :

Ի՛նչ կըկարծես՝ Վրե՛գոր , որ կը-
 պատահի մեր պզտիկ դերդաստանին ,
 թէ որ ես քեզ՝ մէկալ տղաքը ու Մա-
 րիամը թող տամ՝ որ ուղածնիդը ը-
 նէք , և ձեր վրայ ես մէկ տեսակ կա-
 ռավարութիւն մը որ չունենամ նէ :

Վրե՛գո՛ր . Վիտեմ մայր ինչ ըլլալը :
 Անանկ պիտի ըլլայ ինչպէս որ ան օ-
 րը եղաւ , որ օր դուք մեր մօրաքոյ-
 ըին Սարային տունը դացեր էիք , եր-
 բոր մենք այնչափ հակառակութիւն
 ըրինք և իրար անցանք՝ ու տակնու
 վրայ եղանք :

Եղիսա • Ըղէկ՝ Գրիգոր , բոլոր ան
բաները անոր համար եղաւ՝ որ դուն
վարժապետ ըլլալ ուզեցիր :

Երեմ • Չէ՛ ատանկ չեղաւ Եղիսա .
առաջ դուն սկըսեցիր Մարիամին
վրայ հրամայել . և Գրիգորը զըու-
ցեց քեզի՝ թէ ատ կերպ ըրած բանդ
յանցանք է :

Մայր • Կեցիք տղաքս . դուք զի-
տէք՝ որ ես տուն գալու ատենս ձեր
ըրած գործքերը քննեցի , ու քանի
մը շաբաթ առաջ բանին ինչ ըլլալը
խմացվեցաւ : Պէտքը չէ որ նորէն ան
բանը յայտնի ընենք : Ինծի ցաւ կըլ-
լակոր՝ որ դուք տակաւին ատ բանին
վրայով հակառակութիւն ընելու յօ-
ժարութիւն մը ունիք : Հիմայ ատ
բանը կը ցուցընէ ան ատենն ալ՝ թէ
ինտոր հարկաւոր բան մըն է՝ որ մէկ
տուն մը գլուխ մը ունենայ , և որ՝ ան
գլուխը պէտք է որ կառավարէ ան
տունը՝ և կարգին պահէ անիկա :

Իրե՛տ • Մայր՝ ես աս բանին վրայ

կըխնդամ, որ հրամանքդ կըկառա-
վարես մեզ ամէնքս : Շ ուտով մենք
էվելօք խուովութիւն պիտի ունենա-
յինք մէջերնիս՝ թէ որ հրամանքդ
մեզ չի կառավարէիր նէ :

Մայր . Ի՞նչ բանը պիտի պատճա-
ռէր աս խուովութիւնը :

Գրեգոր . Ո՛ր բանն որ հրամանքիդ
դացած օրը պատճառեց նէ՝ ճիշդ
նոյնը : Մենք իրարու հետ չի պիտի
միաբանութիւն ընենք . ինչու որ մէկը
պիտի ուզէ մէկ բան մը ընել, և մէ-
կալը՝ մէկ ուրիշ բան մը : Արվախ-
նամ որ ամէն մէկը պիտի ուզէ՝ որ կա-
ռավարէ ուրիշ մնացածները . և ա-
սանկով կարգ կանոն չի պիտի ըլլայ,
հասկա ամէնն ալ անկարգութեան մէջ
պիտի ըլլան :

Մայր . Օ՛վկըներս, աս բանին
ճշմարիտ պատճառը աս պիտի ըլլայ
որ՝ ամէն մէկը կուզէկոր ինքրդինքը
առաջ դնել՝ կամ իր երջանկութիւ-
նը, և մէկալ մընացածներուն վրա

յով կամ քիչ մը կը հողակոր , կամ
ամենևն ին հողը չըլարկոր :

Դիցուք թէ՛ միշտ ամէն օր ես մի-
այն խորհելու ըլլամ իմ անձիս եր-
ջանկու թեանը վրայ , և ձեր միսի թա-
րու թեանը ու աղէկու թեանը վրայ յով
որ ամենևն ին հող չընեմ նէ՛ ի՞նչ պի-
տի պատահի արդեօք ձեզն ամէնուդ :

Երեւոյ . Եւ անկէ ետև ես չեմ կար-
ծեր՝ որ կունենանք աւտը վան նախա-
ճաշիկը՝ կամ ցորեկ վան հացը՝ կամ
իրիկ վան կերակուրը վայելու չ կեր-
պով : Ու երբոր լա թերնիս պատը ու-
տի նէ՛ ո՞վ պիտի կարէ անոնք :

Եւ շատ . Իրան է . նաև մեզն համար
պէտք եղածները ո՞վ պիտի ընէ , լա-
թերնիս լըլայ ու չորցունէ :

Իրեւոյ . Նաև ո՞վ պիտի մեզ դըպ-
րատուն խրկէ , ու մեզն համար գիթ-
քեր պիտի աւնէ , և մեզն Եստուածա-
շունչին վրայով տեղեկու թիւններ
պիտի տայ :

Մայր • Բայց դիցուք թէ՛ ալ ես
 ձեզի թող տամ, որ ամէն մէկերնիդ
 ձեր ուղածին պէս ընէք • ու չի պա-
 հանջեմ ձեզմէ թէ՛ որ բանն որ մեր
 բոլոր ընտանեաց վայելչութեանը ու
 աղէկութեանը կընայի նէ, անիկա ը-
 նէք դուք :

Գրեհոյ • Մայր՛ ես կը վախնամ որ
 մենք հիմակվան եղածնուս կերպէն
 շատ տարբեր մէկ ընտանիք մը կը լ-
 լանք անատեն :

Մայր • Իրաւցընէ՛ անանկ կը լլանք •
 անատեն շուտով կիմանաք դուք՛ թէ
 քնտո՛ր հարկաւոր է՛ որ մէկ տանը
 վայելչութեանը համար պէտքը չէ որ
 ամէն մէկը իր անձին օգուտին միայն
 նայի : Շուտով կը հասկընաք դուք՛
 որ ամէն մէկուն ըրածը պէտք է որ
 բոլորին աղէկութեանը համար ըլլայ :
 Ե՛ս ալ պիտի տեսնաք՛ որ մէկ բան մը
 թէ որ մէկն որ կը խորհի իրեն մաս-
 նաւոր բարութեանը համար, որ ան
 բանը բոլորին աղէկութեանը համար

չէ՛ հապա անոնց դէմ է , նոյն բանը
 պէտք է որ ինքը մէկ դի ձգէ . և թէ
 որ կամովին անիկա մէկ դի չի ձգէ նէ՛
 մէկալները բռնութեամբ ձգել պիտի
 տան իրեն ան բանը : Պիտի տեսնաք
 որ՝ պէտք է եղեր մէկ տան մը մէջ
 կառավարութիւն ըլլալ՝ ու կանոններ
 կամ օրէնքներ . որ անոնց պիտի
 հնազանդին ամէնքը . և պատիժ ալ
 պիտի ըլլայ անոնց համար , որ օրէն-
 քը չին բռներ . և մէկ գլուխ մը պէտք
 է ըլլալ , որ նայի թէ օրէնքին հընա-
 զանդ ըլլան , և օրինազանցները պատ-
 ժըվին , ու ասանկով ընտանեաց եր-
 ջանկութիւնը և բարեկարգ կանոնը
 պահվի :

Գրեթո՞ւ . Մայր , ես առաջ բոլոր
 աս բաներուն վրայ ամենեւին չէի
 խորհեր . հիմայ կըտեսնամկոր՝ որ
 ինչ մէկ անձնասէր ու անհնազանդ
 տղայ մը եղած եմ ես շատ անգամ , և
 որչափ հրամանքիդ նեղութիւն տը-
 ւած եմ իմ գէշ վարմունքովս :

Մայր . Օճակա կա , ուրախ եմ քեզմէ
ասանկ խօսքեր լսելուս վրայ . ես կը
ցանկամ՝ որ դուք ամէնքդ ալ կա-
րող ըլլաք տեսնալու՝ և էվելօք իմա-
նալու ձեր գիտցածէն աւելի՝ թէ
անձնասիրութիւնը և անհնադանդու-
թիւնը ի՞նչ գէշ բան է ու մեղք է :

Երեմ . Մայր՝ ի՞նչ է անձնասէր
ըլլալը :

Մայր . Միտքդ չի՞ դար ան երէկ
վան բանը , որ երբ Եղիսան քեզմէ
կտոր մը խնձոր ուղեց նէ՛ դուն անոր
քիչ մը չի տըւիր :

Երեմ . Եղէկ , բայց ի՛նքն ալ առ-
ջի օրը իր ունեցածէն կտոր մը չի
տըւաւ ինծի :

Մայր . Ուրեմն դուք երկուքդ ալ
անձնասէր էք եղեր , և երկուքդ ալ
գիտէք թէ ասանկ ընելը ինչ կը ցու-
ցընէ : Երբոր դուք ուղելու ըլլաք
մէկ աղէկ բան մը ընել միայն ինքը
զինքներնուդ համար , կամ միայն ձեր
մտիթարութիւնն ու վայելչութիւնը

նայելու ըլլաք , և չի կամիք կամ չի
 ցանկաք որչափ որ կրնաք նէ՝ էվելօք
 նոյն բարութիւնը ուրիշներուն ալ ը-
 նել , և անոնց ալ ձեր անձերնուդ
 ըրածին պէս օգտակար ու երջանկա-
 ւէտ բարիք ընել նէ , գիտցած եղիք
 որ՝ դուք անձնասէր էք : Ղուք ամէն-
 քրդ կըհասկընաք-աս զըուցածներս .
 բայց ես կուզեմ աս բանին վրայով
 ձեզի էվելօք բացատրութիւն մը ը-
 նելմեր հետևեալ խօսակցութեանը
 մէջ :

Անյնասիրո-լե-ան զայնով ուր կ'ըլլայ Բայն-
 արո-լե-ն մը : Անյնասիրո-լե-ան շարժ-
 ան-լե-ն-երը : Անյնասիրո-լե-ան անար-երը ,
 որ Աստուծոյ իշխանո-լե-անը զէ՛մ կ'ենալու
 իտանձնարդէ :

Մայր . Տըղաքս՝ երէկ մենք անձ-
 նասիրութեան վրայ խօսեցանք . բայց
 հիմայ պէտք է որ աշխատինք էվելօք
 աղէկ մը քննելու անձնասիրութեան
 ինչ բլլալը , որ ասանկով էվելի
 պայծառ պիտի տեսնանք մեղքին ինչ
 բլլալը :

Գրիգոր , դուն բան մը զըրուցած
 կամ ըրած ատենդ շատ անգամ չէ՞ս մի
 խորհիր՝ թէ ինչ պատճառի համար
 ան բանը կը զըրուցես կամ կը ընեսկոր :
 Անիկա խօսելովդ կամ ընելովդ չէ՞ս
 մի ուզեր որ՝ մէկ բան մը առնես
 իբր վարձք կամ քեզի համար կամ
 ուրիշներուն :

Գրեհոր • Այ՞ն մայր • երբոր մէկաւ
աւառու ան գիրքերը կարգաւ գրա-
տունին մէջը շարած ատենս այնչափ
շուտով կաշխատէի նէ , անատենը
հրամանքիդ ինձի զըուցած խոստ-
մունքը կըմտմըտայի : Քանզի հրա-
մանքդ ինձի ըսիր , թէ որ կէս ժամու
մը մէջ ընելու ըլլամ անիկա , իս ձեր
հետը պիտի առնէք կառքով տեղ
երթալու : Աւ իմ անանկ շուտով
գործելուս պատճառը ան էր , որ ես
չատ ուղեցի ան զըլարձալի կառքին
մէջը նստիլ զքօսանքի ելլալ :

Մայր • Գուն ալ Ա՛ղիսա , ինչո՞ւ
համար այնչափ շուտով հուսեցիր
գուրպան աս օրհասրակին :

Աղիսա • Ա՛նոր համար որ՝ հրաման-
քդ ինձի զըուցեցիր որ՝ ան պզտի
աղքատ աղջիկը՝ որուն համար որ ես
կըհուսէիկոր ան , շատ շուտով կու-
ղէր ինքը ան գուրպան • ես ալ ուղե-
ցի որ կըցածիս չափ շուտով լմընցու-
նեմ անիկա :

Մայր . Ուրեմն ան բաները որոնց
համար որ բան մը կընենք , կամ ա-
նոնց համար բան մը ընելէն ետ կը-
կենանք նէ , կըսվին Շարժառիթներ :

Թէ որ մենք բան մը խօսած կամ
ըրած ատեննիս դիտնանք որոնք ըլ-
լալը ան բանին Շարժառիթները նէ ,
դիւրութեամբ կրնանք հետեւցունել
ու ըսել թէ՛ մենք անճնասէր ենք
կամ չենք ան բանը խօսելովնիս կամ
ընելովնիս :

Թէ որ ան պատճառները միայն
ինքըզինքներնուս մէկ օգուտ մը ձեռք
բերելու համար ըլլան , և թէ որ
մենք կամք չունենանք՝ կամ ամենեւին
հոգերնիս չըլլայ ուրիշներուն ալ
աղէկութիւն ընելու նէ , անատեն
մենք անճնասէր ենք :

Եղեալ . Բայց մայր՝ պէտք չէ՞ որ
մեր անձին օգուտը ու երջանկու-
թիւնը մնտրուենք :

Մայր . Իրաւ է անշիկս , շիտակ է
ատ , որ դուն ասանկ պէտք է որ ընես՝

միայն թէ որ դուն ան բանը կուզես՝
 որնոր իսկապէս քեզ երջանիկ պիտի
 ընէ, չէ թէ ճիշտ նոյն ատենը եր-
 ջանիկ՝ հապա միշտ ու միօրինակ
 երջանիկ. և չէ թէ սոսկ աս աշխար-
 հիս մէջը երջանիկ, հապա մինչև
 յաւիտեանս երջանիկ: Բայց թէ որ
 դուն քու երջանկութիւնդ ան կեր-
 պով ուզելու ըլլաս՝ որ ուրիշներուն
 աղէկութեանը արգելք ըլլաս, կամ
 թէ կրցածիդ չափ հվելօք հողդ չըլ-
 լայ՝ որ ուրիշները այնչափ բարութիւն
 ունենան՝ ու այնչափ երջանկութիւն
 վայելեն՝ որչափ որ դուն կը վայլես,
 անատեն դուն քու սրտովդ ու գործ-
 քովդ անձնասէր ես:

Վեբե՛ր. Մայր՝ հրամանքդ ո՛րչափ
 աս բաները մեզի բացատրեցիր նէ,
 ես այնչափ կը վախնամ՝ որ մէկ անձ-
 նասէր տղայ մը եղայ: Ախմանամ
 թէ ի՛նչ կը ցուցընեն ան շարժառիթ-
 ները. ու երբոր կը խորհիմ ան պատ-
 ճառներուն վրայ՝ որոնց համար որ

բան մը զըռուցեցի կամ ըրի , պէտք է որ խոստովանիմ թէ ուրիշներուն բարութեանը համար միայն թէ քիչ մը հոգ ըրի , և գրեթէ բոլորովին միայն իմ աղէկութիւնս փրնտըուեցի :

Մայր . Իրաւ ես զաւակս . ես ալ կըրվախնամ որ ամէն իժիր դուք ասանկ կընէք . պէտք է որ ես ձեր քովը շատ համարձակ ըլլամ՝ տըղաքս , և ձեզի զըռուցեմ որ տակաւին չեմ կրնարկոր տեսնալ ձեզմէ մէկուն վրայ անանկ բնաւորութիւն մը ունենալ , որուն պէս Մատուած մեզմէ կըպահանջէ : Մատուած Սուրբ Գիրքին մէջը կը զըռուցէ թէ՛ Պէտք է որ մենք ուրիշները մեր անձերնուս պէս սիրենք :

Ախ՛ իմ սիրելի՛ զաւկրներս , երբ պիտի ըլլայ՝ որ դուք զգաք աս սէրը . երբ պիտի ըլլայ՝ որ դուք փնտըուէք ձեր ճշմարիտ երջանկութիւնը , ջանք ընելով՝ որ ուրիշներն ալ երջանիկ ընէք :

Կըտեսնաք դուք՝ որ անձնասիրու-

Թիւնը ինչ ախտեր առաջ կը բերէ
 նաև մեր պզտի գերդաստանին մէջը ,
 Թէ որ ամէն մէկը՝ մասն զամ աղջիկ ,
 ջանայ իր ուղածը ընելու , և Թէ որ
 գլուխ չըլլայ՝ և ոչ օրէնքներ :

Գրեհոր . Մայր , մէկ օր մը վար
 պետնիս դպրատունէն երկու իրեք
 ժամ որ հեռուցաւ՝ չէք գիտեր հրա
 մանքնիդ Թէ ինչ խառնակութիւն և
 խռովութիւն եղաւ անտեղ : Ըն
 օրը մէկ շատ ցուրտ օր մը ըլլալով՝
 տղաքը կրակարանին քովը բոլորեր
 էին , ու մէկը զմէկ անանկ կը հրմը
 տրկէին , որ վերջը գրեթէ սկըսեցին
 կուլ ընել : Ըս բանս մէկ քանիները
 ըրին՝ որ չէ Թէ իրենք կրակին շատ
 մօտ ըլլալ կուղէին , հապա միայն Թէ
 մէկ ձանձրութիւն մը տան :

Մայր . Տըղաս , ան ամէն մէկը որ
 կուղէր հիվելօք կրակին մօտ ըլլալ ,
 իրեն մասնաւոր մխիթարութեանը
 կընայէր՝ ուրիշներուն հանգրստու
 Թեանը համար իր հողը չըլլալով ,

կամ հասարակութեանը աղէկ ըլլալուն չի նայելու: Աւ ահա ան տղաքը անձնասէր եղան իրենց վարմունքովը ու գործքերովը, և ան գործքերը ըրին իրենց մեղանչական բնաւորութիւնը ու չարասէր բաղձանքը բերկրեցունելու համար:

Դիցուք թէ՛ ասանկ ալ մեր քաղքին մէջի բոլոր մարդիկը միօրինակ անձնասէր ըլլային, և օրէնքներ եղած չըլլար՝ որ անոնք բարեկարգութեան մէջ պահվէին:

Դիցուք թէ՛ անոնք ալ հակառակութիւն ու կռիւ ընելու ըլլային, ինչպէս որ ան տղաքը կրակարանին բոլորտիքը նստած՝ ըրին նէ. ամէն մէկը ջանար որ բան մը էվելօք ձեռք բերէ իր մխիթարութեանը ու հանգրստութեանը յարմար, կամ որ իր չար կամքը հաճեցունէ, և հողը չըլլար աս բանին մէջ ուրիշներուն համար նէ, որ չափ արդեօք անով մէկալ մնացածները թշուառական կըլլային:

Գրե՛տու . Մ'այր՝ իշա՛ւ որ ես չի պիտի ուղէի ասանկ տեղ մը կենալ . քանզի անիկա շատ դէշ մէկ տեղ մը պիտի ըլլար ինձի մեր դպրատունէն էվէլի՝ ո՛ր ատեն որ վարժապետը հեռուցած էր անկէց :

Մայր . Տը՛ղաքս՝ հիմայ քիչ մը էվէլի մտմըտացէ՛ք դուք : Գիցուք թէ աս կերպ բան մը ճշմարիտ եղած էր նաև աշխարհիս մէջի բոլոր մարդոցը վրայ . դիցուք թէ մէկը չըզուշանար Մտուծոյ կամ մարդու վախովը անձնասէր ու մեղանջական շարժառիթներով օրինակներ ձևացունէլէն իր մտքին մէջը՝ և անոնք գործէլէն , և իր անձին համար ամէնէն մեծը ու շատ աղէկը նայելու ջանալէն , ամենեւին հոգը չըլլալով թէ՛ աս ընելովը ինքը ո՛րչափ թշուառ պիտի ընէ իր ընկերները :

Գրե՛տու . Մ'այր՝ հրամանքիդ տունը չեղած օրը մինչև անգամ մեր փոքրիկ ընտանեացը մէջ ունեցած նեղու-

Թիւննեքնուս կրնամ մակարեքել՝ Թէ
որչափ խառնակուԹիւն ու Թշուառու
Թիւն պիտի ըլլայ աշխարհիս մէջը :

Մայր . Բայց պէտքը չէ որ կայնինք
մնանք ատ խօսքին վրայ . իմ սա՛ ը
սաճներս մտիկ ըրէ՛ : Ան ժողովուրդ
ները՝ որ աս աշխարհիս մէջը կը բը
նակին , Աստուծոյ ստեղծած բոլոր է
ակներուն մէկ պզտի մասն են : Քան
զի որչափ ուրիշ աշխարհներ կան՝ որ
բնակիչներով լեցուն են , որոնց հա
մար որ Աստուած մեզի չէ զըուցեր :
Վիտենք որ Արկինքը սուրբ ու եր
ջանիկ բնակիչներով լեցուն է . Վը
ժոխքը չար ու Թշուառ բնակիչնե
րով : Աւ հաւանական է որ՝ ան ուրիշ
աշխարհներուն մէջն ալ հազարաւոր
ու միլիոնաւոր ստեղծուածներէն շատ
աւելի կան :

Հիմայ դիցուք Թէ՛ բոլոր ան արա
րածները որ եղած են , ալ ասկէ ետև
Աստուծոյ կառավարուԹեանը տակը
չի կենան , հասրա ամէն մէկը Թող

տըրվի իր ուզածին պէս ընելու՝ մէկ
 պատիժի մը վախ չի քաշելով : Նաև
 դիցուք թէ՛ ամէն մէկը անճնասէր ու
 մեղք գործող ըլլայ էվելօք՝ ուրիշնե-
 րուն աղէկ ըլլալուն ու հասարակու-
 թեան բարութեանը չի նայելով . ոչ
 ալ հոգը ըլլայ՝ թէ ինքը ասանկով
 ուրիշներուն անիրաւութիւն ըրած
 կըլլայ . արդեօք ի՞նչ մէկ սոսկալի ու
 զնդհանրական թշուառութիւն մը
 պիտի ըլլայ անատեն :

Գրե՛գոր . Իրան որ ուրախ եմ՝ որ
 աս կերպը չէ՛ հիմայ :

Սոյր . Գուն պատճառ ունիս զն-
 ւակս՝ ուրախ ըլլալու . դուն իրա-
 ւունք ունիս ուրախանալու՝ որ Վս-
 տուած մեր վրայ կըթագաւորէ . որ
 ինքն է բոլոր իր ստեղծած էակներուն
 գլուխը . և որ՝ իր օրէնքները սուրբ
 են՝ արդար և բարի : Վնիկա չունի
 մէկ մեղանչական բնութիւն մը . և ոչ
 անճնասիրութիւն : Վնիկա կըցան-
 կայ՝ որ իր արարածները երջանիկ ը-

նէ : Անիկա մեզի ամէն ատեն հաղա-
րաւոր կերպերով կը բուրհնէ թէ ին-
տոր ինքը բարեբար է :

Աստուածաշունչը մեզի կը զօրուցէ
թէ ինքը բոլորովն սէր է : Այս ո՞ր-
չափ մեծ էր ան իր սէրը մեր վրա-
յով , որ իր մէկ հատիկ սիրելի Ար-
դին տըւաւ որ մեզի համար մեռնի :
Եւ ո՞րչափ մեծ էր Յիսուս Քրիստոս
սին սէրը մեր վրայ , որ ինքը երկին-
քէն իջաւ , ու մէկ տրտմալից կեանք
մը վարեց , և չարաչար ու անարգա-
կան մահով մը մեռաւ , որ անով մեզ
խալըսէ ան պատիժէն՝ որուն որ ար-
ժանի է ինք մեր մեղքերուն համար :

Երբ որ մենք Քրիստոսի ասանկ
սիրոյն վրայ որ խորհելու ըլլանք ,
ալ ան մեր ունեցած անձնասիրու-
թիւնը ինտոր անարգ ու ատելի՝ և մե-
զանչական բան մը պիտի երևայ մե-
զի : Բայց մենք՝ որ մեզի համար
Քրիստոս մեռաւ , կը խորհինք մեր

պըզտըտիկ երջանկութեանը համար ,
 ու ջանք կրնենք որ մեր բարութիւնը
 զարգացունենք՝ ուրիշներուն աղէկ
 ըլլալուն չինայելով , և մինչև ան-
 դամ կուզենք՝ որ ուրիշները նեղու-
 թիւն քաշին . և շատ էվելօք նեղու-
 թեան մէջ իյնան՝ միայն թէ մենք մեր
 ունեցած միւթարութեանը ու վա-
 յելչութեան մէկ մասը չի ձգենք ա-
 նոնց համար : Աւասկէց՝ ի զատ ան
 որ ամէնէն գէշն է՝ ուրիշներուն անի-
 րաւութիւն կրնենք անանկ բանի մը
 համար , որով մեր բուն երջանկու-
 թիւնն ալ չենք կրնար ձեռք ձգել :

Ահա սիրելիներս , աս անձնասի-
 րութիւնն էր՝ որ այսչափ թշուառու-
 թիւն պատճառեց (ինչպէս որ Վրի-
 գորը մեզի զրուցեց) մեր տանը մէջը
 ան օրը՝ որ ես հեռուցեր էի ձեզմէ :

Նոյն անձնասիրութիւնն էր տը-
 դաքս , որ պատճառեց մեր ընտա-
 նեացը մէջ ունեցած թրշուառու-
 թիւններուն մեծ մասը . ան էր ձեր ի-

րարու հետ ըրած հակառակութեանը ու կռիւներուն պատճառը : Ատեն մը ատ անձնասիրութիւնը ձեզի առաջնորդ եղաւ , որ անանկ զգացում ունէիք՝ որ չէիք ուզեր իմ իշխանութեանս հնազանդ ըլլալ : Ատ անձնասիրութիւնը ձեզի առաջնորդեց ալ՝ որ ինձի անհնազանդ ըլլաք ան բանը ընելով որ ես ձեզի կը հրամայեմ չընելու , կամ չընելով՝ որն որ ես ձեզի պատուիրեցի որ ընէք :

Ախ , ատ անձնասիրութիւնը ձեզի առաջնորդեց անհնազանդ ըլլալու ալ իմինէս աւելի ան ծայրագոյն իշխանութեանը Աստուծոյ :

Աստուած կուզէ՝ որ դուք ուրիշներուն երջանկութիւնը բուն ձեր անձին երջանկութեանը պէս ուզէք . կուզէ որ դուք ուրիշները բուն ձեր անձին պէս սիրէք : Յոլոր ան պատուէրները՝ որոնք որ ինքը տրւաւ մեզի Սուրբ Վերքին մէջը , անոնք սուրբ արդար ու բարի են : Արժան է՝ որ ինչ

քը մեր վրայ կառավարութիւն ընէ :
 Քանզի ինքը ստեղծեց մեզ , ու մեզի
 տրւաւ բոլոր մեր մխիթարութիւննե-
 րը ու բարութիւնները , ու իր յատուկ
 ողորմութիւնները : Անք կը պարտա-
 ւորինք՝ որ իրեն մատուցանենք մեր
 սրտերուն ու մեր մարմիններուն կա-
 տարեալ հնազանդութիւնը :

Ինքը մեր վրայ կառավարութիւն
 կընէ նաև մեր բարութեանը համար՝
 թէ որ մենք զինքը սիրելու ըլլանք՝ ու
 իրեն հնազանդինք : Իր օրէնքները
 իրեն ստեղծած արարածներուն բա-
 րութեանը համար դրված են : Թէ որ
 մենք և ուրիշ ամէն արարածները ի-
 րեն հնազանդելու ըլլանք , ալ ամէն
 տեղ հաստատուն ու կատարեալ եր-
 ջանկութիւն մը պիտի ըլլայ :

Բայց աւանդ՝ իմ սիրելի զաւկը-
 ներս , որ դուք Աստուծոյ աս օրէնք-
 ները չի բռնեցիք : Եւ աս բանը դուք
 ձեր անձնասիրութեամբը ըրիք ,
 ինչպէս որ ճիշդ իմ պատուէրներս
 ալ ան պատճառաւը զանց ըրիք :

Ուստի՛ ահա Մատուծոյ օրէնքները՝
որոնք որ Մատուած մեզի Սուրբ
Վիրքին մէջը խօսեր է՝ կամ որոնք
մարդ մը իր բնական լուսովն ալ կըր-
նայ իմանալ , անոնք զանց ընելը ու
չի բռնելը մեղք է :

Հիմայ միտքերնի՛ղ բերէք ան իրեն
երկու մեծ պատուէրները , որոնք ու-
րիշ ամէն մնացածները իրենց մէջը
կը պարունակեն . մէյմը որ , Վու
Տէր Մատուածդ պիտի սիրես . քու բո-
լոր սրբտովդ ու քու բոլոր հոգիովդ ,
ու քու բոլոր զօրութիւնովդ , ու քու
բոլոր մտքովդ : Արկրորդ՝ Վու ըն-
կերդ ալ քո՛ւ անձիդ պէս պիտի սի-
րես :

Սակայն ձեր անձնասէր ու մեղա-
ւոր սիրտը ձեզի ճամբայ կը ցուցընէ՝
որ չէք ուզէր հնազանդիլ աս պա-
տուէրներուն , և հետեւապէս ան մէ-
կալ պատուէրներուն՝ որ ասոնց մէ-
ջը կը սրղմին : Ձեր կամքը չի հաճիր
ան պատուէրներուն հնազանդ ըլ-

Լալ՝ հապա կըմերժէք անոնք՝ ու ան-
 հնազանդութիւն կընէք դուք : Եւ
 ահա առ ամէնը՝ որ դուք ընելու կըլ-
 լաք՝ մեղք է :

ԳԼՈՒԽ Ե :

Տղայք ինչիքէննոնն Աստուծոյ Տէլ յանի օրէնքը ինձանն , Բայց պատեց ինձնն անոնք : Արնան Տղքը բաժը ըլլայ անոնք՝ Լէ Խ փառնախնն ծանօթն-Լինն Տնն ալ չուննանն Աստուծոյ զրոյ : Սէղքը՝ որոնն համար որ պըջոն ըլլայ , Տէր շարնալը զրոյ է :

Գրե՛տու . Սայր՝ երէկ հրաման քո մեղի խօսեցար որ Աստուծոյ օրէնքները զանց ընելը մեղք է :

Ես մեղք դործեցի՛ մի՛ երբոր պզտիկ էի՛ ու Աստուծոյ կամ անոր օրէնքներուն վրայով բան մը չէի գիտեր նէ :

Սայր . Օճալսա՛ Աստուած մեղի Սուրբ Գիրքին մէջը սորվեցուցեր է , որ դուք մեղքի մէջ ծնած էք , որ դուք մոլորեր էք շիտակ ճամբէն՝ և մէկ մեղաւոր մը եղած էք ձեր առջի օրերնէդ՝ ի վեր . և Թէ՛ ձեր սիրտը մինչև որ Սուրբ Հոգիովը չի նո

րողվի նէ , անիկա ամէն բանէն աւելի
խաբեբայ ու անյոյս չար մըն է : Էի-
մայ՝ աս բանին ճշմարիտ ըլլալը ձեզի
ցուցընելու համար ձեզի ամէնուղ-
մէկ խնդիր մը պիտի հարցունեմ :

• Երբոր դուք շատ պզտի տղաք էիք՝
այնչափ պզտիկ որչափ որ խելքեր-
նիդ կը հասնէր նէ , արդեօք շատ ան-
գամ դուք ներսերնիդ չիմացաք մի՞ որ
պատժը վէլու արժանի էք :

Գրե՛գոր • Ես իմացայ մայր :

Եղե՛ս • Ընանկ ալ ես իմացայ :

Երե՛գ • Ե՛ս ալ :

Գրե՛գոր • Սակայն մայր՝ հրամանքդ
մեզի զրուցեցիր որ՝ Ըստուծոյ օրէնք-
ները զանց ընէ՛լը մեղք է : Աւ տակա-
ւին ինձի չերեարկոր՝ թէ ի՞նչպէս
կրնանք մեղք գործել , երբոր ան օ-
րէնքներուն վրայով մենք բանի մը
տեղեկութիւն չունինք նէ :

Սա՛յր • Ըն իմ երէկվան զրուցածս
ճշմարիտ է՝ որ ըսի թէ , Ըստուծոյ օ-
րէնքները՝ որոնք ի՞նչպէս որ Ըստուած

Սուրբ Վերքին մէջը մեզի խօսեր է ,
կամ (ասոնք հոյ՛ն ըրէ) անոնք որ ուրիշ
կերպով՝ այսինքն բնական լուսով
մարդս կրնայ իմանալ նէ , անոնք չի
բռնելը մեղք է :

Ան օրէնքները կրպահանջեն՝ որ
մենք սուրբ ըլլանք , այսինքն՝ էվելօք
զ՛ստուած սիրենք , ու ամէն բանի
մէջ իրեն հնազանդ ըլլանք , և ու
րիշները անձերնուս պէս սիրենք :

Ուստի զանազան ճանապարհներ
կան , որոնց մէջը ՚ստուած մեզի իր
օրէնքները կրճանչցունէ :

Իրաւցընէ՛ ինքը մեզի Սուրբ Վերք
ին մէջը ամէնէն էվել պայծառ ու
աղէկ կերպով խօսեցաւ իր վրա
յովը , և ան ամէն բաներուն վրայով
որ մեր պարտաւորութիւններն են :
Եւ ահա ան օրհնեալ Վերքին մէջն
է՛ որուն մէջը մենք գլխաւորապէս
իր օրինացը վրայով տեղեկութիւն
պիտի ստանանք :

Նաև՝ իրեն շինած բաներուն մէջ

մեղի կըցուցընէ զինքը , և անոնք ինքը կըկառավարէ մէկ քանի օրէնքներով , որոնցմէ շատերը մենք կրնանք գտնալ :

Մենք աս բաները գտանք՝ որ արևը կը լայ ու կըմտնայ որոշեալ ժամանակին , և որ՝ ամառը ու ձմեռը իր ժամանակին կանոնաւոր շրջաններովը կըդառնայ : Նմանապէս պէտք է՝ որ մեր գործքերուն ալ յարմար ժամանակը նայինք : Թէ որ մարդիկ ուզեն բոլոր օրը քնանալ , և բոլոր գիշերը բանիլ , և միայն ձմեռվան մէջը սերմ տնկելնէ , անոնք ան գործը չէ թէ միայն յիմարաբար ըրած կըլան , հապանակ չարաչար : Նհաս կերպ բաներուն համար դրված Մատուծոյ օրէնքները թէ որ մենք խանդարենքնէ՝ մեղք կըլայ , ինչպէս որ Սուրբ Վիրքին մէջը մեղի տրված Մատուծոյ օրէնքներուն զանցառու թիւնը մեղք է :

Նսանկ՝ Թէ որ մէկ մարդ մը գիտ

նայ՝ որ մէկ մասնաւոր բան մը ուտե-
 լովը կամ խմելովը իրեն մնաս պիտի
 ըլլայ մէկ թիւնաւոր դեղի մը պէս, որ
 իր աւողջութեանը ու զօրութեանը
 կը մնասէ, ինքը կը գտնայ Աստուծոյ
 անանկ մէկ օրէնքը՝ որ ան բանը ընե-
 լու արգելք եղած ըլլայ: Ալ թէ որ
 ինքը աս գիտնալովը՝ սովորութիւն
 ընէ ան բանը գործածելու, ալ ինքը
 Աստուծոյ ան կերպ օրէնքը կոտորած
 կը ըլլայ, ու անոր դէմ մեղք գործած
 կը ըլլայ:

Կրե՛տք • Ատիկա չէ՞ մի պատճառը՝
 մայր, որուն համար որ մեղք պիտի
 ըլլայ զօրաւոր ըմպելիքներ գործա-
 ծելը հասարակ խմելիքի մը պէս:

Այլ • Այո՛ զաւակս • ես ալ ուրախ
 եմ որ աս իմ ձեզի զրուցած բանս
 այսչափ աղէկ հասկըցար, որ դուն
 աս ընդհանուր սկզբունք եղած խօս-
 քէս աղէկ հետեւութիւնով մը մասնա-
 լորապէս միտքդ ան խմելիքին վրայ
 բերիր:

Եւ զՍա . Սայր՝ ինչո՛ւ համար մեղք է մեր աւուղջութեանը ու զօրութեանը վնասող մէկ բան մը գործածելը :

Սայր . Ընոր համար որ՝ եթէ մեր մարմինը հիւանդոտ ու տկար ըլլայ նէ՛ անով մեր միտքն ալ կը տկարանայ : Եւ ան տկարութեանը պատճառաւ նոյնչափ քիչ կարողութիւն պիտի ունենանք զ՚ստուած սիրելու մեր բոլոր հոգիովը ու զօրութիւնովը՝ ու միտքովը . և ուրիշներուն աղէկութիւն ընելու : Եւ նոյնչափ քիչ պիտի կրնանք մեր պարտքը կատարել շատ կողմերէն :

Ըսանկով դուք կը տեսնաք կոր որ՝ ինտոր ՚ստուծոյ օրէնքներուն մէկը կոտորելը , որն որ թէ՛ Սուրբ Գիւրքին մէջ մեզի դրուցված է , կամ թէ մէկ ուրիշ կերպով մը գըտնըված է , ճամբայ կը բանայ մէկալ օրէնքներն ալ կոտորելու , կամ մեղ կարգիլէ անոնց հնազանդելու պէտք եղածին պէս :

Եւ աս է մեղքին մեծ չարիքներուն
 մէկը : Վանգի մէկ մեղքին յանձնա-
 ռութիւնը միշտ ճամբայ կը բանայ
 ուրիշ մեղքերու գործածութեանը :
 Մնիկա՞ որ Մտուծոյ մէկ օրէնքը կը
 կոտորէ՞ շատ անգամ նոյնպէս ուրիշ
 օրէնքներն ալ կը կոտորէ , կամ թէ
 շուտով պատրաստ կը լայ անոնք կոտ-
 րելու : Մտուծոյ օրէնքներուն մէկ
 քանին պզտի տղաքն ալ գիտեն՞ մէկն
 ալ անոնց չի սորվեցունելովը : Ին-
 քիքէննուն շատ բաներ աղէ՛ եղեր՞
 գէշ եղեր , կը գըտնան անոնք : Ե ու-
 տով կըսկըսին տեսնալ՞ որ իրենց
 զրուցած կամ ըրած շատ բաները
 կրնան ուրիշները երջանիկ ընել կամ
 թշուառ : Իրենք կիմանան որ աղէկ
 բան է ուրիշները երջանիկ ընելը ,
 ու գէշ բան է թշուառ ընելը ա-
 նոնք :

Կը տեսնան անոնք՞ որ մէկ հայր մը
 կամ մայր մը՞ որ իրենցմէ մեծ է ու
 իմաստուն , իրենց ընտանեացը զը-

լուխն են : Մնոնք կիմանան որ՝ աղէկ է հօրն ու մօրը հնազանդ ըլլալը , և որ՝ անոնց անհնազանդ ըլլալով պատիժի արժանի կըլլան : Արտեսնան եղբայրնին ու քոյրերնին իրենց բոլորտիքը , և կիմանան որ՝ աղէկ է ան եղբայրները ու քոյրերը սիրելը , և բարեբարոյ ըլլալ անոնց , և ընդունել անոնք՝ ինչպէս որ իրենք անոնց ընդունելի ըլլալ կուզեն նէ : Աիմանան՝ որ գէշ բան է աս կերպ աղէկ բաներ չընելը իրենց հօրն ու մօրը ու եղբայրներուն և քոյրերուն :

Աստի Մստուած է՝ որ տղոցը աս բաները ճանչնալու ընդունակ միտքեր կուտայ , ու աս բաները զգալու ընդունակ սիրտեր կուտայ . ուրիշ կերպով խօսիմ , Մստուած է որ անոնց խղճմտանքներ կուտայ :

Նաև ինքը այնպէս կարգադրեր է՝ որ տղաքը իրենց վրայ կամ ուրիշ մարդոցը վրայ տեսած բաներէն անշուշտ սորվին ու զգան աղէկը ու գէշը

բնական լուսով : Ուստի տղայոց ա-
սանկ սորվիլը և աս բաները զգալը
Մատուծոյ բնական օրէնքն է կրնայ
ըսվիլ :

Ու թէ որ տղաքը իրենց խղճմը
տաքին Մղէկ է զըուցած բանին դէմը
գործելու որ ըլլան , Մատուծոյ օրէն-
քը կրկոտրեն . և անատեն կիմանան՝
որ պատիժի արժանի են իրենք :

Մատուած անոնք ասանկ ստեղ-
ծեց՝ որ իրենց յանցաւոր ըլլալը ի-
մանան աս կերպով : Հիմայ աս պատ-
ճառաւ յատկապէս կրնայ ըսվիլ թէ ,
Տղաքը մեղք կըգործեն՝ Մատուծոյ օ-
րէնքները կոտրելով , թէ և տակա-
ւին Մատուծոյ վրայով բան մը գիտ-
նալու կարող ալ չըլլան : Մ բանը
ընելովնին՝ կրցուցընեն սրտին ան
կերպ գէշութիւնը , որն որ իրենց
ճամբայ կրբանայ Մատուծոյ որ և իցէ
օրէնքը կոտրելու , թէ որ իմանալու
կարող ըլլային՝ որ Մատուած իրաւցը-
նէն ան օրէնքը տըւած է անոնց , և թէ

որ միտքերնին զար՝ որ ան օրէնքը իւրենց կամքին ու վայելմունքին դէմ է :

Եւրոպ . Մայր՝ ես պզտի տղայ մըն եմ , բայց զիտեմ որ՝ ինչ որ հրամանքդ զրուցեցիր նէ՛ աղէկ է : Ինչպէս որ հրամանքդ ըսիր թէ՛ Տղաքը կիմանան մէկ բանի մը աղէկ ու գէշ ըլլալը , ճիշտ այնպէս՝ կրօնիչեմ թէ , ես ալ խորհեր ու զգացեր եմ :

Մայր . Եւրոպ , ամէն տղայ ատ բանը զիտէ . և զիտէ՛ ալ , որ իր հայրն ու մայրը և վարժապետը շատ անգամ իրեն յայտնի կիմացունեն՝ թէ ո՛ր բանը աղէկ է , և ո՛ր բանը՝ գէշ : Եւ իր խղճմտանքն ալ ան իրենց զրուցած բանին վրայ կը վկայէ , թէպէտ և ինքքը այնչափ պզտիկ ալ եղած ըլլայ՝ որ տակաւին Եստուծոյ վրայով շատ բան սորված չըլլայ , հապա քիչ մը բան միայն :

Ինքքը կը տեսնայ՝ որ իր հայրը ու մայրը և վարժապետը իրմէն ծայրագոյն են . և ինքիւրմէն կիմանայ որ՝

տղէկ է անոնց հնազանդ գտնըվելը :
 Աւ աս չընելովնին՝ ան օրինաւոր հե-
 ղինակութեանը մէկ ընդդիմութիւն մը
 կը ցուցընեն , որ անով կերեւայ թէ
 չեն յօժարիր նոյն Վստուծոյ իշխա-
 նութեանը հնազանդելու , թէ որ
 իրենց անձնասէր ցանկութիւններուն
 ու բաղձանքներուն դէմ բան մը եղած
 որ ըլլայնէ :

Աւ թէ որ տղաքը իրենց ծնողքնե-
 րուն և վարժապետներուն տըլած
 վարժութիւնները բանի տեղ չի դը-
 նեն՝ ու չի հնազանդին անոնց , արժան
 է ըսել թէ անոնք Վստուծոյ օրէնք-
 ներուն դէմ ալ մեղք կը գործեն , թէ
 պէտ և քիչ գիտնան Վստուծոյ վրա-
 յով , կամ բան մըն ալ չի գիտնան :

Աւրեմն կը ըստեսնաք զա՛ւկըներս , որ
 մեղքը ճիշտ Վստուածաշունչին ըսա-
 ծին պէս Վստուծոյ օրէնքին զանցա-
 ութութիւնն է . Վստուծոյ օրէնքին դէմ
 գործելն է . Վստուծոյ դէմ ապստամ-
 բութիւն մըն է մեր զգացումներովը

աւ վարքերովը . և ան օրէնքը՝ ինչ
պէս որ մեզմէ կը պահանջէ , անանկ
չըլլալը՝ և այնպէս չընելն է :

Կըտեսնաք ալ , որ պզտի տղաքը
մեղք կընան գործել . և իրաւ մեղք
կըգործեն՝ իրենք Մատուծոյ և Մ
տուածաշունչին վրայով բան մը սոր
ված ըլլալէն ալ առաջ :

Մենք շատ կանուխ իրենց վարքին
մէջ կըցուցընեն՝ թէ Մղամին ու
Սլային մեղքը՝ որ աշխարհի մէջ
այսչափ մեղք ու թշուառութիւն բե
րելու պատճառ եղաւ , իրենց վրայ
ալ իջած է :

Մենք շատ կանուխ կըցուցընեն
որ իրենց սիրտերը Մատուծոյ վրայ
սէր՝ ու Մատուծոյ օրէնքներուն հնա
զանդելու յօժարութիւն չունին . և
որ՝ ասանկով իրենք մարդկային բո
լոր ընտանեացը մեղանչող հօրը ու
մօրը մեղաւոր զաւկըններն են :

Կանուխկէկ կըցուցընեն՝ որ իրենք
իրենց մէջը ունին ան մեղանչական

բնութիւնը , և ան անճնասիրութիւնը
 և ան օրինաւոր իշխանութեան հա-
 կառակութիւնը , որ Աստուծոյ կամ-
 քին դէմ կը հակառակի , որնոր Աս-
 տուածաշունչին մէջը մեղի տըլած իբ-
 օրէնքներուն մէջը յայտնըլած է :
 Եւ աս մեղանջական բնութեանը Աս-
 տուծոյ ամէն օրէնքներուն հակառակ
 ըլլալը յայտնի կերեայ՝ շուտ մը տը-
 դան ան օրէնքներուն մէջ ծանօթ ե-
 դածին պէս . և ասանկով շարունակ
 ան բնաւորութիւնը կերեայ իբ սրտին
 մէջը՝ մինչև որ Հողով Արբով հո-
 րոզըլելու ըլլայ նէ ան :

Երեմի . Մայր՝ մեղքը շատ գէշ
 բան մըն է եղեր . ես բնաւ աւաջուց
 ասանկ չեի խորհեր , որ այսչափ
 գէշ է :

Մայր . Հապա՛ ի՞նչ կըսես դուն .
 ճշմարիտ ասանկ է : Մեղքը պզտի-
 տողոցը մէջն ալ շատ գէշ բան է .
 դուք ալ գիտէք թէ՛ որչափ գէշու-
 թիւն կը պատճառէ անիկա : Մեղ-

քը ան տղաքը և իրենց քովի եղողնե-
րը թշուառ կրնէ, մեղքը կը կործանէ
մէկ տան մը աղէկ կարգը ու վայել-
չութիւնը: Մեղքը հայրն ու մայրը
լացունել կուտայ իրենց տղոցը գէշ
վարքին վրայ: Մեղքը զիրենք վա-
խով կը լեցունէ, երբոր խորհին թէ՛
տղաքնին մեծնալու ըլլան նէ ինտո՛ր
մարդիկ պիտի ըլլան:

Ախ՛ պզտի տղոցը գէշութիւնին
մեծ բան ըլլալուն սոսկալի պատճառը
աս է՛ որ քանի մեծնան՝ իրենց գէշու-
թիւնն ալ հետերնին կաճի:

Թէ որ մեղքին վրայ Օղջում չըլ-
լայ՝ և անիկա չի յաղթ ըվի նէ, միշտ
աճելու վրայ է ան:

Ան պզտի տղան՝ որ յամառութիւն
կրնէ՝ և իր կամքը կուգէ ընել՝ ու կը
հրաժարի ծնողացը հրամանին հնա-
ղանդէլէն, և ան գէշ բաները որ ծը-
նողքը կարգիլէ ընելու՝ ինքը կը դոր-
ծէ նէ, ալ անիկա մեղքի մէջ է վե-
րը կը յառաջանայ՝ թէ որ մէկ մեծ

փոփոխութիւն մը իր ներսիդին չըլլայ
 նէ Մատուծոյ Սուրբ Հոգիովը : Աւ
 անոր յամառութիւնը և կամապաշ-
 տութիւնը պիտի աճի : Աւ վերջա-
 պէս իր շարունակ կենացը մէջ այն-
 չափ մեղքի մէջ գուցէ պիտի հաս-
 տատուի , որ ալ Մատուծոյ ու ճարդոց
 օրէնքները պիտի անարգէ , և սոսկա-
 լի մէկ մեղք մը պիտի գործէ , և ան
 պատճառաւ իր անիրաւութեանը պա-
 տիժը պիտի քաջէ մէկ ամօթալի դա-
 տապարտութիւնով մը :

Ասկէց 'ի զատ , մտամտացէք տը-
 դաքս , թէ ինտո՛ր կըսըդողի ան մեծ
 ու ամենասուրբ Մատուծը ձեր վրայ
 երբոր մեղք կըգործէք նէ :

Մեղք գործելով դուք Մատուծոյ
 օրէնքները կըկտորէք , ու իր իշխա-
 նութիւնը կանարգէք : Աուք ինքի-
 լէննուղ կըցուցընէք ձեր ապերախտ
 ըլլալը ան Աւթեանը դէմ , որ ինքը
 ձեզի այնչափ բարութիւններ ըրաւ ,
 և ինքը ձեզ այնչափ սիրեց՝ որ մինչև

իր մէկհասիկ ու սիրելի Որդին աշ-
 խարհ խրկեց ձեզի համար մեռնելու :
 Դուք կըցուցընէք , որ իր ստեղ-
 ծուածները երջանիկ ընելու համար
 իրեն ըրած բաներուն հակառակը
 կընէքկոր , որ ձեր հոգը չըլարկոր
 ուրիշներուն երջանիկ ըլլալուն վրայ .
 և որ՝ դուք անյարմար էք ան մէկալ
 աշխարհը երթալու , ուր որ ամէնքը
 երջանիկ են՝ զ՝ստուած սիրելով՝ ու
 անոր ծառայելով , և իրենց քովը ե-
 ղողները ամէնքը սիրելով :

Մտմըտացէք աս բաներուն վրայ
 տըղաքս . և ըլլայ որ Սուրբ Հոգին
 ձեզի առաջնորդէ այնպէս խորհելու
 ու ղգալու՝ ասոնց վրայ միտք դնելով ,
 որ իմ ըսածներս ձեզի օգտակար ըլ-
 Լայ :

Գ 1 ՈՒԽ • Գ :

Սահմանօր կրկնող-լե-ն-ն հը մեղքին զրայ : Բամն-
պին մեղք գողնեմ օրկնայի : Սեղքի հաստոր
պարտեմ-լե-ն-նը՝ որ սուս պարտեմ զանկե-
լը ըստ , ճշմարտեմ Օրջո-մ չե :

Գրեգոր • Մայր , սա իրիկուն մե-
զի մեկ նոր բան մը զրուցելու սկսե-
լէդ աւաջ , շատ կը ցանկամ՝ որ նո-
րէն հրամանքդ քիչ մըն ալ խօսիս ան
մեկ քանի բաներուն վրայով , որոնք
որ հրամանքդ մեզի սորվեցուցիր :

Մայր • Ուրախութեամբ ատիկա կը
հեմ՝ զնակս • ինչու որ ես կուզեմ՝
որ դուք ամէնքդ պայծառ կերպով
հասկընաք թէ ի՞նչ է մեղքը , որ ա-
նանկով դուք կարող ըլլաք իմանալու
թէ ի՞նչ է մեղքի վրայ զղջալը :

Ուրեմն հաստատ միտքերնիդ ինձի
տըլէք :

Ես ջանացի՝ որ ձեզի ցուցնեմ թէ
դուք դէշ սիրտեր ունիք , ե որ դուք
աղատակամ էք կամ անձնիշխան :

Պուք անանկ միտքեր ունիք՝ որ կրնան
 դիտնալ թէ ո՞ր բան աղէկ է, և ո՞ր
 բան գէշ է: Պուք անանկ սիրտեր
 ունիք՝ որ կարող են երջանկութիւն
 զգալու երբոր աղէկ բան մը ընէք,
 և թշուառութիւն զգալու՝ երբոր գէշ
 բան մը ընէք: Անանկ խղճմտանքներ
 ունիք որ երբ աղէկ բան մը ընէք ձեր
 ըրածին կը հաւնի, ու անով դուք եր-
 ջանկութիւն մը կը զգաք. և երբոր
 գէշ բան մը ընէք՝ անհաճոյ կը լայ
 ձեր գործքերուն, որով դուք թշուա-
 րութիւն կը զգաք անատեն:

Եւ աս բոլոր եղած բաներուն վը-
 րայ՝ դուք ներսիդինուդ կիմանաք որ,
 չէ թէ մէկ բան մը ձեզ բռնադա-
 տելու վրայ կը լայ աղէկը կամ գէշը
 ընելու, հապա որ՝ դուք ձեզմէն Աղա-
 տաբար կը գործէք աղէկն ու գէշը, և
 ճիշտ ձեր ուղածին պէս կընէք:

Հիմայ Աստուած ձեզ չի թողուց՝
 որ տգէտ ըլլաք աղէկն ու գէշը ո՞րն
 ըլլալուն: Ինքը շատ հոգ ունեցաւ

սորվեցունելու ձեզի իր օրէնքներուն
 ինչ ըլլալը՝ աղէկին ու պէշին նայե-
 լով : Ինքը անանկ կարգի դրաւ , որ
 շատ բաներու մէջ կրնաք գտնալ
 ձեզմէն իր օրէնքներուն ինչ ըլլալը ,
 որ բանը պէտք է ընել ձեզի , և որ
 բանը պէտքը չէ ընել : Ինքը նաև ձե-
 զի համար պատրաստեց ծնողքներ ու
 վարժապետներ , որ ձեզ էվելօք վար-
 ժեցունեն ձեր պարտաւորութիւննե-
 րուն վրայ : Աւ որ՝ անոնք ալ դուք ալ
 մէկ տեղ էվելօք պայծառ ու կատա-
 րելապէս իմանալու համար իր կամքին
 որն ըլլալը , ինքը մեզի Սուրբ Վեր-
 քին մէջը ուրիշ իր օրէնքներն ալ ի-
 մանալ տրւաւ :

Աս օրէնքներուն մենք հնազանդ
 ըլլալով , շատ ապահով ճամբայ պի-
 տի գտնանք՝ որ աս աշխարհիս մէջ
 ինքրդինքնիս և ուրիշները էվելօք
 երջանիկ ընելու կարող ըլլանք . ու
 ան գերեզմանէն ետքը մեր յաւիտե-

հակահ երջանկութեանը վրայ ապա-
հով ըլլանք :

Աստուած տըլաւ իր օրէնքները ,
որ իր կամքը զխոցունէ իր արարած-
ներուն . և ցուցընէ թէ՛ ինքը ինչ
մէկ մեծ՝ իմաստուն՝ բարի՝ սուրբ և
արդար Ասկ մըն է : Ալ որ ան իր ա-
րարածներուն և իր ստեղծած բանե-
րուն վրայ իրեն գլուխ ըլլալը արդար
ու ամէնէն աղէկ բան մըն է :

Աստուած դրաւ իր օրէնքները ,
որ անոնց հնազանդ ըլլալով իր արա-
րածները՝ անոր սէր ու պատիւ ցուցը-
նեն . որ իրեն արժանապէս կը վայլէ
մատուցանել :

Աստուած իր օրէնքները դրաւ , որ
անոնց հնազանդ ըլլալով իր արա-
րածները՝ կարենան իրեն պէս աղէկ
ու սուրբ ըլլալ :

Աստուած իր օրէնքները դրաւ , որ
անոնց հնազանդ ըլլալով իր արա-
րածները՝ ամէն մէկերնին ան ամէնէն
մեծ երջանկութիւնը՝ որուն որ իրենք

ընդունակ են , ձեռք ձգեն հիմայ ու
յաւիտեանս ալ :

Աստուած իր օրէնքները դրաւ , որ
անոնց հնազանդելով իր արարածնե-
րը՝ կարենան մէկ մեծ սիրոյ ընկե-
րութիւն մը կազմել . և անանկով բո-
լորը երջանիկ ըլլան՝ սիրելով ու հնա-
զանդելով Արկնաւոր Հօրը , որ ինքը
ըրաւ ու գոյացուց՝ ու աճեցուց ա-
նոնք . և ուրիշներն ալ սիրելով՝ ու
անոնք աղէկ և երջանիկ տեսնալով :

Աստուած դրաւ իր օրէնքները , որ՝
եթէ իր արարածներէն մէկը , որ իր
բոլոր բարերարութիւններուն դէմ
ապերախտ ըլլալով յանձն չառնէ աս
օրէնքներուն հնազանդիլ նէ , ինքը
ցուցընէ՛ անոնց և բոլոր էակներուն
ալ , որ ան իր իշխանութիւնը պատի-
ժով ալ պիտի պահել տայ :

Քանզի մենք տեսանք թէ՛ ինչ
խառնակութիւն ու թշուառութիւն
պիտի ըլլայ , թէ՛ որ Աստուած չի կա-
ռավարէ բոլոր իր ստեղծած էակնե-

ըր : Եւ թէ որ թող տայ անոնց , որ
 իր իշխանութեանը հնազանդ ըլլան
 կամ չըլլան , ինտոր որ կուզեննէ :

Սակայն Մատուած իր իշխանութիւն
 նր անշուշտ պիտի պահէ . ինքը ճիշտ
 ինչպէս որ բարի է՝ անանկ ալ արդար
 պիտի ըլլայ :

Ինքը իր սոսկալի սրդողկութիւնը
 պիտի ցուցընէ բոլոր ան էակներուն
 վրայ , որոնք որ չեն ուզեր իր օրէնք
 ներուն հնազանդ ըլլալ :

Ինքը պիտի պատժէ անոնք մէկ ա
 ուաւել երեւելի ու աղետալի կերպով
 մը՝ իր երեսէն մէկ դի ընելով անոնք
 յաւիտեանս , և թող տալով անոնք
 թշուառութիւններ քաշելու , որ բուն
 իրենց կենցաղավարութիւնը պիտի
 պատճառէ՝ ու արժանի ընէ ան թը
 շուառութիւններուն :

Եւ ահա դուք հիմայ տեսաք զաւ
 կրներս Մատուծոյ մեզի ինչո՞ւ համար
 օրէնքներ տալուն քանի մը պատճ
 ները :

Աս օրէնքները իրեն պէս սուրբ են՝
արդար և բարի են : Անոնց համար
ձեր խղճմտանքները կըվկայեն թէ
աղէկ են :

Դուք կիմանաք որ՝ ձեզի պէտք է
ան օրէնքներուն հնազանդ ըլլալ :

Ուստի՝ աս օրէնքներուն անհնա-
զանդ դանդաղութիւնը մեղք է :

Երբիկ մարդիկ՝ կնիկ մարդիկ ու տը-
ղաք Աստուծոյ աս օրէնքներուն ան-
հնազանդ եղած են՝ իրենք մեղաւոր
ու անձնասէր սիրտեր ունենալուն
համար : Ան օրէնքները իրաւցընէ
հակառակ են աս մեղանշականու-
թեանը : Անոնք կըստահանջեն՝ որ
մենք սիրենք զԱստուած մեր բոլոր հո-
գիովը ու զօրութիւնովը՝ ու մտքովը .
և որ՝ սիրենք ուրիշները ինչպէս որ
անձերնիս կըսիրենք նէ :

Աս բանը մեղաւորին անձնասէր
բաղձանքին հետ կըհակառակի , որ
իր մասնաւոր աղէկութեանը կընայի
ան կերպովը՝ որ ուրիշներուն բարու-

Թիւնը կը պակսեցունէ՞ ու կաւրէ : Աւ
 ինքը չի նայիր ուրիշներուն աղէկ ըլլա
 լալուն : Կամ ընդհանուր արարածներ
 ըուն բարութեանը վրայ , որոնց որ
 Աստուած Հայրը ու Վլուխն է :

Ուստի մեղաւորը չի հաճիր Աս
 տուծոյ աս օրէնքներուն . ինքը չի
 կաճիր՝ որ հնազանդի աս օրէնքնե
 ըուն : Յանձը չառնելը Աստուծոյ ար
 դար ու բարի կառավարութեանը հը
 նազանդիլ :

Թէ որ աս ամէն բաները ասանկ են
 նէ , մի տարակուսիք զակերներս՝ որ
 դուք մեղաւոր էք : Վուք հիմայ կը
 հասկընաք՝ Թէ ինչ բանի համար
 մեղաւոր ըսվելու էք , և ինչ կերպ
 մեղաւորներ էք : Աւ կը յուսամ որ՝ աս
 ձեզի աղէկ ուշադրութիւն ընել տայ
 պիտի ան մեր խօսելու բաներուն՝ որ
 Օղջումին վրայ են : Վանդի ամենէն
 մեծ նիւթը աս է , որ դուք աղէկ մը
 դիանաք Թէ ինչ է ճշմարիտ Օղջու
 մը , և որ ան տեսակ տրտմութիւնը

դուք ձեր սրտերնուղ մէջը ունենաք :
 Աս է խիստ հարկաւորը . ինչու որ եւ
 թէ մեղքը ասանկ մէկ դէշ բան մըն է՝
 ինչպէս որ մենք տեսանք ասանկ ըլլ
 լալը , պէտք է որ ամէն բանէն աւելի
 ցանկանք անկէց ազատ ըլլալ : Աւ
 Աստուած մեզի աղէկ հասկըցուցեր է
 իր խօսքովը , որ առանց Օղջումի
 դուք բնաւ մեղքէ ազատ չէք կրնար
 ըլլալ :

Հիմայ մենք պիտի ջանք ընենք ,
 որ դտնանք թէ՛ որն է ճշմարիտ
 Օղջումը : Աւ աս ընելու համար՝
 մէկ քանի բաները որ մեր առջի խօ
 սակցութեանը մէջ զըուցվեցան , ա
 նոնք ձեր միտքը պիտի բերեմ՝ նորէն :

Աղէս . Ի՞նչ է ան՝ մայր . երբոր
 զանազան տեսակ տրտմութիւններուն
 վրայ խօսեցանք նէ , անիկա է մի ը
 սածղ :

Մայր . Այո . ու դուք ամէնքդ կըր
 նաք միտքերնիդ բերել ան զըուցված
 երկու տեսակ տրտմութիւնները :

Մէկը ան տրտմութիւնն է , որ մենք յանցանք գործած և անոր համար նեղութիւն քաշած ատեննիս , կամ մեր ըրած յանցանքին համար նեղութիւն մը քաշելու երկիւղ ունեցած ատեննիս ներսիդինիս կիմանանք ան ցաւը : Աւ մէկալը ան տրտմութիւնն է՝ որ մենք կըքաշենք ներսիդինիս պէտք եղած բանը չընելնու համար , և ան բանին պատճառաւ նեղութիւն մը քաշելնու համար՝ կամ նեղութիւն քաշելու երկիւղ ունենալնու համար :

Լւրճ . Մայր՝ հրամանքդ գիտես ան մարդը , որ անիկա անցած ամիս մեր քեռիէն ըստակ գողցաւ : Անիկա հիմայ բանտին մէջն է . ու ես կը մտմտամ որ՝ անիկա շատ ցաւ ու տրտմութիւն զգայ պիտի :

Մայր . Տըղաս՝ կրնամ ըսել որ , ան հիմայ տրտմութիւն կըքաշէկոր : Անիկա անշուշտ տրտմութիւն պիտի ունենայ՝ որ ինքը բանտին մէջն է ,

և որ ինքը մէկու մը հետ չի կրնար
խօսիլ անտեղ : Արխորհիւս որ անի-
կա ստակ գողնալուն վրայ տրտմու-
թիւն ունի :

Արեւֆ . Արկարծեմ թէ կրտրամի .
քանզի թէ որ ինքը գողցած չըլար նէ
անիկա , բանտին մէջը չէր դրվեր :

Մայր . Արդեօք գիտցրված է մի՞ որ
առաջ ալ ստակ գողցած ըլլայ :

Գրեհոր . Կարծեմ ինքը խոստովա-
նած է թէ շատ անգամ ըրեր է առ
բանը . բայց ան ըրածները առաջ
բնաւ դուրս չէին ելեր :

Մայր . Արմո՞գ , դուն կրկարծե՞ս որ՝
իրեն ստակ գողցած ատենները՝ տրտ-
մութիւն քաշած ըլլայ , քանի որ կը
խորհէր թէ իր ըրածները չի պիտի
յայտնուին :

Արեւֆ . Աղէկ չեմ գիտեր մայր .
բայց եվելօք կրկարծեմ , որ հողը չե-
ղաւ . քանզի թէ որ տրտմած ըլլար
նէ՛ ալ գողութիւն ընելէն մէկ դի
պիտի կենար :

Մայր • Արքոր անիկա քու քեռիէդ
ստակը դողցաւ , և ան ստակը իր սըն
տուկին մէջը որ գտնուվեցաւ , և եր
բոր իր վրայ կասկածի երթալով՝ ա
նիկա յանդիմանեցին նէ , կըկարծե՞ս
որ՝ ինքը անատեն իր ըրածին վրայ
ցաւ քաշած ըլլայ :

Արհ • Կարծեմ թէ ցաւ քաշեց .
քանզի անատեն ինքը սկըսեց վախ
նալ թէ գուցէ բանտը կըձգվի :

Մայր • Անատենվան իր ունեցած
տրամութիւնովը՝ կամ ան տրամու
թիւնովը՝ որ կըկարծէք թէ հիմայ ու
նի , յայտնի կըլլայ մի թէ ինքը իր
ըրած գողութեանը յանցանքին վրայ
իրաւցընէ տրամած ըլլայ :

Յայտնի կըլլայ , որ իր սիրտը կու
ղէ խոստովանիլ քու քեռիիդ իր ըրած
չարութիւնը՝ անկէց ըստակ գողնալու
վը , և իրմէն թողութիւն խնդրել :

Անով յայտնի կըլլայ , որ ինքը
կըյօժարի թողութիւն խնդրել բոլոր

իրեն մինչև հիմայ գողցած բաներուն
համար, ան ամէն առածները նորէն
ես դարձունելով՝ որչափ որ պատե-
հուածին ունի նէ : Ենով յայտնի
կըլլայ, որ ինքը մէյմալ գողութիւն
չընէր՝ թէ որ պատեհութիւն ունե-
նայ, և թէ որ կարծիք չունենայ որ
իր ըրածը պիտի գիտցըվի :

Երեւոյթ . Չեմ կարծեր մայր . ինչու
որ ես լսեցի թէ՛ բանտին մէջը եղած
ատենն ալ դանակ մը գողցեր է . որ
անոր համար իրեն պատիժ տալով
չգթայակապ ըրեր են :

Մայր . Արեմն իր ըրած արամու-
թիւնը բանի չածէր . որովհետև ին-
քը տակաւին մէկ գող մըն է : Ենքը
միայն իր պատժըվելուն վրայ տըր-
տում է : Ենքը չի խորհիր՝ որ ուրիշ
ներուն աղէկութիւն ընէ : Երեն հո-
գը չէ օրէնքին վրայով : Ենիկա նո-
րէն պիտի կտարէ ան օրէնքը, թէ որ
կրնայ ընել անանկ մէկ բան մը՝ որ
յայտնի չըլլըվի :

Գրեհոր • Սայր՝ կարծեմ որ ան-
մարդուն ունեցած աս տեսա՛յ տրտ-
մութիւնը ճշմարիտ Օղջումի նման
բան մը չէ՛ :

Սայր • Տըղաս , ճիշտ ես ալ նոյն
բանը խօսելու վրայ էի • և ուրախ
եմ՝ որ դուն ինքիրմէդ խորհեցար ա-
նիկա՛ առանց իմ զրուցելուս :

Մյս՝ քու ըսածիդ պէս ճշմարիտ
Օղջումը մէկ շատ տարբեր տրտմու-
թիւն մըն է մեղքի վրայով :

Թէ որ ան տրտմութիւնը՝ որ դուք
ներսիդինիդ կունենաք Մտուծոյ ար-
զիլած բանը ընելնուդ կամ պատուի-
րած բանը չընելնուդ համար , միայն
Մտուծոյ ան օրէնքները կտրողնե-
րուն դէմ սպառնացած պատիժին սե-
զատապարտութեանը վախուն համար
է նէ , դուք անասենը մեղքերնուդ
վրայ ճշմարիտ Օղջում չունիք :

Մն կերպ տրտմութիւնը չի ցուցը-
նէր՝ Թէ դուք ըրած յանցանքնուդ
վրայ կըղղջաք • ան չի ցուցընէր՝ որ

դուք Մատուծոյ վրայ սէր մը ունիք ,
 և որ՝ դուք կրցանկաք պատուէլ զՎ.Ս.
 տուած իր պատուէրներուն հնազանդ
 րլլալով : Են չի ցուցընէր որ՝ դուք
 կամեցող էք , ուրախութեամբ յօծար
 էք բոլոր սրտէ հնազանդիլ իր իշխա
 նութեանը :

Սոյն նի-կին վրայ եղև Քաղաքացի-կն մը
 Յանցանք զապագայ պատիժին ժողովուրդ-
 ցանկալ։ Ինչպէս որպէս անշնորհաբար պարտա-
 կէտնը օրինակը։

Մայր • Տըղաքս, անցած իրիկուն
 մերք տեսանք որ մէկ տեսակ տրտ-
 մութիւն մը կրնայի որ ըլլալ, որ մե-
 ըին մեղք ունենալուս վրայ կը դառնաք,
 բայց ան տակաւին մեր սրտին մէջ
 ճշմարիտ Օղջում չէ։

Աս կերպ տրտմութեանը նայելով,
 կուզեմ հարցունել Վրիդուրին քանի
 մը խնդիրներ։

Գրե՛տր • Ի՞նչ են անոնք մայր։

Մայր • Օղանաղան ժամանակներ ե-
 ղած է որ դուն ինձի անհնաղանդ
 դան ըլլելու համար տրտմութիւն քա-
 ճեցիր • անանկ չէ մի։

Գրե՛տր • Այո՛ մայր։

Մայր • Հիմայ ինձի զրուցէ՛ ի՞նչ

պատճառի համար դուն ան տրտմու
թիւնը ունեցար :

Կրե՛տ . Կարծեմ անոր համար էր
որ՝ իմացայ թէ յանցանք էր ըրածս .
և վախցայ որ հրամանքդ կըսրդողիս
իմ վրաս՝ և դուցէ իս կըպատժես :

Այլ . Եղէկ , ատ քու վախցածիդ
պէս տեսար՝ որ ես քեզի սրդողեցայ .
կամ երբեմն իմ քեզի սպառնացած
պատիժս դուն քաշեցիր , քու անհնա
զանդութեանդ համար . ուստի իմ քե
զի սրդողելէս ու պատիժ տալէս ետ
քր՝ անատեն ի՛նչպէս զգացում ունե
ցար դուն ներախիդիդ :

Կրե՛տ . Եւ անատեն իմ տրտմու
թիւնս ալ անցաւ . և երբեմն շատ
շուտով մոռցայ իմ անհնազանդու
թեանս վրայով՝ ու ձեր սրդողութեա
նը ու պատիժին վրայով եղած բարբ
բաները : Երբեմն ալ եղած է որ՝ ա
նոնց վրայ քիչ մը ատեն խորհած ըլ
լամ , և նորէն անանկ բան մը մէ՛յմալ
չընելու համար առաջադրած ըլլամ :

Մայր . Ինչո՞ւ խորհեցար որ հորէն
անանկ բան մը մէ՛յնալ չընես :

Գրե՛տու . Ինոր համար որ՝ զխոցայ
թէ ետքընորէն ես ձեր սրդողլութիւ
հը կամ պատիժը պիտի քաշեմ :

Մայր . Բայց բոլոր աս բաներուն
մէջ խորհեցա՞ր մի դուն՝ որ ինձի
անհնազանդ ըլլալովդ ցուցուցիր թէ
դուն պատշաճաւոր կերպով մը իմ օ
րինաւոր իշխանութեանս չհնայեցար՝
որպէս թէ տանը գլուխին , և ականջ
չի կախեցիր ան կանոններուն կամ
օրէնքներուն՝ որոնք որ հարկաւոր են
բոլոր ընտանեաց երջանկութեանը
ու բարեկարգութեանը համար : Աւ
ասանկով ինձի անհնազանդ գրտնը
վելդ քեզ տրտմեցնուց մի :

Գրե՛տու . Արվախեամ մայր՝ որ աս
կերպ չի խորհեցայ ու չըզգացի՞ներ
սիրիս :

Մայր . Խորհեցա՞ք որ ձեր անհնա
զանդութիւնը չար ու դէշ բան էր ,
թէ և ես անոր դէմը պատիժ խոստա

ցած չըլլայի նէ , և աս խորհուրդը
 ձեզ տրտմեցնուց մի որ անհնազանդ
 դանքովեցաք ինձի :

Գրե՛տու . Չեմ կրնար ըսել մայր ,
 որ մտմտացի ու ասանկ զգացի :

Մայր . Եղէ՛կ . ուրիշ բան մըն ալ
 հարցունեմ . Քտեն ատեն դուն ինձի
 անհնազանդ եղար , ու վախցար ան
 իմ խոստացած պատիժէս . բայց ան
 աս կերպ եղած ըլլար , որ քու անհնա
 զանդութիւնդ ուրիշ մէկու մը յայտ
 նըված չէր՝ միայն թէ ինքըդինքիդ ու
 Եստուծոյ : Խել մը ժամանակ անցնե
 լէն ետե խելքդ հասաւ՝ հաւտացիր
 որ ան ըրածդ ամենեւին դուրս չի պի
 աի ելլայ . անատեն դուն տրտմութիւն
 քաշեցիր քու ըրած չարութեանդ ու
 անհնազանդութեանդ համար :

Գրե՛տու . Ինքիրէնս քիչ մը տհա
 ճութիւն զգացի . բայց պէտք է որ
 խոստովանիմ՝ թէ չըզգացի այնչափ
 տրտմութիւն յանցանք ընելուս հա
 մար՝ որչափ որ երբ խորհեցայ թէ

պիտի իմացվի ըրածս , և անոր համար
պիտի պատժը վիմեա :

Մայր . Ալ կըկարծեմ որ՝ երբեմն
դուն ամենեւին ալ տրտմութիւն չի
քաշեցիր , հապանոյն բանը նորէն ը
րիր չիմացվելուն համար , և յոյս ու
նենալուդ համար՝ որ նորէն պիտի ա
զատիս ըրած բանդ յայտնի ըլլալէն :

Գրե՛գր . Ատ իրա՛ւ է՝ մայր :

Մայր . Հիմայ ինչ որ Գրե՛գրը իր
վրայովը զրուցեց նէ , ձեզմէ ալ
չեմ երկբայիր ես Ա՛ղիսա ու Ա՛րմնգ՝
որ դուք ալ ունեցած չըլլաք ատ
կերպ բաները : Գուք զանազան ժա
մանակներ տրտմութիւն զգացիք ինծի
անհնազանդ ըլլալնուդ համար ան
պատճառաւ , որ վախցաք իմ սըր
դողելէս՝ ու իմ ձեզի խոստացած պա
տիժէս , և գիտեմ որ՝ աս եղած էր
գլխաւոր կամ զուցէ մի միայն պատ
ճառը ան ձեր տրտմութիւն զգալուն :

Հիմայ դուք ինքիրէննուդ գիտէք՝
որ կրնաք աս տե՛սակ տրտմութիւն ու

հենալ , և տակաւին միշտ ինձի ան-
հնազանդ ըլլալը ուղեւ՝ երբոր իմ
պատուիրած բանս ձեր հաճութեանը
ու կամքին դէմ եղած ըլլայ :

Դուք կրնաք աս տեսակ տրամու-
թիւն մը քաշել , և տակաւին ուղեւ
նորէն նոյն բանը ընել . մանաւանդ
թէ որ կըխորհիք՝ որ ես ան ձեր ը-
րածը չի պիտի դիտնամ :

Աս տեսակ տրամութիւնը՝ ինչպէս
դուք կըտեսնաքկոր , շատ տարբեր է
ճշմարիտ Օղջումէն :

Գրե՛հր . Բայց մայր՝ յանցանք է
մի Մատուծոյ բարկութենէն և իրեն
մեղքի դէմ խոստացած պատիժէն
վախնալը :

Եղե՛ս . Մայր՝ ես ալ ատ բանին
վրայ կըխորհիկոր :

Մայր . Տըղաքս՝ ատ բանը յանցանք
չէ :

Թէ որ յանցանք մը ըլլար ասանկ
վախ ունենալը , Մատուծ մեղի Սուրբ
Գիրքին մէջ այսչափ չէր զըուցեր՝

որ մեղքի դէմ իր խոստացած պատիւ
 ժէն փախչինք : Ինքը մեզ կըզգուշա
 ցունէ անկէց փախչիլ , անոր համար
 որ ետքը ան ձեզ՝ քեզ Վրիժոր , քեզ
 Ն'դիսա , քեզ Ն'րմող , թշուառու
 թեան մէջ կըծգէ , ու գէշին գէշը
 կընէ յաւիտեանս : Ինքը ձեզի կըս
 տիպէ՝ որ մեղքէ ետ կենաք , զըղջաք
 մեղքերնուդ վրայ . յոյսերնիդ Վրիս
 տուի վրայ դնէք , որն որ ծայրագոյն
 Մուշնորդ ու Փրկիչ մըն է՝ մեղքե
 րուն ապաշխարութիւն ու թողութիւն
 տալու համար . և իր օրինակին հե
 տեւիք՝ Վստուծոյ կամքը ընելովնիդ ,
 որ կարենաք երկինքը երթալ , և ան
 տեղ յաւիտեանս երջանիկ ըլլալ :

Ինքը իրաւցընէ ասանկ խրատներ
 չէր խտար , թէ որ յանցանք ըլլար
 ձեզի մեղքերնուդ համար տրտում ե
 դած՝ ու անոնց վրայ զգջում ըրած
 ատեննիդ ձեր վրայով խորհելը , ձեր
 հեղութենէն խալըսելուն վրայով՝ ու

ձեր մասնաւոր բարութեանը վրայով
խորհիլը :

Բայց ինչ բան որ ես ձեզի ջանա-
ցի սորվեցունել, աս է որ՝ աս կերպ
բաները խորհելով տրամութիւն մը
ունենալէն՝ ի զատ, մէկ ուրիշ կերպ
տրամութիւն մը ունենալ շատ հար-
կաւոր է :

Թէ որ ձեր ըրած մեղքերուն վը-
րայով եղած տրամութեանը պատճա-
ռը միայն պատիժին վախն է նէ,
յայտնի է որ դուք ճշմարտապէս
Օղջում չէք ըրած մեղքերնուդ հա-
մար : Հապա ձեր զղջումը պէտք է
որ ուրիշ կերպ և էվելի զօրաւոր
պատճառներէ յառաջ գայ :

Դիցուք թէ՛ Վրիզորը ճամբան
մէկ աղքատ պզտի տղայ մը գտնայ՝ ա-
նօթի ու մըսած, որ հայր ու մայր
կամ բարեկամ մը չունենայ իր վրան
հոգ տանելու : Աւ դիցուք թէ՛ ես
Վրիզորին զրուցեմ, որ ինքը ան որք
տղան առնէ մեր տունը բերէ, և ին-

քը անոր վրայ հոգ տանի՝ և հայրու-
 թիւն ընէ անոր : Սեպենք որ՝ Վրի-
 գոր ալ քեռիին իրեն տըլած ստակին
 մէկ մասը առնէ , ու ան պղտի տղին
 համար հանդերձ շինէ՝ ու գիւքեր առ-
 նէ , և բոլոր ան տղին աղէկ կերպով
 դարգանալուն ու մխիթարութեանը
 հարկաւոր եղածները առնէ : Եսան-
 կով ան պղտի տղան շատ երջանիկ
 ըլլայ , մեր հետը բնակելովը : Եւ
 Վրիգորն ալ մեծ բերկրութիւն ու-
 նենայ ան թորոսին (Վիցուք թէ ա-
 սանկ ըլլայ իր անունը) աղէկ վարք
 ունենալուն վրայ , և իր զրուցածին
 հնազանդ ըլլալուն վրայ :

Ես Վրիգորին զրուցեմ որ , նայի
 ինքը թէ կրնայ մի կառավարել թոր-
 րոսը , և աս մասին մէջ ալ անոր հայր
 ըլլալ : Վրիգոր ալ աս գործին հաճի ,
 և ան բանին ձեռք զարնէ մէկ մեծ
 հաստատուն մտադրութեամբ մը :
 Բայց ժամանակ ըլլայ որ , Վրիգոր
 խոստացած ըլլայ Աղիսային ու Երմո-

գին և ան թօրոսին , որ ինքը անոնց
 ամէնուն մէկնոր պատկերազարդ գիրք
 մը պիտի ցուցընէ գալու շաբաթ օրը
 կէսօրէն ետքը , որ պարապ ժամ ու
 նին . և ապապրէ որ մինչև ան օրը ա
 մենեին ան գիրքին իրենք ձեռք չի
 դրայունեն : Եւ որովհետև ինքը Վը
 ըրիգոր գիտէ որ թօրոսը շատ հետա
 քրքրութիւն մը ունի պատկեր տես
 նալու , և շատ անգամ ալ վնաս ըրած
 է անոնց . և որ ինքը անհնազանդ ե
 դած է գիրքերը ձեռք առնելով որ
 ժամանակ որ իրեն արդեւ չի , հե
 մայ Վրիգոր նորէն կըզըուցէ թօրո
 սին թէ՛ « Են նոր պատկերազարդ
 գիրքը չի պիտի առնէ գրատունէն .
 և թէ որ առնելու ըլլայ նէ՛ ան օրը
 իրեն երկու անգամին եղած կերակու
 ըր միայն ցամաք հաց ու ջուր պիտի
 ըլլայ » :

Վանք՝ որ հիմայ թօրոս ան միջոց
 ներուն մէկ օրը մինակ եղած ըլլայ ան
 պատկերազարդ գիրքին եղած տեղը :

Ինքը մտմտայ թէ՛ ինչ զըւարձալի
 ժամանակ մը կրնայ ունենալ ան
 պատկերները տեսնալու, հասե շատ
 փափաքի՛ որ անոնք տեսնայ: Ալ աս
 ատեն ինքը մտմտայ ցամաք հայցին ու
 ջուրին վրայ՝ որ բոլոր օրվան իր կե-
 րակուրը պիտի ըլլայ թէ որ ան գիր-
 քին ձեռք զարնէ հէ: Ասանկ խորհե-
 լով ինքը աս բանը չուզէ ընել՝ գիտ-
 նալով որ իրիկվան սեղանը ազնիւ
 կերակուրներ պիտի ըլլայ՝ կարկան-
 դակ՝ և անուշեղէն բաներ, որ ինքը
 շատ կը սիրէ: Ատրէն աս ալ մտմտայ
 թէ՛ գիրքը առնելովը յանցանք գոր-
 ծած պիտի ըլլայ, գիտնալով որ ինքը
 առաջուց վնաս ըրեր էր ուրիշ գիրքի
 մը պատկերներուն, և կարելի է որ
 հիմայ աս գիրքին ալ վնաս կընէ. ու-
 ղուն համար ինքը լսած ալ ըլլայ թէ՛
 ան գիրքը շատ ստակի արժէք ունի:
 Ալ աս բաներէն ետքը միտքը բերէ
 թէ՛ ինտո՛ր Վրիզոր իրեն բարիքներ

ըրած ունի, և թէ՛ արժան է որ ինքը
անոր հնազանդ ըլլայ :

Եւ աս բանին վրայ ինքը խորհելէն
ետ չի կրնար կենալ : Վանդի ներսի
գիէն իր խղճմտանքը յայտնի կըզրու
ցէ իրեն՝ թէ Վրիգոր աղէկ ըրաւ՝ որ
ան գիրքը իրեն արգիլեց՝ որ չառնէ,
և որ՝ շատ աղէկ պիտի ըլլայ, որ ին
քը ամէնուն հետ մէկտեղ ան գիրքը
տեսնայ՝ որ ատեն որ Վրիգոր ալ բա
ցատրելու կըլլայ իրենց ան պատկեր
ներուն վրայով :

Բայց գանք որ՝ իր հետաքրքրու
թիւնը էվելօք շատցած ըլլայ ան գիր
քը տեսնալուն բաղձանքովը :

Ուստի ալ իր խղճմտանքին զրու
ցած բանին չի նայի թէ՛ պէտք է իրեն
որ Վրիգորին հնազանդի : Հապա առ
նէ ան գիրքը, ու վար նըստի կրակին
քովը մէկիկ մէկիկ ան պատկերները
նայելու : Վիրքն ալ անանկ մեծ է,
որ ինքը աղէկ մը անիկա բռնելու
ճարպիկութիւն չունի :

Հիմայ դիրքը ձեռքէն էյնայ կրակին մէջը , և անիկա դուրս հանելու կրնալէն առաջ շատ մը էրի , ու ան պատկերներէն շատը աւելի՛ անպիտան ըլլայ . և մնացածներուն ալ մէյմէկ քիչ վնաս ըլլայ :

Մ Թ միջոցին Վրիգոր ալ ներս մտնայ :

ՄԼ Հիմայ Թորոսը բոլորովին շուփոթութեան ու խռովութեան մէջ ըլլայ . իր ըրածը ինքը խոստովանի , և իր աջվրներէն արցունք թափելով զրուցէ թէ ինչպէս տրտում է , ինտոր շատ տրտմութիւն ունի ինքը՝ ան բանը պատահելուն վրայ :

Հիմայ դիցուք թէ տըղաքս , ան Թորոսը միայն անոր համար տրտմութիւն ունենայ՝ որ կրտեսնայ թէ Վրիգոր իր վրայ սրղողած է . և որ՝ ինքը մինչև իրիկուն միայն ցամաք հաց ու ջուր պիտի ունենայ , և չի պիտի կրնայ վայելել իրիկվան ան ազնիւ

կերակուրները և անուշեղէն բաները :

Տեսնաք թէ իր խորհիւլը և վախնալը միայն պատիժին համար ըլլայ . ան միայն ըլլայ իր տրտմութիւն ունենալուն պատճառը : Ինքը ասոր համար տրտում չըլլայ՝ որ յանցանք գործեց անհնազանդ գտնելով Վրիգորին մէկ աղէկ ու արդար պատուէրին , որ իրաւունք ունէր ան հրամանը ընելու իրեն , և որ՝ այնչափ բարերարութիւն ալ ըրած էր իրեն : Ինքը չի տրտմի ան իրեն գործած թշուառութեանը վրայ՝ որ Վրիգոր պիտի զգար ասանկ մէկ մեծագին գիրքի մը վնաս եղածը տեսնալով : Ինքը տրտում չըլլայ ան ճախորդութեանը և ան բոլոր տղոցը յոյսերնին զրկելու վրայ և իրենց բաղձանքը կորսնցունելուն վրայ՝ որ կուզէին ան գեղեցիկ պատկերները նայելու : Ինքը տրտում չըլլայ ասանկ ինքրզինքին ալ և ուրիշներուն պոկընելուն վրայ իր մէկ անհր-

նազանդ բնաւորութիւն ունենալը՝ որ
 մեղք մըն է . որն որ ինքք առաջ ան-
 դամ մը ցուցուց , և կրկարծելի որ
 ինքք նորէն պիտի բնէ ասանկ անհը-
 նազանդութիւններ : Ինքք տրտում
 չըլլայ անոր համար՝ որ մէկ չար օրի-
 նակ տըլող մը եղաւ մէկալ տղոցը ,
 և որ կարելի է թէ անոնք ալ անկէց
 պիտի սորվին ասանկ մեղքեր գործե-
 լը , և իրենց մօրը ու վարժապետին
 պատուէրներուն անհնազանդ ըլլա-
 լը : Հապա ինքք միայն անոր համար
 տրտում ըլլայ՝ որ բոլոր օրը իրեն կե-
 րակուր ցամաք հացէն ու ջուրէն՝ ի
 դատ ուրիշ բան պիտի չըլլայ , և պի-
 տի կորսընցունէ ան կարկանդակը ու
 անուշեղէն բաները :

Կանք որ՝ հիմայ քեզի հարցունեմ
 Կրկոր , դուն ի՞նչ պիտի խոր-
 հիս ասանկ մէկ անհնազանդութեան
 գործքի մը վրայ , և ասանկ մէկ
 մեծագին գիրքի մը վնասելուն հա-
 մար եղած սա տեսակ տրամութեանը
 վրայ :

Վրէժոյր • Պէտք է որ զըռուցեմ հրա-
մանքիդ մայր • ես կիմանամ որ ալ
ասանկ տղայ մը՝ որուն համար որ ես
այսչափ աղէկութիւններ ըրի, անիկա
շատ մէկ չար տղայ մըն է՝ և շատ ալ
ապերախտ է ինձի իրեն վրայ ըրած:
բոլոր իմ բարերարութիւններուս դէ-
մը:

Երեւոյ • Ես անոր լման մէկ շաբաթ
մը կերակուրի տեղ միայն ցամաք
հաց ու ջուր կուտամ:

Երեսոյ • Ես աս կերպ բան մը չեմ
ըներ • հապա իսկոյն անիկա տունէն
դուրս կը հանեմ, և ալ անոր վրայ
հոգ չեմ ըներ:

Մայր • Ե՛րմոգ՝ Ե՛ղիսա, ձեր զըռու-
ցած խօսքին մէջը յայտնի կերեայ-
կոր՝ որ դուք աղէկ բնաւորութիւն մը
չունիք ներսիդինիդ:

Ե՛ն աղան իմ օրինակի համար ը-
սած զիպուածովս՝ սեպեճք որ, մեծ
յանցանք ըրաւ • բայց կարելի է որ
անկէց ալ էվէլ շատ դէշ բան մը ը-

նէ : Այլ իմ առ կերպ պատմութեանս
 նպատակը սո՛սկ ան տղին գիրքը առ-
 նելուն վրայ կամ իրեն անհող ըլլա-
 լուն վրայ , և ան եղած վնասներուն
 վրայ չէր , որ դուք միտքերնիդ աս-
 բաններուն վրայ բերիք : Հապա՛ ես
 աս կերպ պատմութիւն մը ընելովս
 ձեզի , ուզեցի որ նայիք դուք՝ թէ ան
 տղան ի՛նչ տեսակ տրտմութիւն ունե-
 ցաւ . որ ասով դուք կարենաք տես-
 նալ՝ թէ ինտո՛ր բոլորովին Ա՛նճնա-
 սէր Տրտմութիւն մըն էր անոր ունե-
 ցածը . և գիտնաք թէ՛ ան կերպ
 տրտմութիւնը իր ներսի զգացմանը
 մէջ մէկ աղէկի փոխվել մը չի ցու-
 ցընէր : Ա՛ն տրտմութիւնը չի ցուցը-
 նէր թէ , ուրիշ անգամ աղէկ և վայե-
 լուչ կերպով պիտի ընէ ինքը՝ երբոր
 պատեհութիւն ունենայ՝ և երբոր
 կարծիք չունենայ որ ըրածը պիտի
 յայտնըվի :

Ա՛յլ հիմայ դուք ամէնքդ ասանկ
 անճնասէր տրտմութեան մը անպի-

տան և անօգուտ ըլլալը հասկըցաք ։
 և ինքիբէննուղ մէկ հաստատ տհա-
 ճութիւն մը ցուցըցիք անոր վրայ ։
 Եւ արդարեւ արժան է՝ որ դուք աս
 կերպ քանի վրայ տհաճութիւն ցու-
 ցընէք ։ Սնաց որ՝ կրվախնամ թէ
 Երմոզն ու Եղիսան ան պղտի տղին
 հետ խտուրթեամբ պիտի վարվին ։
 Թէ որ անիկա իրենց հողողութեանը
 տակ ըլլար նէ ։

Վերջապէս՝ սիրելի՛ զաւկըներս ։
 Քոյր աս զրուցած խօսքերուն վրայ
 դուք աղէկ մը մտմտացէք ։ և հաս-
 կըցէք՝ որ ձեր ըրած տրտմութիւնը
 Բնձնասիրական է ։ Թէ որ մեղքեր-
 նուղ համար տրտմութիւն քաշած ա-
 տեննիդ՝ միայն Եստուծոյ ան մեղքե-
 րուն դէմ խոստացած պատիժին նա-
 յելու ըլլաք նէ ։

Ասանկ մէկ տրտմութիւն մը չի
 ցուցընէր ։ որ ձեր ներսիքին աղէկի
 դառնալու մէկ փոփոխութիւն մը կայ ։
 Քանզի՛ թէ ար Եստուած մեղքի դէմ

պատիժ խոստացած չըլլար, կամ թէ
որ ձեզի կարելի ըլլար հաւտալ թէ՛
ինքը բնաւ մեղքերնիդ չի պիտի իմա-
նայ, ալ աս կերպ Մնձնասիրական
տրտմութիւնը ձեզի մեղք գործելէն
չի պիտի դուռշայունէր :

Մյսչառի մեր խօսակցութիւնը ալ
սովորականէն շատ երկար եղաւ :
Վաղը իրիկուն նորէն աս նիւթին
վրայով կըխօսինք :

Եւ այս անգամ Տեղք Տը խոսարովանելը, և ան ը-
բաժ թանկն յանցանք ըլլալը նմանալը՝ ան-
ուանց ճշմարիտ Օգլման էրաժ կը ըլլայ :
Ճշմարտապէս էրաժ Օգլման Տեղք Տեղ
դի յգելը, և զՄարտաժ անընդհատ անուոր
հասարակելը հասարատ անուորաբար-
նէն էլել թան Տը ն է :

Մայր • Գրիգոր, ան տղան՝ որուն
համար որ կարծիք ունէինք թէ ան-
ցած շաբթու քու զմե լինող գողցեր էր,
ասոր անիկա հոս եկաւ օրհասարակին,
ու ետ քերաւ ան զմե լինը :

Գրեգոր • Մայր՝ խոստովանեցաւ որ
ինքը գողցեր էր անիկա :

Մայր • Ե՛րբ խոստովանեցաւ : Ը-
սաւ որ ինքը շատ տրամուլթիւն զգա-
ցեր էր անիկա գողնալուն համար, և
կըրոսար որ ես թողուլթիւն տամ ի-
րեն, և մէկու մը չի զըուցեմ ան բա-
նին վրայով :

Արեֆ • Աղէկ • կարծեմ թէ մայր՝
ան տղան խկապէս զղջաց իր ըրածին վրայ :

Մայր • Հաստատ չեմ կրնար զըուցել թէ չի զղջաց • բայց շատ երկբայու թիւն ալ ունիմ անկէ ատ բանին վրայով :

Գրեֆ • Ինչո՞ւ մայր :

Մայր • Անոր համար որ՝ մեղքի խոստովանութիւնը չի ցուցընէր միշտ՝ թէ ան իր մեղքը խոստովանող մարդը ճշմարտապէս զղջում ըրած ըլլայ անոր վրայ : Կոյն կերպով առաջ ալ ես աս տղին իր յանցանքը խոստովանելը լսեցի : Արբոր ինքը՝ ուրիշներուն ինչ աչքով իր վրայ նայելու կերպէն կիմանայ թէ իր վրայով կասկած ունին , և կամ իր ըրած բանին յայտնի ըլլելիւ շատ հաւանական է , կըսկըսի ալ ան բանին վրայ խորհել թէ ինչ պիտի ընէ :

Արբեմն՝ ինչպէս գիտեմ ես , անկկա կը հաստատէ իր մտքովը՝ թէ բանը

բողորովին ուրանայ . և ան կերպով
կըլուսայ որ՝ իր ստութիւնը զինքը ա-
պահով կընէ : Արիշ ատեն ալ կը
վախնայ թէ՛ աս կերպով չըլլար , իր
ստութիւնը կըլայտնըվի . անոր հա-
մար իր յանցանքը կըխոստովանի ,
որպէս թէ ասիկա պատիժէն փախչե-
լու մէկ ճամբայ մը կըլլայ իրեն :

Հիմայ թէ որ այսպէս խորհեցաւ
ու զգաց իրեն ասօր հոս գալուն ատե-
նը նէ , և անանկով խոստովանեցաւ
որ ինքը ան զմե լինը գողցաւ , ձեզի ա-
մէննուդ յայտնի է որ՝ անիկա իր մեղ-
քին վրայ ճշմարիտ Օղջում ըրած չէ :
Այտ կերպով անոր վրայ աղէկի փոխ-
վելու նշան մը չեղաւ . անոր վրայ
չերեցաւ անանկ փոփոխութիւն մը ,
որ իրեն օգուտ ընէ ալ անկէ ետե
գողութիւն ընելէն զինքը զգուշացու-
նելու :

Եւստ . Քայց մտք , հաւանք
մեզի սորվեցուցիր որ՝ բնաւ տէտքը
չէ մեզի ուրանալ մեր ըրած յանցան-

քը , հասպա պէտք է որ անիկա շուտով
հրամանքիդ խոստովանինք :

Այս . Ասանկ ըսի անջիկա . և ար-
ժան է որ ասանկ ընէք դուք : Այլէկ
ըրաւ ան տղան , որ ասօր եկաւ օր-
հասրակին՝ նոյնպէս խոստովանեցաւ
իր յանցանքը :

Ճշմարիտ Օղջուամբ ամէն ատեն
ձեզի պիտի առաջնորդէ յանցանքնիդ
խոստովանելու ան մարդուն՝ որուն որ
դուք անհնազանդ եղաք , կամ որուն
դէմն որ դուք մեղք դործեցիք նէ :
Բայց կըլլայ որ դուք աս խոստովա-
նութիւնը կընէք՝ և ճշմարիտ Օղ-
ջում չէք ունենար , ինչպէս աս կերպ
ըլլալ հաւանական է ան տղին խոստո-
վանութիւնը , որն որ ասօր կէսօրին
հոս եկաւ :

Ան շարժառիթները կամ պատ-
ճառները՝ որուն համար խոստովանան-
քը կըլլըվի , կըցուցնեն թէ՛ արդեօք
ան խոստովանութիւնը ճշմարիտ
Օղջումէն յառաջ կուղայ՝ թէ չէ :

Աս հիմայ միայն թէ տըղաքս աս կը
 խորհիմ, որ դուք շատ անգամ յայտ
 նեցիք ինձի ձեր ըրած յանցանքը ա
 նո՛ր համար որ՝ կը վախնայիք թէ ես
 ան բանը անշուշտ պիտի խմանամ, և
 անոր համար որ՝ կուզէիք դուք թէ ան
 ըրածնիդ խոստովանելով մէկ անբա
 սիր պարծանք մը ունենաք: Խորհե
 ցաք ալ նաև, որ ան խոստովանելը
 շատ թեթև պիտի ընէ ձեր պատիժը,
 կամ գրեթէ բոլորովին պատիժէն ալ
 ազատ պիտի ընէ ձեզ: Ալ երբեմն ալ
 երբոր ան բանին յայտնի ըլլալուն մէկ
 վախը որ չունէիք, խղճմտանքնիդ
 ձեզ անհանգիստ ըրաւ: Վիտէիք որ
 յանցանք գործած էք, և ան պատճա
 ռաւ թշուառութիւն կը զգայիք ներ
 սերնիդ: Արխորհէիք որ ձեր ունեցած
 թշուառութիւնը պիտի նըլաւէ՞ թէ
 որ յանցանքնիդ խոստովանելու ըլլաք
 նէ: Ալ գրեթէ միտքերնուդ կանցնէր
 որ՝ յանցանքնիդ պիտի մէկ դի երթայ
 անհկա խոստովանելովնիդ, և թէ՞

զրեթէ ես ձեր վրայ անանկ համարում մը կուենայի՝ ինտոր որ ձերին յանցանք չըրած ատենը կուենամ նէ:

Հիմայ թէ որ դուք միայն աս պատճառներուն համար խոստովանեցաք ձեր ըրած յանցանքը նէ, ան խոստովանութիւնը մէկ ճշմարիտ Օղջումէ մը յառաջ եկած չեղաւ, և դուք ալ գիտէք որ այնպէս է:

Գրեգոր . Մայր՝ կընայիմ որ հրամանքդ մեր ներսի զգացումներուն վրայով շատ աղէկ տեղեկութիւն ունիս . և կընայիմկոր ալ, որ ճշմարիտ Օղջումը էվելօք մէկ երևելի բան մըն է եղեր:

Մայր . Իրաւ է ատ տըղաս . և կուղեմ որ դուք ամէնքդ ալ իմանաք՝ որ աս ասանկ է: Ես իրիկվան զրուցած բանս ձեզի ցուցընել մըն էր, որ պէս զի դուք կրնաք որ մեղքերնիդ խոստովանիք Վստուծոյ, և աս ընելու ատեննիդ կրնաք որ իմանաք ձեր յանցաւոր ըլլալը Վստուծոյ առջևը, և

տակաւին ճշմարիտ Օղջուամ չէք ունենար ձեր սրտերուն մէջը :

Կարելի է որ՝ դուք ամէն աս բաները բոլորովին կրնէք ան պատիժին վախէն՝ որն որ Մտուած խոստացեր է մեղքին դէմ : Դուք կրցուսաք որ մէկ կերպով մը կամ ուրիշ կերպով մը ձեր խոստովանանքին պատճառովը Մտուածոյ ձեր վրայ ունեցած սրբազողութիւնը պիտի քիչնայ, և թէ անով իրեն ձեզի տրւած պատիժն ալ պիտի քիչնայ, կամ զրեթէ ամենեւին չի պիտի պատժէ ձեզ : Մեղքը՝ որ Մտուածոյ կը խոստովանիք ոչ ուրիշ պատճառներու համար՝ հապա միայն աս բաներուն համար նէ, ան խոստովանութիւնը չի ցուցընէր որ ձեր ներսի զգայութիւնները աղէկ փոփոխութիւն մը ունին Մտուածոյ վրայով, կամ թէ դուք Մտուած էվելօք պիտի սիրէք, կամ ալ առջինէն աղէկ կերպով անոր պիտի հնազանդիք : Մտուած ձեր սիրտերուն կրնայի :

ինքը գիտէ ձեր ամէն խորունկ խոր-
հուրդները ու զգացումները : Կու՛ք
բան մը անկէջ չէք կրնար ծածկել :
Թէ որ մեղքերնիդ իրեն կը խոստովա-
նիք , ինքը գիտէ ի՛նչ պատճառի հա-
մար ըլլալը ան ձեր խոստովանանքը :
Չէք կրնար դուք անիկա խաբել ,
ինչպէս որ ատեն ատեն իս կը խաբէք
նէ : « Պահվրտելու տեղ մը չի կայ
անոնց՝ որոնք որ անիրաւութիւն կը
գործեն » : (3^Թ . Ը . 22 :) « Այս ան զի
զի Տէրը ամէն սիրտերը կը քննէ » :
(Ս^{Կայ} . Իր . 9 :)

Աս խօսքերը դուք միտքերնիդ բե-
րէք սիրելի՛ տըղաքս , և աս ալ թէ՛
մեղքի խոստովանանքը որ Աստուծոյ
կընէք՝ որչափ անթերի և անպակաս
եղած ըլլայ , թէ որ անիկա սոսկա-
պէս պատիժին վախուն համար է նէ՛
ան խոստովանութիւնը մէկ ճշմարիտ
Չղջումէ մը եղած չէ : Պէտք է որ՝ ան
խոստովանութիւնը մէկ ուրիշ կերպ
ու երևելի պատճառներէ եղած ըլ-

լայ, ինչպէս ասկէց ետեւ ես ձեզի պիտի ցուցընեմ :

Գրե՛տուր • Մայր, ուրիշ սուտումուտ զղջման տեսակներ կայ մի :

Մայր • Գրե՛գոր, աս հարցմունքիդ ես պատասխան տալէս առաջ՝ քեզի բան մը պիտի հարցունեմ : Գիտես որ ինտո՛ր հիւանդ էիր դուն անցած տարի, և մենք ամէնքս կը խորհէինք որ դուն պիտի մեռնիս. դուն ալ ինքիւր մէջ ասանկ կը մտմըտայիր : Միտքդ կուգայ մի՞ որ դուն ինտո՛ր տրտուութիւն ունիմ՝ կըսէիր ինձի, Եստու՛ծոյ դէմ մեղք գործած ըլլալուդ համար :

Գրե՛տուր • Միտքս կուգայ մայր, և ան ալ թէ՛ ինտո՛ր ես անատեն Եստու՛ծոյ խոստմունք ըրի իմ աղօթքներուս մէջ, որ եթէ ինքը իմ կեանքս բաշխէ՛ ես ալ մեղք գործելը մէկդի պիտի ձգեմ, և պիտի սիրեմ ինքը՛ ու հնազանդիմ իրեն :

Մայր • Ենատենը կարծեցի՞ր՝ որ

դուն մեղքիդ վրայ մէկ ճշմարիտ
Օղջում մը կընէիրկոր :

Գրե՛տր : կարծեցի մայր :

Մայր . Ի՞նչ պատճառի համար ա-
նանկ կարծեցիր :

Գրե՛տր . Ինձի այնպէս կերեւար թէ
զղջացի . քանզի զօրաւոր առաջա-
դրութիւն մը ըրի՞ որ ապագայ կեան-
քիս մէջ զ՛ստուած սիրեմ ու անոր
հնազանդ ըլլամ :

Մայր . Իայց հիմայ ան առաջա-
դրութեանդ վրայ ի՞նչ կըխորհիս
տըղաս :

Գրե՛տր . Եթա մայր , որչափ շատ
անգամ ես ան ըրած խոստմունքս կատ-
րեր եմ : Ատխնամ ես ան խոստմունք-
քը միայն անոր համար ըրած եղայ ,
որ շատ կըվախնայիկոր թէ՛ պիտի
մեռնիմ ես :

Մայր . Ի՞նչ որ ան էր միայն պատ-
ճառը՝ որուն համար որ դուն ան
խոստմունքը ըրիր , ուրեմն չերեւար՝

որ դուն մեղքերուդ վրայ մէկ ճշմարիտ Օղջում մը բրած բլլաս :

Ճշմարիտ Օղջումը տարբեր բան մըն է մէկ սոսկ գօրաւոր առաջադրութիւնէ մը կամ դիտաւորութիւնէ՝ որն որ դուք կրնէք , մեղանչելը մէկ դիճգելու և զ՚ստուած սիրել սկըսելու ու անոր հնազանդելու համար :

Մասնկ մէկ առաջադրութիւն մը կրնայ բլլալ մեղքին ինչ բլլալը պայծա՛ւ ու իրապէ՛ս չի տեսնալովալ : Ին մարդը՝ որ կրնէ ան առաջադրութիւնը , կարելի է չի պիտի դգայ թէ՛ ինտօ՛ր մէկ յանցաւոր մեղաւոր մըն է ՚ստուծոյ առջևը : Կարելի է որ անիկա չի պիտի տեսնայ ան զինքը դատապարտող օրէնքին սուրբ՝ արդար ու աղէկ բլլալը : Կարելի է որ անիկա չի պիտի իմանայ իր բրած մեղքին դէշութիւնը , որ ինքը գործած է անանկ մէկ Նալի մը դէմ , որն որ իրաւունք ունի պահանջելու ան իր կատարեալ սէրը և դէպի իրեն եղած հնազանդու

Թիւնը , և որ ինքը այնչափ բարու
 Թիւն ու երկայնամուտիւն ցուցըցեր
 է անոր : Արեւի է որ ինքը չի պիտի
 զգայ թէ իր սիրտը Աստուծոյ հակա
 աակ է : Արեւի է որ անիկա չի պիտի
 իմանայ իր կարօտութիւնը , յանցանք
 ունենալը և կորուստը ու ապագայ
 Թշուառութիւնը , անանկ որ պէտք էր
 որ ինքը զինքը սասկ Աստուծոյ շնորհ
 քին վրայ ձգէ Յիսուս Քրիստոսի
 ձեռքովը , և մի միայն աս Փրկիչին
 վրայ ապաւինելովը իր մեղքերուն Թո
 դութեանը համար և Աստուծոյ հետ
 հաշտութիւնն համար : Արեւի է որ
 մէկ քանի ուրիշ զգացումներ , մէկ քա
 նի ուրիշ շարժառիթներ իրեն ճամ
 բայ բացին ան առաջադրութիւնը
 ընելու որ ինքը կրկարծէ թէ ան ը
 նելով Աստուծոյ վրայ սէր ու հնա
 զանգութիւն ձգելու սկիզբ մը եղաւ
 իրեն : Բայց ինչպէս և իցէ՞ ան զգա
 յութիւնները թէ որ իրենց մէջը չու
 նենան ան մեր առջի ըսած զգայու

Թիւնները ու շարժառիթները նէ, ան
առաջադրու թիւնը ճշմարիտ Օղջու
մով եղած չէ : Աւ ահա աա. նիւթին
վրայ խաբվելու մեծ վտանգ մը կայ
մարդոց : Վուն իրաւունք ունիս Վը
րիզոր, որ կը վախնաս թէ՛ խաբվե
ցար ան առաջադրու թեանդ նայելով,
որն որ հաստատեցիր հիւանդ եղած
ատենդ :

Աւ առողջութեան ատենդ ալ ին
քըզինքդ աղէկ մը քննելու մեծ կարօ
տու թիւն ունիս, որ նայիս թէ սիրտդ
քեզ չի խաբէ : Վանգի Մտուածա
շունչը մեզի յայտնի կը զըուցէ թէ՛
«Վմէն բանէն էվել (մարդուն) սիրտը
մուծ բան մըն է» (Աբե՛՛, Ժէ. 9 :

Երանդ՝ Աս կուզեմ հիմայ քեզի
խնդիր մը հարցունել : Երբեմն եր
բոր դուն յանցանք գործեցիր, ու
ժախցար իմ սրդողէլէս նէ, դուն
ժեռքեդ ջանցուցիր մի շատ հաս
տատ կերպով, որ մէ՛յ յեւլ բնաւ դուն
անանկ բան մը չի տխի ընես :

Երևոյ • Եւո՛ մայր՛ շատ անգամ :

Մայր • Ի՛նչ կերպ զգացում ունեցար դուն ասանկ հաստատ խորհուրդէդ կամ առաջադրութենէդ ետքը :

Երևոյ • Շատ մխիթարութիւն զգացի ներսիդիս • քանզի ինձի անանկ երեցաւ , որ ես բոլորովին ա՛լ մէկ ազէկ տղայ մը պիտի ըլլամ , ու անկէ ետեւ մէկ գէշ բան մը չի պիտի ընեմ :

Մայր • Չըզգացի՞ր ներսիդիդ , որ դուն մէկ շատ աղէկ բան մը ըրած եղար՝ ասանկ մէկ առաջադրութիւն մը ընելուդ համար :

Երևոյ • Մայր՛ ինտո՛ր իմացար հրամանքդ , որ ես առ կերպ զգացում ունեցայ ներսիդիս : Քանզի ես հրամանքիդ ամենեւին ատիկա զըուցած չեմ :

Մայր • Եո՛յն ժամանակը՝ ճշմարտապէս տրամութիւն քաշեցի՞ր մի դուռ յանցանք դործելուդ համար :

Երևոյ • Եւ ջի բերանը տրամութիւն քաշեցի մայր՛ վախնալուս հա

մար որ հրամանքդ կիմանաս անիկա ։
 Քայց առաջադրութիւն ընելէս ետ-
 քը կրխոջհիմ որ ալ այնչափ տրտ-
 մութիւն չըզգացի ։

Մայր • Եղէկ՝ Ա՛րմող , բայց ետքը
 դուն ի՞նչ կերպով ան քու ըրած ա-
 ռաջադրութիւնդ պահեցիր ։

Երեւ • Արտարտաւորիմ զըուցելու
 մայր , որ անոնք շատ աղէկ կերպով
 չի պահեցի ։

Մայր • Ե՛կ զա՛ւակս , կըյուսամ որ
 դուն և մէկալ տղաքն ալ չէք մոռ-
 նար ինչ որ զըուցելու եմ աս իրիկվան
 մեր խօսակցութեանը վերջը • որ ա-
 սոնք են ։

Մեղքէ մէկ դի կենալու ու զՄ.ս.
 տուած սիրելու և անոր հնազանդե-
 լուն առաջադրութիւնները , ձեզի
 օգտակար չի պիտի ըլլան՝ թէ որ ա-
 սոնք յառաջ չի դան ձեր մեղքերուն
 վրայով եղած սրտաւուչ մէկ Օղջու-
 մէ մը , դիտնալով որ յանցանք դոր-

Ժամ էք մէկ խմաստուն՝ սուրբ ու բարերար Աստուծոյ դէմը :

Ան առաջադրութիւնները ձեզի օգտակար չի պիտի ըլլան, թէ որ դուք չունենաք նաև ներսիդինիդ մէկ հաստատ անկեղծ յոյս մը : Յիսուս Վրիստոսի վրայ՝ որն որ ձեր մի միայն փրկիչն է . և թէ որ անոր վրայ չապաւինիք՝ թշուառ՝ յանցաւոր՝ դատապարտելի մեղաւորներուն պէս, որ կարենաք մեղքերնուդ ներողութիւն գտնալ՝ և Աստուծոյ աչքին հաճելի ըլլալ անոր միջնորդութիւնովը :

Ան առաջադրութիւնները ձեզի օգտակար չի պիտի ըլլան, թէ որ անոնք ձեր խելքովը եղած են նէ : Պէտք է որ՝ Վրիստոսի միջնորդութիւնովը Աստուծմէ խնդրէք, որ իր Սուրբ Հոգին ձեզի տայ, որ անով նորոգվիք, ու զօրանաք ան ձեր առաջադրութիւնները պահելու :

Ուրեմն Վսկէ ետև զօրաւոր եղեք Տէրոջմով՝ ու իր կարողութեանը զօ

քութիւնովը : ” (ՆՊԷ․ Գ․ 10) : Նշ
 ա՛յ կըյուսացվի՞ որ ան ձեր ըրած բա
 ջի առաջադրութիւնները չեն նմանիր
 առարկան մշուշին՝ և կանուխ եկած
 սօղին , որ (քիչ մը ժամանակէն ետքը)
 կանցնի” : (ՈՎԷ․ Գ․ 4) :

ԳՆՈՒՍ • Թ :

Թե որ հելլ ճշմարտութեան իւր պարտաւորութեան հետեւի մը
 զբայ՝ անիկա Բարբառ հեղձեցանք զբայ ար պարտ-
 զուս ուրիշի թմե : (Նոյն անուանալիս արիւնք : Տո-
 ցայի օրինակը :

Մայր • Երմոգ , գիտես որ ամիս մը
 առաջ ես քեզ չեխեցի ան մեծ պատ-
 կերազարդ գիրքը առնելու համար
 գրատունէն : Կարծեմ մէյնալ դուն
 անոր ձեռք չի զարկիր :

Երեմ • Չէ մայրս՝ չըրի :

Եղիս • Բայց անիկա ասօր գրրա-
 տունին մէջի եղած թուղթերը կը
 խառնըշտըկերկոր :

Մայր • Տըղաս՝ դուն գիտես թէ ես
 ինչ նեղութիւններ քաշեցի անոնք
 կարգաւ մէկ մէկու վրայ դնելու ա-
 տենս : Կըյուսամ որ դուն ան գրատու-
 նին մէջի շարված թուղթերը տակ-
 նու վրայ չըրիր :

Եղևտ • Իրաւ որ մայր՝ անիկա ըրաւ աս բանը • քանզի անոնք ամէնը դուրս էր հաներ՝ և կըխառնըշտը կէրկոր • որ անոնք նորէն կարգաւ շարելու համար շատ ժամանակ պիտի անցունես հրամանքդ :

Մայր • Երմո՞ղ , ինտո՞ր հապա դուն կրցար աս բանը ընել , որ առաջուց ինձի զըուցեցիր թէ շատ տրտմութիւն ունեցեր էիր անգամ մը ան պատկերազարդ գիրքը վար առնելուդ՝ և ինձի անհնազանդ գտնելուդ համար :

Երեմ • Բայց մայր՝ հրամանքդ ինձի չարգիլեցիր , որ ես չառնեմ ան թուղթերը :

Մայր • Ղշմարիտ է ատ՝ բայց երբ քեզ արգիլեցի որ ան պատկերազարդ գիրքին ձեռք չի զարնես նէ , պատճառներ ցուցրցի քեզի , որ ան խօսքերովս դուն կրնայիր իմանալ նաև չի մօտենալը ան գրատունին մէջի թուղթերուն : Ես զըուցեցի քեզի , որ

կուղէի թէ մասնաւորապէս զբառու-
նին մէջք ամէն բան տեղնիտեղը կար-
գով պահվին . և որ՝ առ քու ունեցած
հետաքրքութիւնդ՝ որ կուղես ամէն
բաները խառնշտրկել ձեռք զարնե-
լովդ , ես վախցայ թէ՛ ինծի ցաւ պիտի
պատճառէ վնաս մը ընելովդ :

Երեւոյ . Մայր՝ շատ կը ցաւիմկոր
որ ես ան թուղթերը դուրս հանեցի .
իրան որ տրտում եմ ըրածիս վրայ :

Մայր . Իայց քու առ բանին համար
ունեցած տրտմութիւնդ քեզ պիտի
զգուշացունէ՞ մի , որ ա՛լ ձեռք չի
զարնես զբառանք մէջի եղած բանե-
րուն :

Երեւոյ . Կըյուսամ որ մայր՝ պիտի
զգուշացունէ :

Մայր . Եղէկ , պիտի տեսնանք . բայց
սորվէ՞ տըղաս առ քու ըրածէդ , որ
մէկ մասնաւոր կերպով յանցանք մը
ընելէն ետ կընասկոր կենալ , ու տա-
կաւին ճշմարիտ Օղջում չես ունե-
նար :

Թէ որ դուն ան պատկերազարդ
զիրքը առնելովդ ինձի անհնազանդ
ըլլալուդ համար աղէկ տեսակ տրտ-
մուլթիւն մը ունեցած ըլլայիր նէ ,
դուն ալ ձեռք չի պիտի զարնէիր ան-
տեղի թուղթերուն :

Ղիշտ աս կերպով ասա տըղաքս ,
կարելի է որ կըդադրիք դուք մէկ
մասնաւոր մեղք մը գործելէն Վստու-
ծոյ դէմ , և այնպէս պիտի կարծէք
թէ՝ ճշմարտապէս Օղջում ըրած էք
դուք ան մեղքին վրայ : Բայց ճշմա-
րիտ Օղջում չի կրնար ըլլալ աս , թէ
որ դուք ուրիշ կերպ բաներով նոյն-
պէս մեղքի մէջ յառաջանալու ըլ-
լաք նէ :

Թէ որ տղայ մը ուրիշ տեսակ դա-
հնազան բաներու մէջ իր հօրը կամ
մօրը դէմ շարունակ անհնազանդ
զանքի , բայց իր սովորած մէկ մաս-
նաւոր բանին մէջ ըրած անհնազան-
դուլթեանն ալ ետ կենայ նէ , անկէց
չերևար ան տղին նոյն մասնաւոր բա-

նին համար ըրած յանցանքին վրայ
ճշմարտապէս Օղջում ունենալուն
փորձը :

Ասկէց 'ի զատ , քանի որ դուք ալ
էվելի կրմեճնաք , ձեր յօժարութիւ
նը մէկ քանի բաներուն վրայ կը փոխ
վի : Օրբօրինակ , հիմայ Արմոզին
շատ դժարը կուզայ իր խաղալիկները
ձգելը : Եւ որ ես մէկ պատճառով մը
արդիլեմ անիկա որ չի խաղայ անոնց
հետը նէ , ինքը աս բանը պիտի հա
մարի մէկ խիստ պատուէր մը . և կը
վախնամ որ էվելօք պիտի զրգուի ան
իմ պատուէրս կոտրելու :

Բայց սակայն՝ թէ որ մենք երկար
կեանք ունենալու ըլլանք մինչև որ
ինքը տասներութը տարվան ըլլայ , և
ալ արդիլեմ իրեն որ ան խաղալիկնե
րուն հետ չի խաղայ , անատեն ամե
նեին իր անհնազանդ գտնըվելուն վը
տանդ մը չըլլար . ինչու որ ալ իր
սիրտը յօժարութիւն չունի ան բա
ներուն վրայ :

Քանք որ՝ տասնըութը տարվան
 պատանիներն ալ ուրիշ անանկ բա-
 ներ ունին , որ այնչափ կըսիրեն՝ և
 կըբաղձան անոնց , որչափ որ Արմող
 հիմայ կըսիրէ իր խաղալիկները , և
 դուցէ անատեն Արմող ալ նոյն բանե-
 րը պիտի սիրէ էլիլօք , անանկ որ իր
 մօրը հրաման ըրած ատենը որ մէկդի
 գձէ անոնք , դժուար բան մը պիտի
 ըլլայ ան իրեն , և ներսիդիէն պիտի
 յորդորի ինծի անհնազանդ ըլլալու :

Ուստի տըղաքս , պէտք է որ մեծ
 հող ունենաք , որպէս զի՝ ատեն մը
 ձեզի մեղք գործել տըլող մէկ բանի
 մը փափաքը երբոր կորսընցունելու
 կըլլաք , և կընայիք որ ան բանը ձեր
 կամքովը մէկդի ձգելու պատրաստ
 էք , չըլլայ թէ ան ժամանակը ներ-
 սիդինուդ խորհիք որ՝ դուք ալ ճշմար-
 տապէս Օղջում ըրիք ան ձեր դոր-
 ծած յանցանքին վրայ : Քանզի աս
 կերպ դիպուածի մէջ շատ մարդիկ՝
 որ երբ ծերութեան մէջ կելնան ,

կամ իրենց վիճակին ու կացութեան մէջ մէկ փոփոխութիւն մը որ կը լայ , ինքիւննուն կը խաբւին այսպէս կարծելով թէ իրենք ան իրենց առջի ատենական դործած մեղքին յօժարութիւնը հիմայ կորսընցունելովնին՝ ալ ապաշխարեցին ան մեղքին վրայ , բայց անանկ չէ :

Մեծցած մարդիկները շատ անգամ իրենց փափաքած բաները կը փոխփրխեն այնչափ՝ որչափ որ տղաքը կը նեն , զանազան արտաքին պատճառներու համար :

Մէկ մարդ մը՝ որ հիւանդութենէն իր սենեակին մէջ գոցված ըլլայ , և զիտնայ որ ինքը չի կրնար տունէն դուրս ելլալ , դուցէ պիտի խորհի որ՝ ինքը բոլորովին մէկզի ձգեց ան իր բաղձանքները կիրակի օր դիներտունները երթալու , կամ սրճարանները նստելով նարտ խաղալու , և ուրիշ մարմնաւոր զըւարճութիւններ ընելու : Վուցէ նաև պիտի խորհի թէ ,

ինքը ճշմարիտ տրտմութիւն կամ
զեղջ ունի անգամ մը աս բաները ը-
նելուն համար ան Տէրունական Սուրբ
օրերը :

Բայց թող նայինք իր առողջու-
թիւնը նորէն վրան գայ . անատեն պի-
տի տեսնելի՛ թէ ան իր ըրած տրտ-
մութիւնը ճշմարիտ է մի թէ չէ : Եւ
կէց 'ի զատ ինտոր կը համարձակի ա-
սանկ խորհիլ թէ ինքը ճշմարիտ
օղջում ըրած է , երբոր ան ատենն
ալ իր հիւանդ եղած ժամանակը նըս-
տած սենեակին մէջը բանը գործը
նարտ խաղալ ըլլայ նէ Աիրակի օրը ,
որ ան սուրբ օրը էվելօք արժան է
Եստուծոյ օրէնքներուն վրայով խօ-
սիլ , ու անոր Սուրբ Գիւրքը կար-
դալ :

Եւ մենեւին մի մոռնաք տըղաքս , որ
եթէ մէկ մեղքի մը վրայ ճշմարտա-
պէս օղջում ընելու ըլլաք նէ , նոյն-
պէս բոլոր մեղքերուն վրայ օղջում
պիտի ընէք : Եւ որ՝ եթէ մէկ մեղք մը

մէկ դի ձգէք, ու բոլոր մեղքերը մէկ
 դի ձգելու համար՝ և Աստուծոյ ձեզ
 մէ պահանջած բոլոր բաները ընելու
 համար ջանք մը ու խնդրուածք մը
 չընէք նէ, ալ ան մէկ մեղքը մէկ դի
 ձգելնիդ : Օղջում ունեցած ըլլանիդ
 չի ցուցրներ :

Աս իմ ստորագրած զղջումիս
 կերպը մէկ սուտ տեսակ զղջում մըն
 է, որն որ թէ մեծերուն և թէ տղոցը
 վրայ շատ կայ. կըլուսամ որ աս իմ ը-
 սածս միտքերնիդ պահելու պիտի աշ-
 խատիք :

Գրե՛տուք . Մայր, ատեն ատեն ես
 յանցանք ընելէս ետքը՝ ինքըզինքիս
 վրայ շատ տհաճութիւն կունենամ :
 Արխորհիմ ինքիրէնս թէ ես ինչ յի-
 հար ու չար տղայ մը եղած եմ : Ալ աս
 նորհուրդը իմ վրաս՝ թշուառութիւն
 լգալ կուտայ ճիշտ այնպէս՝ ինչպէս
 որ հրամանքիդ իմ վրայովս տհաճու-
 թիւն ունեցած ատենը ես թշուառու-
 թիւն կըզգամ նէ :

Մայր • Տըղաս՝ ատիկա խղճմտանքին
 ինչ ըլլալը կը ցուցընէ : Եւ կերպ
 զգացումները կը սփեն Նճնանախա-
 տինք : Խղճմտանքնիդ ձեզի տեսնալ
 ու զգալ կուտայ ձեր յանցանքը , և
 անոր համար զուք ինքըզինքնիդ կը
 նախատէք նոյն կերպով՝ որպէս թէ
 մէկ ուրիշ մարդ մը ձեր յանցանքին
 տեղեկացած ըլլալով ան յանդիմա-
 նու թիւնը կընէկոր :

Գրեգոր • Եւ ճշմարիտ Օղջում է
 մի :

Մայր • Եւ ամէն անտեղ կը գտնուի՝
 ուր որ ճշմարիտ Օղջում կայ : Բայց
 ատ կերպ զգացում կընայ ըլլալ ան-
 տեղ՝ ուրտեղ որ ճշմարիտ Օղջումի
 պէս բան մըն ալ չի կայ :

Նմէն մարդ՝ որ մեղքի մէջ զօրա-
 ցած չէ , աս անճնանախատինքը խո-
 րունկ կերպով մը կը զգայ՝ երբ որ իր
 խղճմտանքին արգիլած բանը ընելու
 կըլլայ նէ :

Եւ անճնանախատինքը արժան է՝

որ զիրենք ճշմարիտ Օղջման տանի :
 Արովհետև աս կըցուցրնէ թէ մեղքը
 ինչ մէկ սոսկալի ախտ մըն է , որ ին-
 քիրմէն մեղաւորը ասանկ թշուառա-
 կան կընէկոր՝ ինքը ինքըզինքին տան-
 ջողը ըլլալովը : Եւ կըցուցրնէ թէ՛
 անոնք որ առանց Օղջումի կըմեռ-
 նին , և յուսահատութեան աշխարհը
 կերթան , իրենց քաշած չարչարանք-
 ներուն խիստ մեծ մասը իրենք ինքը-
 զինքներնուն վրայ պիտի բերեն : Եւ
 կըցուցրնէ թէ ինտո՛ր սուրբ՝ արդար
 ու բարի է Եստուծոյ օրէնքը , որ մե-
 ղաւորները կըղատապարտէ : Բանզի
 աս օրէնքը անո՛ր համար եղած է՝ որ
 աղէկին ու գէշին մէջը մէկ էական ու
 մեծ տարբերութիւն մը կայ : Եւ աս
 աղէկին ու գէշին մէջը եղած տարբե-
 րութիւնը մեղաւորին իրեն խղճմտան-
 քը կիմանայ ու կըզգայ : Եւ անճնա-
 նախատինքը կըցուցրնէ թէ ինտո՛ր
 արժան է մեղաւորին որ մեղքէ ազատ
 ըլլալ ցանկայ , որ ինքը կարենայ նո-

րէն Մատուծոյ շնորհքին ու բարեկա-
մութեան մէջը դրվիլ : Բանգի թէ
որ ինքը իր յանցանքին մէջը այսչափ
դէշուլթիւն տեսնալու ըլլայ , որ ան
ինքըզինքը նախատէ՝ և իր ըրածին
վրայ ամրջկութիւն մը գլայ , և իր
աչքին առջևը ինքըզինքը անարգ սե-
պէ նէ , հապա Մատուծ ինչ պիտի
խորհի արդեօք իր վրան : Ենչպէս
պիտի երևայ ինքը անանկ մէկ Վա-
կի մը առջևը , որն որ կատարե-
լապէս մաքուր ու սուրբ է , և որ՝ ա-
նիկա միայն անհնարին ատելութեամբ
մը կրնայի մեղքին վրայ :

Գանք որ՝ աս անձնանախատինքը
թէպէտ այնչափ լեղև ու վշտալի ալ
ըլլայ մարդուս վրայ , սակայն կրնայ
ըլլալ որ անոր հետ ճշմարիտ Օղջում
չըլլայ երբեմն մարդուս սրտին մէջը :

Օր օրինակ Իսկարիովտացի Յու-
դա՝ ան չար ու ապերախտ աշակեր-
տը , որ Բրիտոս մատնեց , ասանկ
անձնանախատինք մը ունեցած պիտի

ըլլայ մէկ շատ բարձր աստիճանի մը
 մէջ : Վանդի իր գործքը ցուցուց որ՝
 ասանկ անճնանախատինք մը ունե-
 ցաւ . որովհետեւ երբոր անիկա տե-
 սաւ իր Տէրոջը ու Արդապետին ա-
 նարժան մատնութեան վախճանը , որ
 ան Վրիստոսը մահուան դատապար-
 տեց , անատեն ինքիրէնը զըջաց :
 Ինքը ներսիդին իմացաւ՝ որ իր ըրածը
 շատ գէշ գործ էր . ինքը աս բանին
 համար տրտում էր , և կուգէր չե-
 մատնած ըլլար Վրիստոսը : Բայց ա-
 նիկա մէկ ճշմարիտ Օղջում մը չէր :
 Վանդի թէ որ ժամանակ ունենայի ,
 դիւրութեամբ պիտի ցուցնէի ձեզի
 թէ՛ Սուրբ Վիրքին մէջ երկու տեսակ
 Օղջումի վրայ խօսք կայ :

Մէկը Յուդային ունեցածին պէս
 է , որ իր ներսիդին մէկ աղէկ դառնա-
 լու փոփոխութիւն մը չեղաւ : Բնիկա
 տրամութիւն քաշեց ըրածին վրայ
 միայն անոր համար՝ որ ինքը ան ըրա-
 ծէն ամօթ ու նախատինք դրաց իր

ներսիդին , և սոսկաց Մատուծոյ ար-
 դար սրղողկութենէն անոր դէմ : Աւ-
 չէ թէ որ ինքը ըրած մեղքը իրապէս
 ատեց՝ ան մեղքին բուն ինքիրմէ ու-
 նեցած դէշութիւնը իմանալով : Աւ չէ
 թէ որ ինքը Մատուած սիրեց , ու որ
 անոր պատուէրներուն հնազանդիւ
 ուղեց :

Միւս տեսակ զղջումը՝ որուն հա-
 մար Մատուածաշունչին մէջը խօսված
 է , անիկա է՝ որն որ ետքը ձեզի պիտի
 բացատրեմ . բայց հիմայ առջի տե-
 սակին վրայ քիչ մըն ալ պիտի խօսիմ
 Յուդային օրինակովը :

Յուդան նորէն ան երսուն կտոր
 արծաթը բերաւ քահանայապետնե-
 ըուն ու ժողովուրդին գլխաւորներուն ,
 ու ըսաւ , Մեղայ՝ որ ես անմեղ արու-
 նը մատնեցի : Անոնք ալ ըսին , Մեր
 հոգը չէ , ատիկա դուն գիտես : Ալ
 ինքք ան արծաթը ձգեց տաճարին մէ-
 ջը , ու ելաւ գնաց ինքըզինքը կա-
 խեց :

Ահա ինչ մէկ զարմանալի օրի-

Նակ մըն է ինքըզինքը նախատելու՝
մեղքին պատճառաւը :

Բայց ինչ օգուտ, տակաւին ճշմարիտ Օղջում մը չի կար ան անձնանախատինքին հետ կապված : Եթէ ըլլար նէ՝ Յուդա ան իր ըրածէն մէկ շատ տարրեր զործ մը պիտի ընէր : Իրեն պէտքը չէր որ Կստուծոյ դրած պատուէրներուն մէկը յիմարաբար քակելու վազեր երթար՝ ինքըզինքը մեռցունելովը : Հասկա պէտք էր ապրիլ ուզել, որ կարենար իր անձին խոնարհութիւնը ցուցնել Կստուծոյ ու իր ընկերներուն առջևը Օղջում ընելովը . և որ՝ եթէ կարելի էր, մէկ կերպով մը կրնար ան Վրիստոսի դէմ ու անոր թագաւորութեանը դէմ ըրած վնասին տեղը Վրիստոնէական կեանքով և ան Քրկիչին աւետարանը քարոզելով՝ անոր անունը փառաւորել :

Հիմայ տըղաքս՝ մեծ վտանգ կայ, որ դուք սխալ կըկարծէք թէ ան

անճնանախատինքը՝ որուն վրայ որ
մենք խօսեցանք, ճշմարիտ Օղջում
է :

Եւ անճնանախատինքը մէկ վշտա-
գին զգացում մըն է, որ դուք անով
թշուառութիւն կը զգաք : Աւ դուցէ
դուք պիտի խորհիք թէ՛ ասանկ թըշ-
ուառութիւններ քաշելով առաքինի
տղաք կը լլաք : Վուցէ նաև աս ալ
միտքերն ուղ կանցունէք, որ ասիկա
մեղքի համար պատիժ քաշելու մէկ
տեսակ մըն է, որուն համբերելով
մեղքը կաւրովի ու կը թողվի :

Բայց մի՛ մոռնաք, որ աս անճնա-
նախատինքը մինակ ինքիրենը ճշմա-
րիտ Օղջում չի կրնար ըլլալ : Աւրիշ
խորհուրդներ ու զգացումներ ալ
հարկաւոր են : Աս բանին մեջ չըլ-
լայ որ խաբովիք դուք, աղէկ նայեցէք
ան Յուդային օրինակին, որ ինքը իր
միտքին մէջը զօրաւոր կերպով սաս-
տիկ անճնանախատինք մը ունենալու
վը՛ ճշմարիտ Օղջում մը չունէր :

Պատանց ճշմարիտ Օգլման Տղային համար հա-
 րուցան մը կրնայ ըլլալ, ու ներսն ինք-
 ըր ձէլ : Լուսաւոր յիշատակութեան մը տու-
 խօսմած նիւթնն :

Սայր . Սիրտքերնուդ պիտի անցու-
 նէք տըղաքս , որ սս նիւթը՝ որուն
 վրայ որ մենք կապվեցանք , երկան
 քարակ բան մը եղաւ : Քայց ես կը
 յուսամ որ ատիկա ձեզի չի պիտի
 ձանձրացունէ :

Գուցէ ալ մէյմալ չի պիտի կըր-
 նամ միջոց ունենալ անիկա ձեզի կա-
 ղտարեան թացատրելու . քանզի կեան-
 քիս վրայով ստոյգ մը չեմ գիտեր՝ որ
 չափ պիտի ապրիմ : Ալ հիմայ ես ին-
 քիրմէս կըղգամ թէ՛ իմ ձեր վրայ ու-
 նեցած պարտաւորութիւններէս ա-
 մէնէն հարկաւորը աս է , որ ես ձեզի
 ցուցընեմ թէ ինտոր կրնաք գուք Յի-

սուս Փրկիչին հետ յաւիտեանական
բարեկամութիւն մը ունենալ :

Ուստի միայն մէկ ճամբայ մը կայ ,
որով դուք կրնաք աս բարեկամութիւն
նը ստանալ : Պէտք է որ անոր եր-
թաք՝ զՂԶացող ու հաւատացեալ
մեղաւորներու պէս :

Ուրեմն սրչափ հարկաւոր բան է ,
որ դուք հասկընաք թէ ի՞նչ է ճշմա-
րիտ Օղջումը . որ անիկա ձեզի կա-
տարելապէս պարզաբանելու պիտի
ջանամ :

Ե՛ղիսա , Երմոզը ինձի զըուցեց
որ՝ դուն քուկին գեղեցիկ գիրքերէդ
մէկը իրեն տըւեր ես՝ երէկվան օրը
խիստ բարկացած ատենդ անոր պղտի
կառքը կոտրելուդ մէկ հատուցում մը
ընելու համար :

Ե՛ղիսա . Ետքէն շատ տրտմեցայ ես՝
որ իրեն բարկացայ ու կոտրեցի անոր
կառքը : Ես իմ սրտիս յօժարութիւն
նովը տըւի ան գիրքը իրեն . և իրմէն
խնդրեցի որ՝ ինձի ներում շնորհէ :
Ես ալ զըուցեց մի՛ մայր :

Մայր . Այն՝ զըռուցեց . բայց միտ
 քրդ բեր անդժիկս , որ ուրիշ բան է
 մեղքի համար վճարք մը ընել՝ ու ա
 նոր համար ներում խնդրել . և բոլո
 րովին ուրիշ բան է՝ որ դուն քու ը
 րած յանցանքիդ վրայ ճշմարտապէս
 տրտմութիւն քաշես , և ան քաշած
 տրտմութիւնդ ալ ճշմարիտ պատ
 ճառներէ յառաջ եկած ըլլայ :

Երեւոյն . Բայց մայր՝ թէ որ ես ա
 դէկ բան մը ընեմնէ , ինչո՞ւ համար
 այնչափ ինքրզինքս պիտի հողնեցու
 նեմ՝ որ գտնամ թէ որ բաներն են իմ
 ըրած գործիս շարժառիթները :

Մայր . Անոր համար որ՝ ադէկ բան
 մը ըրած դուն չես կրնար ըլլալ , թէ
 որ քու ըրած բանիդ պատճառները
 գէշ կերպով են նէ :

Թէ որ դուն ան յանցանքիդ համար՝
 որ բարկութիւնով քու եղբօրդ կառ
 քը կոտրեցիր , տրտմութիւն քաշելու
 ըլլաս միայն ինձմէ վախնալուդ հա
 մար որ ես քեզի պատիժ կուտամ ,

ան քու պատճառդ ա՛լ բոլորովին
անճնասիրութիւնը եղած կըլլայ : Կ
կերպ տրտմութիւնը չի ցուցնէր՝ որ
քու ներախօսիդ մէկ աղէկի դառնալ
փոխվել մը պիտի ըլլայ , կամ չի ցու
ցնէր որ դուն մէյմաք նոյնպէս չի
պիտի բարկանաս՝ և յանցանք դոր
ծես , թէ որ դուն միաքէդ անցունես՝
որ պիտի կրնաս անանկ բան մը ընել ,
ու ազատ ըլլաք ան յանցանքին վրա
յովը տեղեկութիւն ունենալէս :

Նմանապէս՝ թէ քր դուն ան դիրքը
տաս , ու անկէց ներում խնդրես միայն
անոր համար՝ որ զգաս թէ դուն անոր
կառքը կտարելուդ համար հատուցում
մը ըրած եղար , անատեն քու տրտ
մութեան պատճառդ անճնասիրու
թիւնը եղած կըլլայ բոլորովին : Կուն
խորհիս որ՝ աս ճամբով պիտի կրնաս
խալըսիլ խղճմտանքիդ յանդիմանու
թենէն , և որ՝ քու ըրած յանցանքդ
բոլորովին պիտի մուցրվի , և ա՛լ
քեզ չի պիտի տանջէ , որովհետև դուն

անոր անանկ ընծայ մը տըւիր , և ի
բաւցընէ քու ըրած վնասէդ էվէլ մեծ
բարերարութիւն մը ըրիր իրեն :

Բոլոր աս բաներէն ետքը , դուն
խորհիս թէ՛ քուկին ատանկ մէկ վը
ճարք մը ընելլ և իրմէն ներում խնդ
րելլ ինծի դովէլ պիտի տայ քեզ , որ
քեզի աղէկ աղջիկ կանչեմ , ու բոլո
րովին ես մոռնամ ան ամէն եղած յան
ցանքները :

Եւ ատանկով դուն՝ ինտոր որ քու
կին խղճմտանքիդ դատախազութենէն
խալըսեցար նէ , պիտի խալըսիս իմ
յանդիմանութենէս՝ ու քեզի ետքի
ժամանակը աղէկ բաներ ընելու հա
մար տալու խրատես :

Հիմայ աղջիկս՝ թէ որ ասոնք են
պատճառները , որ քեզի տալ տըւին
ան զիրքը քու եղբօրդ՝ ու իրմէն նե
րում խնդրել նէ , դիտցած եղիր որ՝
քու միտքիդ ու սրտիդ մէջը ճշմարիտ
Օղջման խորհուրդներ չի կայ ամե
նէին :

Ահա զանկրներս , ուրիշ դիպու-
ածներու մէջ աս տեսակ անձնասի-
րութեան պատճառները դուցէ ձեզի
ճամբայ պիտի բանան , որ ձեր բրած
յանցանքին համար վճարք մը ընէք ,
և Մտուծմէ ալ ներում խնդրել պի-
տի համարձակիք՝ մեղքերնուդ վրայ
ամենեկին ճշմարիտ Օղջում չունե-
նալով :

Գուցէ կըխորհիք որ ասանկ վճարք
ընելովնիդ , կամ թէ ուրիշներուն
մարդասիրութեան ճամբով մէկ ա-
ղէկ բան մը ընելովնիդ , կամ ձեր
արտաքին արարողութիւնովը Մտու-
ծոյ քանի մը պատուէրներուն հնա-
զանդ ըլլալովնիդ , կըլայ որ՝ Մտու-
ծոյ ձեր վրայ ունեցած սրդողկութիւ-
նը պիտի քիչնայ , և նոյնպէս ձեզի
տալուն պատիժը պիտի քիչնայ :

Գուցէ կըխորհիք ալ , որ աս
ճամբով Մտուծոյ ցուցըցած անպա-
տուութիւններնուդ և բրած անհնա-
զանդութիւններնուդ համար կրնաք

վճարք մը ընել , և իրեն համար
քիչ մը բան ընծայելով՝ որն որ ձեր
աչքին շատ կերևայ , կամ ձեր սիրած
մէկ սովորութիւնը մէկդի ձգելով ,
կամ անանկ բան մը ընելով , որ ձեր
առջին դժուարութեամբ ըլլելով
բան կերևայ՝ ու մեծ աշխատանքի
մէջ ձեզ ձգել կուտայ նէ , կրնաք
ընել իրեն ձեր ըրած անիրաւութե-
նէն էլ մէկ աղէկութիւն մը :

Գուցէ կըխորհիք , որ աս կերպով
ձեր խղճմտանքին մէջ դիւրութիւն
մը կրնաք զգալ , և անկէ ետեւ ինքք
զինքնիդ նեղութեան մէջ չէք խօթեր
ձեր մեղանչական գործքերուն համար :
Բայց Մտուծոյ ուղած Օղջումը
ասիկա չէ :

Խել մը մարդիկներ աս կերպը
Օղջում է ըսին : Աւ անոնք մինչեւ
անդամ այսչափ խորհեցան , որ ամէ-
նէն խիստ դժուարին ու ձանձրալի ե-
ղած բանը ընելովնին , կամ իրենց
անձերնուն վրայ նեղութիւն ու վիշտ

կրելովնին , կարեանն մէկ հասու-
ցում մը ընել Մատուծոյ՝ անոր օրէն-
քին անհնազանդ գտնելէնուն հա-
մար : Մնոնք մինչև անգամ խորհե-
ցան՝ որ աս ճամբով կրնան Մատու-
ծոյ շնորհքը ստանալ , ան ալ՝ իրենց
արժանաւոր ըլլալովը :

Հիմայ զակերներս , կարելի է որ
դուք մինչև հիմայ աս կերպ խոր-
հուրդներ ունեցած չէք , բայց քանի
որ մեծնալու վրայ էք , էվելի հաւա-
նական է՝ որ ասանկ խորհուրդներ ու
զգացումներ՝ որոնք որ ես ասա ստո-
րագրեցի , պիտի ունենաք ներսիդի-
նիդ :

Ատ կերպ խորհուրդները ծուռ
միտքով ճշմարիտ Օղջումի տեղ առ-
նելնուդ համար մեծ վտանգի մէջ պի-
տի ըլլաք :

Իրաւցրնէ դուք հիմայ իմ կառա-
վարութեան վրայովս և ձեր տանը մէ-
ջի իրարուհետ կենցաղավարութեանը
վրայով քանի մը ասանկ խորհուրդ-

Ներ ու զգացումներ ունեցաք դուք :
 Արվախնամ որ ան կերպ խորհուրդ
 մը Ադիսան իր ներախղին ունեցաւ .
 քանզի յայտնի կերեաց ան պատճառ
 ներէն , որոնցմով որ ինքը յորդոր
 վեցաւ իր եղբօրը դէմ բրած յան
 ցանքին համար վճարք մը ընելու և
 անկէց Թողութիւն խնդրելու :

Հիմայ տըղաքս պէտք է որ դուք ան
 պատճառներուն նայիք , որոնք որ
 ձեզ կըցորդորեն մէկ հատուցում մը
 ընելու , և Թողութիւն խնդրելու Թէ
 ձեր ընկերներէն և Թէ Վստուծմէ :

Թէ որ ան պատճառները աղէկ են
 նէ , անոնց սկիզբը Աէրը պիտի ըլլայ :
 Աւ անատեն դուք Աէր պիտի ունենաք
 և՛ Վստուծոյ վրայ , և՛ ուրիշներուն
 վրայ : Պիտի ուզէք Վստուծոյ հնա
 ղանդիլ՝ անոր այնչափ իմաստուն ու
 արդար՝ սուրբ և բարի ըլլալուն հա
 մար : Պիտի ուզէք ուրիշներուն աղէ
 կութիւն ընել . որ ասով կարենաք
 նմանիլ Վստուծոյ , որ ինքը կըցանկայ

իր ստեղծուածները երջանիկ ընել :
 Թէ որ դուք Մատուծոյ դէմ մեղք
 գործած էք՝ իրեն օրէնքներուն մէկը
 կտորելով , կամ ուրիշներուն անիրա-
 ւութիւն մը ընելով նէ , ան Սէրը՝ ու
 ըուն վրայ որ ես հիմայ խօսեցայ , ձե-
 զի ճամբայ պիտի բանայ ան բրածնուդ
 վրայ զդ ջալու , և ան զդ ջուամը յայտ-
 նի ցուցընելու աս կերպելով . այսին-
 քըն՝ Մատուծմէ և ձեր ընկերներէն
 ալ թողութիւն խնդրելով , և ձեր
 կարողութեանը չափ հատուցում մը
 ընելով : Աւ աս ըսածս կըրցուցընէ
 թէ՛ ինտո՛ր հարկաւոր է որ ձեր սիրտը
 շողուի Սրբով նորոգիլ :

Թէ որ աս կերպ Մատուծոյ ու մար-
 դոց վրայ սիրոյ զգացում մը չունենաք
 նէ , ան ամէն բաները՝ որ դուք մեղքի
 համար մէկ վճարք մը ընելու ճամբո-
 վը կընէք նէ , անոնք ճշմարիտ Օրդ-
 ջումին մասունքը չեն :

Ի՞նչ և իցէ ձեր Ռարեգործութիւն
 ըսած բաները թէ որ յաւաջ չի գան

աս կերպ սիրոյ նէ՛ անոնք ճշմարիտ
Օղջումի նշաններ չեն :

Ի սեպէ՛ք ինչ կըսէ Պաւղոս առա-
քեալ աս նիւթին վրայով՝ իր կորըն-
թայիններուն խրկած առջի թղղթին
ժո՞ղջիւն մէջը . « Թէ որ իմ բոլոր
ունեցածս աղքատներուն կերցունեմ ,
ու թէ որ իմ մարմինս կրակի տամ ,
ու Սէր որ չունենամ (կամ Լստուծոյ
վրայ կամ մարդոց վրայ) նէ , ան ին-
ծի օգուտ մը չընէր » :

Ուստի պէտք է որ ձեր սիրտը շո-
ղով Սրբով նորոգվի՛ որ դուք աս
սէրը ունենաք :

Վրէ՛տը . Մայր՛ երբ պիտի զրուցես
մեզի թէ որն է ճշմարիտ Օղջումը :

Մայր . Հիմայ պատրաստ եմ ատի-
կա ընելու . և կըյուսամ որ ատիկա
շատ աղէկ կերպով քիչ մը ետքը պի-
տի բացատրեմ ձեզի , որ մինչև այս-
չափ ժամանակ ես ձեզի ցուցըցի թէ՛
որ կերպը ճշմարիտ Օղջում չէ , և
որ բաներն են անոնք՝ որոնք մեզքի

վրայ առանց ճշմարիտ Օղջուսմ ընելու
կրնայ մարդս խորհիլ ու զգալ եր
նեքսիդին :

Աս իրիկուն մեր խօսակցութիւնը
վերջ ընելէն առաջ, նորէն կարծը
կեկ մը անցած քանի մը իրիկունները
ձեզի ըրած բացատրութիւններու
վրայէն պէտք է որ անցնիմ . որ ան օ
գուտ պիտի ընէ ձեր միտքը արթըն
ցունելու, ու ձեզ պատրաստ ընելու,
որ ալ էվելօք աղէկ կրնաք հասկը
նալ ինչ որ տակաւին ես ձեզի պիտի
սորվեցունեմ նէ :

Ի . Թէ որ ան տրամութիւնը՝ որ
դուք ձեր նեքսիդին կունենաք Աս
տուծոյ արդիլած քանը ընելուդ հա
մար, կամ անոր պատուիրած բանը
չընելուդ համար, միայն ան պատ
ճառաւ եղած ըլլայ՝ որ դուք վախնաք
Աստուծոյ իր օրէնքները կտարողնե
րուն դէմ խոստացած պատիժէն նէ,
գիտցած եղեք որ՝ անատեն դուք մեղ
քերնուդ վրայ ճշմարիտ Օղջուսմ չու
նիք նեքսիդինիդ :

ք . Թէ որ Մատուած սպառնացած ջրլար մէկ պատիժ մը մեղքի դէմ , կամ Թէ որ կարելի ըլլար ձեզի հաւտալ Թէ՛ ինքը ձեր մեղքը չի պիտի իմանայ , և անոր համար դուք մեղքը սիրելու ետեւէ ըլլայիք նէ , ասկից կերևայ որ դուք մեղքերնուդ վրայ ճշմարտապէս Օղջում չէք ըրած :

դ . Կրնա՞ք որ դուք մեղքերնիդ Մատուծոյ խոստովանիք և ան ընելովնիդ դուցէ կիմանաք ձեր յանցաւոր ըլլալը իր առջևը , և տակաւին անանկով սրտերնուդ մէջը ճշմարիտ Օղջում չէք ունենար : Քանզի դուցէ աս բանը բոլորովին պատիժին վախուն համար կրնէք : Կամ դուցէ դուք յոյս ու կուսենաք՝ որ ատ ձեր խոստովանանքը պատճառ պիտի ըլլայ , որ Մատուծոյ ձեր վրայ ունեցած սրդողկութիւնը պիտի քիչնայ , և որ անանկով իրեն ձեզի տալու պատիժը պիտի քիչնայ , կամ դուցէ ամենեւին չի պատժեր :

Հիմայ Թէ որ մեղքերնիդ Մատուծոյ

խոստովանելու պատճառները միայն
ասոնք են նէ, անոնցմէ չերևար որ
դուք ան մեղքերնուդ վրայ ճշմարտա-
պէս Օղջում ըրած ըլլաք :

7. Ճշմարիտ Օղջումը շատ աւելի
պիտի ըլլայ մէկ սոսկ զօրաւոր առա-
ջադրութենէ մը կամ դիտաւորութե-
նէ՝ որ կընէք Մեղքէ հեռու կենալու
համար, ու զ՝ստուած սիրել սկըսե-
լու՝ և անոր հնազանդելու համար :
Եւ կերպ առաջադրութիւնը օգուտ
մը չի պիտի ունենայ՝ թէ որ ան յա-
ռաջ չի գայ մէկ տրտմազգեաց սրտէ
մը մեղքերնուդ համար, որոնք մէկ ի-
մաստուն՝ սուրբ՝ արդար ու բարի Եւ-
տուծոյ դէմը գործեցիք : Եւ առա-
ջադրութիւնը օգտակար չի պիտի ըլ-
լայ՝ թէ որ դուք չըզգաք նաև մէկ ան-
խարդախ յոյս մը Յիսուս Քրիստոսի
ձեր մը միայն զրկելէն վրայ : Եւ ա-
ռաջադրութիւնը օգուտ մը չի պիտի
ունենայ՝ թէ որ ձեք խելքին զօրու-
թիւնովը միայն եղած ըլլայ նէ . հասցա

պէտք է որ ատ ընելու ատեննիդ Մտ
տուծմէ խնդրէք Վրիստոսի համար ,
որ իր Սուրբ Հոգին ձեզի տայ . որով
կրնաք զօրանալ ան առաջադրութիւ
նը պահելու , և որով ձեր սրտին
տրամադրութիւնը նորոգվի :

Ե . Գուցէ կըլլայ որ ետ կենաք մէկ
մասնաւոր դէշ սովորութիւն մը գոր
ծելէն Մտուծոյ դէմ , և անանկով
խորհիք որ ճշմարտապէս Օղջումը
ըիք ան մեղքին վրայ : Բայց աս չի
կրնար ըլլալ , թէ որ դուք ուրիշ կերպ
բաներով մեղքի մէջ յառաջանալու
ըլլաք նէ : Բտ պիտի ըլլայ միայն ձեր
մէկ մեղքէ մը ձանձրանալնիդ՝ ու ա
նիկա ուրիշներուն հետ փոխելնիդ :
Մեղքի վրայ Օղջումը ընելը՝ թէ որ
ճշմարիտ է նէ , բոլոր մեղքերուն վը
րայով Օղջումը ընելուն հետ պիտի
ընկերանայ : Մէկ մեղք մը մէկ դի
ձգելը՝ անոր վրայ ճշմարտապէս զըղ
ջալուն նշանը չէ . հապա ան է միայն
նշանը , որ մէկ հաստատ ջանք մը և

աղօթք մը կըլլայ բոլոր մեղքերը մէկ
դի ձգելու համար՝ և ամէն Մատուծոյ
ձեզմէ ուղած բաները կատարելու հա-
մար :

Դ. Պառք կարելի է որ զգաք նաև
մեծ ու ցաւազին անձնանախօտինք
մը մեղքի համար՝ Յուդային ըրածին
պէս , և տակաւին անանկով ճշմար-
տապէս ան մեղքին վրայ . Օղջում չէք
ընէր : Մատուծմէ ու ձեր ընկերներէն
կարելի է որ ներում խնդրէք , և ու-
րիշներուն ըրած անիրաւութիւններ-
նուղ համար վճարք մը ընել նայիք ,
և կարելի է որ աս ճամբով ու ան ձեր
ըրած բարեգործութիւններովը յու-
սաք որ՝ ձեր խղճմտանքը կըխաղաղա-
ցունէք , և Մատուծոյ շնորհքը կըս-
տանաք , և տակաւին ամէն աս բա-
ները ընելովնիդ մեղքերնուղ վրայ
ճշմարիտ . Օղջում չէք ընէր :

ԳԼՈՒԽ ԺԸ :

Ճշմարիտ . Օղջուհի կատարելի մարդու մտքը
 կերպով Մարտիկոյ զայն մայելու , եւ պէտքը
 ետևըն զին սկընդունու անտր հաստատելու մե
 պարտաւորութիւնը պէտքուն . խորունկ
 պարտաւորութիւն չունի Մարտիկոյ դէմ ըրած
 աստիճանային համար . մտքը կերպով
 Մարտիկոյ օրէնքներուն մայելու , եւ անմեծ
 կարելու համար իր յանցանոր ըլլալը պէտք
 անուր :

Սուր . Հիմայ տըղաքս , ալ պատ
 րաստ եմ ձեզի բացատրելու մասնա
 ւորապէս ճշմարիտ . Օղջուհին ո՞րն
 ըլլալը :

Աս ընելով , կուզեմ որ միտքեր
 նիդ բերէք թէ՛ ան ամէն մարդիկը որ
 ճշմարտապէս Օղջուհի կրնեն , ամէն
 խորհուրդները ու զգացումները ճիշդ
 նոյն կարգով չի պիտի ունենան :

Հիմայ ձեզի պիտի ստորագրեմ շատ
 կերպ խորհուրդներ ու զգացումներ ,

որոնք իրենց մեղքերնուն վրայ ճշմարտապէս Օյջուս ընողները պիտի ունենան : Ենոնք ան ամէն զգացումները չի պիտի ունենան իրենց զղջմանը սկիզբը , հապա ետքը թէ որ իրենք ապրին նէ՛ ան կերպ զգացումներն սիրինին պիտի ունենան կանոնա եղեր՝ թէ ուշ , և օրէ օր ալ էվելի զօրաւոր կերպով : Կուցէ ոմանք ան զգացումներուն ու խորհուրդներուն մէկ քանին իրենց մանկութեան կամ պատանեկութեան հասակին մէջ պիտի ունենան . և ոմանք իրենց երիտասարդութեան կամ ծերութեան հասակին մէջը պիտի ունենան : Եսկէց՝ ի զատ՝ ոմանք սէկ կարգով , և ոմանք մէկ ուրիշ տարբեր կարգով մը պիտի ունենան ան զգացումները ու խորհուրդները : Ամանք մարդիկ գուցէ պիտի ունենան աս խորհուրդներուն ու զգացումներուն մէկ քանին՝ ուրիշներուն ունեցածէն էվելօք շատ պայծառ ու զօրաւոր կերպով :

Օ որ օրինակ ոմանք մարդիկ իրենց
 մեղքերը զղջալու ատեննին՝ ապառ-
 նի պատիժին վախը ուրիշներուն ու-
 նեցածէս էվելի պիտի ունենան : Եւ
 կերպ՝ անապաշխար մեռնողներուն
 վրայ դալու Եստուծոյ ահարկու բար-
 կութենէն ու հանդերձեալ աշխար-
 հին մէջի թշուառութենէն խալըսե-
 լուն փափաքը կարելի է որ շատ զօ-
 րաւոր ըլլայ ոմանց վրայ՝ որոնք որ
 ճշմարտապէս Օղջում ունին իրենց
 մեղքերուն վրայ : Ետիկա չի ցուցը-
 նէր որ իրենց Օղջումը ճշմարիտ չէ :
 Քանզի շատ անգամ ճշմարիտ Օղ-
 ջումի հետ կրնկերանայ , և խառնը-
 ված է ուրիշ խորհուրդներուն ու
 զգացումներուն հետը՝ որոնք որ ես
 քիչ մը ետքը պիտի ստորագրեմ :

Ոմանք մարդիկ ալ՝ որ ապառնի
 պատիժին վախը քիչ մը՝ կամ ամե-
 նեւին որ չունին նէ , իրենց մեղքերը
 ապաշխարելու ատեննին ան Արկին-
 քին ապառնի երջանկութեան փա-

փաթովը շատ ներգործութիւն ունին :
 Արովհետեւ անոնք իմացած են՝ որ աս
 աշխարհը զիրենք երջանիկ չի կրնար
 ընել : Իրենք լսած են Վատուծոյ ան
 բարի ու պատուական հրաւիրանքը
 դէպ 'ի իրեն գալուն՝ իրենց մեղացը
 վրայ զգ ջալովնին ու Տէր Յիսուս
 Քրիստոսին հաւատալովնին : Ասած
 ալ են իր քաջալերող խոստմունքներ
 ըր , այսինքն՝ ան ամէնքը որ աս կեր
 պով իրեն կուզան , ինքը պիտի ըն
 դունի անոնք՝ և կատարելապէս եր
 ջանիկ պիտի ընէ իր ներկայութեան
 մէջը յաւիտեանս :

Եւ ասա աս բաները լսելով՝ ու ան
 երջանկութեանը փափաքելով Օրդ
 ջում կրնեն անոնք :

Հիմայ աս կերպ ապառնի երջան
 կութեանը փափաքը ամենեին չի
 ցուցրնէր՝ որ իրենց Օրջումը իտար
 դախ է : Արովհետեւ ասիկա միշտ մեծ
 կամ պղտի աստիճանի մը մէջ ճշմա
 րիտ ապաշխարութեան հետ կրնկե

րանայ , ու կըխառնըվի ան ուրիշ
խորհուրդներուն և զգացումներուն
հետ՝ որոնք ճշմարիտ , օղջումը իրենց
մէջը կըպարունակեն :

Բայց ճշմարիտ , օղջումը ընողին
դիտաւորութիւնն ու միտքը միայն ան
ապաւնի թշուառութենէն փախչելը
կամ ապաւնի երջանկութիւնը ստա-
նալը չէ : Ան իր անձնական բարիք-
ներէն տարբեր և էվելի մեծ նիւթեր
ալ կան , որոնց վրայ իր սուր մտա-
դրութիւնը և իր աւելի զօրաւոր զգա-
ցումները կարթըննան :

Անիկա Աստուծոյ վրայ կընայի՝ ու
անոր վրայ կըխորհի մէկնոր կերպով
մը՝ որ ինքը բնաւ աւաջուց ան կեր-
պով չէր խորհեր : Արխորհի թէ Աս-
տուած է ան Այակը , որ զինքը ստեղ-
ծեց , որն որ միշտ զինքը կենդանու-
թեան մէջ պահեց , և որ ինքն է տը-
ւեր ամէն իր ունեցած ու վայելած
բաները : Աստի անիկա կըխորհի ու
կըտեսնայ թէ՛ Աստուած իրաւունք

ունի իրմէն կատարեալ սէր ու հնա-
 զանդութիւն սրահանջելու : Ախմանայ
 ինքիւրմէն՝ որ յանցանք գործած է ին-
 քը Վստուծոյ վրայ սէր ու հնազան-
 դութիւն չունենալուն համար : Ախ-
 մանայ որ աս բանը ընելովը ինքը չի
 կրնար զինքը արդարացընել : Ախմա-
 նայ որ՝ բուն իր մեղանչականութիւնը
 և իր կամապաշտութիւնը իրեն ճամ-
 բայ բացեր են ան սէրը ու հնազան-
 դութիւնը Վստուծոյ վրայ ցուցընե-
 լէն ետ կենալու : Արխոստովանի ին-
 քը իր հպարտ ու կամակոր սրտին մեծ
 յանցանքը : Ինքը անոր համար ճըշ-
 մարտապէս ու խորունկ կերպով տրտ-
 մութիւն կընէ : Աւ այնպէս ինքը իր
 կամքը կըխոնարհեցընէ Վստուծոյ
 կամքին հնազանդելու . և աս չէ թէ
 հնազանդութիւնը մէկ բռնութիւնով
 մը կընէ՝ ինչպէս երբոր մէկ տղայ մը
 իր ծնողացը կամքը պատիժին վախէն
 կատարել կընայի նէ . հապա ինքը
 ազատաբար կատարելապէս և ուրա-

խութեամբ կրքաղձայ ու կրջանայ աս
 ընելու, և իր յոյսը Վրխատոսի վրայ
 կրդնէ՝ անկէց օգնութիւն խնդրելու,
 որ կարող ըլլայ աս ընելու: Իր կամ-
 քը կըխոնարհի Մատուծոյ կամքին
 հնազանդելու ամէն բանի մէջ: Ինքը
 կուզէ՝ որ Մատուած ինտոր որ կուզէ
 նէ՝ ընէ իրեն զէպ'ի Նրկինքը երթա-
 լու ու սրբութեան վիճակին մէջ մըտ-
 նալու առաջնորդելու ատենը: Ինքը
 կըխորհի Մատուծոյ վրայ՝ թէ ան ո՛ր-
 չափ բարերարութիւն ըրեր է իրեն:
 Իր առջի անցուցած կեանքին վրայ
 կընայի, ու կըտեսնայ թէ ո՛րչափ
 մխիթարութիւններ ու շնորհքներ՝ և
 մասնաւոր ողորմութիւններ ընդուներ
 է ան իր Նրկնաւոր Հօրմէն:

Ո՛րչափ ուրիշները աս իրեն եղած
 բարութիւններէն քիչիկ մը՝ կամ հա-
 ղիւ թէ մէկ մասը աւեր էին: Բայց
 ինքը անոնց առածէն տարբեր կեր-
 պով ընդունելու ան շնորհքները ար-
 ժանի չէր եղած: Իրաւցընէ ինքը կը

զարմանայ՝ որ անոնցմէ էվելի գէշ
բաներ ընդունած չէ . ինչու որ՝ ան
մարդիկներէն շատերը իրենց պար-
տաւորութիւնը չէին ճանչցեր՝ ինչ-
պէս որ ինքը իր պարտաւորութիւնը
ճանչցեր էր ու չէր կատարեր :

Կըտեսնայ որ՝ Մտտուած իր վրայ
մեծ համբերութիւն ու երկայնատու-
թիւն ցուցըցեր էր , զինքը իր բոլոր
բարութիւններէն չի զրկելովը՝ որոնք
որ ինքը անշահաւոր կերպով գոր-
ծածեր էր , և անիկա իր մեղքերուն
մէջը չի կորսընցունելովը :

Եւ աս ամէն բաներէն էվել ինչ
մեծ ու զարմանալի սէր ցուցըցեր էր
Մտտուած իր վրայ՝ և իր մեղաւոր ըն-
կերներուն վրայ , իր մէկհատիկ սի-
րելի Որդին խրկելովը՝ խաչին վրայ
մեռնելու համար , որպէս զի՝ ամէն
անոր յուսացողները թողութիւն գըր-
հան ու փրկըվին :

Ինքը աս փրկիչին վրայ լսեր էր ,
աս բարերար ու բարեգութ փրկիչին

Վրայ, աս մեղաւորներուն Ռարեկամին
 ու Յոյսին վրայ, աս մահէն ու դժոխ-
 քէն խալըսող ամենաբաւական ու ա-
 մենակարող Քրիիչին վրայ: Կնքը ան-
 կէց հրաւիրված էր՝ ու նորէն նորէն
 խրատված էր, որ իրեն դայ, իրեն
 հաւտայ, և իրմով անոր փրկութիւն
 ըլլայ, և երջանիկ ըլլայ հիմայ՝ ու
 մինչև յաւիտեան:

Եւ ասա Կատուծոյ բոլոր աս բա-
 րութիւններուն դէմ ինքը մեղք գոր-
 ծեր էր: Քրիստոսի բոլոր աս ողոր-
 մութիւններուն դէմ ինքը մեղանչեր
 էր: Իր այսչափ յանցանքները անանկ
 մը կրտեսնայ որ ինքը առաջ ամենև-
 ին ան կերպով չէր տեսած: Արմանայ
 իր վրայով թէ՛ ինքը մէկ էվելի ան-
 զգամ ու ապերախտ մեղաւոր մը ե-
 զած է: Այլ իր անշնորքութեանը վը-
 րայ միշտ կողքայ. իր յանցանքը կը
 խոստովանի Կատուծոյ: Մէկ պղտի
 տղի մը պէս կուզէ խոնարհ ու կոտրած
 քրտով նորէն դառնալ իր բարերար

Հօրը քովը՝ որն որ ինքը բարկացու-
 ցեր էր : Նաև ան իր Նրկնաւոր Հօրը
 ցուցըցած ճամբովը կը դառնայ կու-
 դայ : Ինքը գիտէ՝ որ Մատուած զինքը
 ուրիշ կերպով չի պիտի ընդունի ,
 հասլա միայն թէ Տէր Յիսուս Վրիս-
 տոսին հաւատալովը , և բոլորովին
 յուսալով ան բաներուն վրայ՝ որոնք
 Վրիստոս ըրաւ նեղութիւն քաշելով
 մեզ Մատուծոյ հետ հաշտեցունելու
 համար :

Մասնկով ինքը աս Վրկիչին վրայ
 իր յոյսը կը դնէ , և իրեն մեղքով լե-
 ցուն ըլլալովը կը հաւատայ Մատուծոյ
 խոստմունքներուն որոնք Վրիստոսի
 ձեռքով եղած են : Նա ինքը զինքը աս-
 նոր ողորմութեանը ձգելով՝ իր տրտ-
 մութիւնը ալ էվելօք խորունկ կը լ-
 լայ , խորհելով՝ որ իր մեղքերն էին՝
 որոնց համար ան Վրկիչին հարկ ե-
 դաւ չարչարանք քաշել՝ ու մեռնիլ :

Նա իրաւցընէ իր յանցանքը մեծ
 կերեւայ իրեն . և շատ անարգ կերեւայ

իր ըրած ապերախտութիւնը , երբոր
ինքը կըմտածէ թէ սրչափ ժամանակ
աս զրկիչը ինքը շարունակ մերժեր
էր միշտ , և Վստուծոյ աս ողորմու
թիւնը արհամարհեր էր : Ճշմարիտ
ինքը աս տեղ ալ պատճառներ կը
զանայ , Օղջուտ ընելու , արցունք թա
փելու , հառաչանքներ ընելու :

Ալ ան ճշմարիտ ապաշխարողը
դէպ 'ի Վստուծոյ կընայի , և անոր օ
րէնքին վրայ կըխորհի անանկ կեր
պով մը՝ որ ինքը առաջ անանկ չէր
խորհեր : Արտեսնայ որ ան օրէնքնե
րը նոյն Վստուծոյ պէս սուրբ՝ արդար
ու բարի են . և որ՝ շատ վայելու ար
ժան է , որ Վստուած ասանկ օրէնք
ներ տրեր է . որոնք պէտք է որ բո
լոր իր ստեղծած արարածները պա
տուեն՝ ու հնազանդին անոնց : Ար
տեսնայ որ Վստուած շատ բարի է ե
ղեր աս օրէնքները դնելովը . և որ՝
եթէ ամէնքը անոնց հնազանդին նէ՝
պիտի ըլլան մէկ մէկու հետ սիրով

կապված մէկ մեծ ընտանիք մը՝ ամէն ի
 զ՝ստուած սիրելով ու անոր ծառայ
 ցելով, և ուրիշներն ալ սիրելով՝ ու
 անոնց աղէկութեանը ու երջանկու
 թեանը վրայ ուրախանալով: Ախմա
 նայ հիմայ իր վրայովը՝ թէ ինքը աս
 օրէնքներուն հնազանդ չըլլալովը
 շատ կամապաշտ ու գէշ մէկ մըն է ե
 ղեր: Առաջ ինքը այնպէս կարծեր
 էր թէ՛ ան օրէնքները խիստ ու ծանր
 բաներ են, ու միշտ իր մտիթարու
 թեանը և բերկրութեանը հակառակ
 են: Ասոց հիմայ կիմանայ ինքը՝ որ
 ան օրէնքները ճիշտ անանկ բաներ
 են՝ որ իր անձին երջանկութիւնը ու
 րիշներուն երջանկութեանը հետ մէկ
 տեղ հաստատելու համար, և իր եր
 ջանկութեանը ու խաղաղութեանը
 ճամբուն մէջը իրեն առաջնորդելու
 համար յարմար են: Ախմանայ որ ին
 քը իբաւարար դատապարտութեան
 սակ ինկած է աս օրէնքները կոտրե
 լուն համար. և կիմանայ ալ՝ որ ան

գալու թշուառութենէն խալըսելու
յոյսը միայն Քրիստոսի վրայ ապա-
ւինելովը պիտի ըլլայ :

Աւստուծոյ դէմ իր առջի ըրած
անհնազանդութեանը վրայ կողքայ
և անկէ ետե իր հոգիին վրայ ջերմե-
ռանդութիւն մը կուգայ, որով կը
փափաքի թէ՛ ալ ետքի ժամանակը
իմանայ ինքը ան ամէն Աստուծոյ իր-
մէն պահանջած բաները, և կատա-
րէ անոնք մէկ յօթարակամ ու հնա-
զանդ սրտով մը :

Աւ վաղը իրիկուն տըղաքս՝ էմե-
լօք երկար քննութիւնով պիտի տես-
նանք ճշմարիտ Օղջումին ինչ ըլ-
լալը :

Ապաշխարողը նոր կերպով էր Տեղեբունն զրայ
 կը նայէ իւր անոնք ինքը Աստուծոյ գեղեցիկ
 ծերէ : Ինքը պարտաւոր կերպով Տեղը կու
 տէ : Եր Տեղեբուն Աստուծոյ կը խոստովանի :
 Իր յանցանքին զրայ կողքայ ինքը՝ որ իշխե-
 րունն աղէկս-լի-նն ընէլ շոգէլունն համար :

Գրեգոր . Մայր , անցած իր իկուն
 հրամանքիդ մեզի բացատրած խօսքէն
 կերևայ որ՝ մէկ մեծ փոփոխութիւն
 մը պէտք է որ ըլլայ մէկ մարդու խոր
 հուրդներուն ու զգացումներուն մէ-
 ջը , որն որ ճշմարտապէս կը զգայ
 մեղքին վրայ :

Մայր . Այո իրան է տըղաս . բայց
 տակաւին ես զըուցելիք ունիմ ձեզի
 աս փոփոխութեան վրայ , ուսկից
 դուք պիտի տեսնաք որ՝ իրաւցընէ
 շատ մեծ ու զարմանալի բան մըն է ե-
 ղեր :

Ճշմարիտ ապաշխարողը անանկ

պիտի խորհի իր ըրած մեղքին վրայ ;
 որ առաջ ամենևին անանկ չէր խոր-
 հած : Առաջ մեղքը իրեն պղտի
 գէշ կերևար , և ինքը անոր վրայ հա-
 րեանցի մը կը խորհէր : Աւ գուցէ
 ինքը ան մեղքին վրայ հարեանցի մը
 կը խօսէր , ու ան մեղքին վրայ կը զը-
 ւարձանար ալ մեղաւոր մարդոց սովոր-
 ութեանը պէս : Ամ եթէ անգամ
 մըն ալ սրտի մտօք խորհեր էր նէ ,
 այնպէս չէր խորհեր որ ան մեղքը
 սուրբ ու արդար Աստուծոյ գէմ յան-
 ցանք մըն է , հասլա որ ան իրեն վրայ
 պատիժ մը պիտի բերէ : Առաջ մի-
 այն իրեն գլխուն գալիքները ինքը
 կը տեսնար : Վայց հիմայ ինքը մէկ
 շատ տարբեր կերպով մը կը տեսնայ :
 Արտեսնայ որ ան մեղքը շատ գէշ
 բան մըն է , և որ՝ անոր այնչափ գէշ
 ըլլալուն գլխաւոր պատճառը Աստու-
 ծոյ գէմ գործը ված ըլլալն է : Ամէն իր
 մեղքերը իրեն կերևան թէ Աստուծոյ
 գէմ գործած է . ինչպէս Վաւիթ կը

ակ յիսուսներորդ սաղմոսին մէջը
 « Կինակ քու դէմդ մեղք գործեցի ո՛վ
 Տէր, ու առջևդ գեշութիւններ ըրի » :
 Քանզի ամէն ան մեղքերը Վատուծոյ
 վրայ և իր ընկերներուն վրայ եղած
 սիրոյն երկու մեծ օրէնքներուն լու-
 ծումն են, որոնք որ Վատուած մեղի
 տըլաւ, և անոնց մէնք ամէն ատեն
 հնազանդ ըլլալու կապված ենք :
 Ինքը կիմանայ որ իր յանցանքը՝ ու-
 ըրիչներուն դէմ մեղք գործած ատենը՝
 կամ անոնց աղէկ ըլլալը չուզելը թէ-
 պէտ մեծ բան է, բայց պզտի յան-
 ցանք է՝ Վատուծոյ դէմ մեղք գործե-
 լու իր յանցանքին հետը բաղդատե-
 լով : Ինքը կըրտեսնայ թէ ինչ սոսկա-
 լի ջարիքներ պիտի ըլլային՝ թէ որ
 ամէն արարածները իր ըրած յան-
 ցանքին պէս Վատուծոյ դէմ գործէին
 նէ, և շարունակ ատ կերպով յառա-
 ջանային նէ, և թէ անատեն Վատու-
 ած ինտո՛ր պիտի արհամարհըվի, և
 անանկով բոլոր իր արարածներուն

մէջը անարդութիւն ու շփոթութիւն
 և թշուառութիւն պիտի մտնայ : Կի
 մանայ որ՝ որչափ ինքը մեղք գործեց
 նէ , այնչափ ան չարիքներուն աշ
 խարհ մտնալ տալու մէկ յօժարու
 թիւն մը ցուցըցեր է , և անով Մս
 տուծոյ իշխանութեանը դէմ հակա
 ռակ ըլլալ՝ և ուրիշներուն գէշու
 թիւն ընել յօժարեր է : Մս բանը
 քինքը խորունկ տրամուծիւնով կը լե
 ցունէ . իր մեղքերովը Մստուծոյ դէմ
 ըրած թշնամութեանը վրայ կողքայ :
 Իր ըրած մեղքերուն ուրիշներուն տը
 ւած վնասը կողքայ : Ինքը շատ էվե
 լօք կը վշտանայ՝ մտմտալով որ ինքը
 ուրիշներուն մեղք գործելու վստա
 հութիւն մը տըւած է իր օրինակովը .
 և գուցէ իր միջնորդութիւնովը ա
 նոնց օգներ է յաւիտենական կորըս
 տեան ճամբուն մէջը յառաջանա
 լու :

Ինքը բոլոր աս խորհուրդներովը

ալ շատ կատէ մեղքը : Ալ թէ որ ան
մեղքին դէմը խոստացած պատիժներ
ալ չըլլային նէ, ինքը այսու ամենայ
նիւ պիտի ասեր որ ան մեղքը՝ չարիքնե
րուն ամէնէն գէշը սեպելով ան :

Ալ իրեն զգ ուանք կուգայ իր առ
ջի մեղանչական դժացումներէն ու
զործքերէն : Թէ որ անոնց վրայ մըտ
մտալու ըլլայ, հարկաւ պիտի ամբնչ
նայ՝ ու ինքըզինքը պիտի նախատէ :
Ախմանայ թէ ինտոր մեղքը զինքը ա
նարգ ըրաւ, ինտոր անպիտան՝ և ան
կէց էվել վնասակար ալ եղեր է ինքը
Բատուծոյ արարածներուն մէջը : Ին
տոր ինքը անարժան եղեր է առաքինի
ու սուրբ եղողներուն հետ յարգու
թիւն ունենալու :

Ինտոր արժանի եղեր է ինքը խըր
կըվելու, որ երթայ բնակի յաւի
տեանս իրեն պէս ասպերախտ ու ա
նարժաններուն հետը :

Ինքը ուրիշներուն վրայի եղած
մեղքն ալ կատէ : Արբաղձայ՝ որ ա

հոնք ան մեղքէն ազատ ըլլան : Արջան կայ՝ որ անանկ ժամանակ դայ, որ աւտեն ամէնքը իր ըրածին պէս մեղքը ատեն, և ան ատենը ինքը ու անոնք ալ ան մեղքը յաղթեն, և այնպէս Մատուծոյ կամքը ըլլայ երկրի վրայ ինչպէս որ Արկինքը կըլլայ նէ :

Ղշմարիտ ապաշխարող մարդը չուզէր իր ըրած մեղքերը իր խղճմտանքէն ծածկել : Անիկա կուզէ որ իրեն ինտոր յանցաւոր ըլլալը իմանայ :

Առաջուց իրեն կամքին շատ դէմքան էր՝ որ մէկ մը իր մեղքին վրայով իրեն խօսք զըուցելու ըլլար : Բայց հիմայ պատրաստ է՝ չէ թէ միայն ըսել իր պղտըտիկ մեղքը Մատուծոյ ու իր ընկերներուն դէմը ըրած, հապանակ մեծ մեծ մեղքերն ալ : Ինքը հիմայ հեղութեամբ կընդունի խրատ ու յանդիմանութիւն : Արբաղձայ տեսնալ ու զգալ իր ամէն մեղքերուն ինչ ըլլալը, և աղօթք կընէ Մատուծոյ՝ որ զինքը կարողացունէ ան մեղքերը ի

մանալու : Ինչէ ետե իր ըրած բոլոր
մեղքերը Բատուծոյ խոստովանանք
կրլայ . և աս խոստովանանքը կընէ՝
մէկ բան մը ետ չի ձգելով : Բա խոս-
տովանանքը ինքը կընէ մէկ կտորած
ու զզ ջաջած սրտով մը . խորունկ խո-
նարհութիւնով ու տրտմութիւնով կը-
նէ աս բանը : Ինքը գիտէ թէ՛ աս իր
խոստովանանքը ինտո՛ր մէկ մաքուր ու
սուրբ էակի մը առջև կընէկոր . և աս
ընելովը՝ իր սրտին մէջը կիմանայ թէ՛
պէտք է իրեն որ բոլորովին ինքըզին-
քը Բատուծոյ շնորհքին ձգէ Վրիստո-
սի ձեռքովը , որ ներողութեան ու
գթութեան հանգրայի :

Ճշմարիտ ապաշխարողը նոր կեր-
պով կընայի Երեւնէրը երջանիկ ը-
նելու :

Մաշ ինքը իր գործքովը զուցէ
բարի ու հաճոյ էր . գուցէ ճշմարիտ
ու արդար էր . գուցէ իր բարեկամ-
ները ու իր ծանօթները զինքը շատ
սիրեցին : Գուցէ անոնք իր վրայով

անանկ կրմտած էին՝ թէ ինքը կը ցանկայ ու կը ջանայ իրենց մի ի թարու թեանը ու վայելչու թեանը օգնու թիւն ընելու :

Բայց հիմայ ինքը կը տեսնայ թէ՛ ինտոր քիչ հոգ ըրած է անոնց ճշմարիտ երջանկու թեանը վրայ : Իրաւցընէ՛ ինքը կը իմանայ որ ամենեւին հոգ չէր ըրեր ան բաները ընելու . որովհետեւ ինքը միայն աս աշխարհիս վրայ անոնց երջանիկ ըլլալը կը խորհէր , և ո՛չ ամենեւին հանդերձեալ աշխարհին մէջ սուրբ ու երջանիկ ըլլալնուն վրայ :

Ասկէց՝ ի զատ՝ առաջ ինքը բոլորովին գրեթէ մինակ իր բարեկամներուն մի ի թարու թիւնն ու վայելչու թիւնը հոգայ . և աս ալ անոր համար՝ որ անոնց հետ իր երջանկու թիւնն ալ կապված էր էվելօք : Այն ամենեւին ինքը չէր խորհէր՝ որ իր ունեցածներէն շատը մէկ դի ձգէ՛ և ինքը զինքը մէկ մեծկակ դժուարութեան

մը մէջ դնէ , որով կրնայ բարեբա-
րութիւն մը ընել իրեն բարեկամ ու
ճանչուող չեղողներուն :

Ուստի՛ հիմայ ինքը կը տեսնայ թէ
ինտոր բոլոր աս բաներուն մէջ ինքը
մէկ անձնասէր մէկ մըն է եղեր : Ի՛նչ
պէս ինքը իր ընկերներուն հետ հա-
ղորդակցութիւն ընելուն մէջը մոռ-
ցեր էր Եստուած՝ ու Ֆրկիչը՝ և ա-
պագայ աշխարհը , և ինտոր բոլորո-
վին զանց ըրեր էր որ իր ընկերները
երջանիկ ընէ՛ անոնց ինքը առաջնորդ
ըլլալովը զԵստուած սիրելու և անոր
հնազանդելու : Ինքը հիմայ կը տես-
նայ որ Եստուած զինքը աս աշխարհիս
մէջ դրաւ՝ որ ուրիշներուն բարիքը
նէ , ոչ միայն անոնց մարմիններուն՝
հապա իրենց հոգիներուն , ոչ միայն
աս աշխարհիս նայելով՝ հապա գե-
րեզմանէն անդին ալ էվելի իրենց
յաւիտենական հոր դոյացութեանը
նայելով :

Եւ ինքը կը նայի Յիսուս Քրիս-

անսին վրայ • կրխորհի թէ ինտոր ա-
 նիկա աղէկութիւն ընելու վրայ էր •
 ինտոր անիկա առ կերպ թաներով Մս-
 տուծոյ կամքը ըրաւ , և մեղի ամէնուս
 ծրինակ թողուց իր ըրածը՝ որ անոր
 հետևինք մենք ալ : Ախմանայ՝ որ շատ
 անհող եղած էր ինքը իր պարտաւո-
 յութեանը վրայ՝ Արխատուի օրինա-
 կին չի հետևելովը • և ինքը առ բա-
 նին համար խորունկ տրամութեան
 մէջ կըլլայ : Մտանկ իր առջի վար-
 քին վրայ կողքայ ինքը , որ իր կեանքը
 միայն իր անձին բարութիւնը վնտը-
 ուելու մէջ անցուցեր էր • և թէ որ
 ուրիշներուն երջանկութեանը համար
 բան մըն ալ ըրեր էր , նէ , շատ քիչ
 բան էր ան իր ըրածը : Բոլոր առ բա-
 ներուն մէջ կխմանայ՝ որ ինքը չէ թէ
 միայն իր ընկերներուն եղած պարտքը
 ընելէն ետ կեցեր էր , հապա որ ինքը
 Մստուծոյ դէմ ալ մեղք գործէր էր :
 Մստուած ինքը անոր համար կենդա-
 նութեան մէջ պահեր էր , որ իր

կեանքը ուրիշներուն բարիք ընելով
անցունէ : Աւ Աստուած իրեն կարող
զութիւն ու միջոցներ տրւեր էր , որ
անոնցմով ուրիշներուն շատ աղէկու
թիւններ ընէ : Աւ Աստուած իրեն
պատուիրեր էր ուրիշներուն աղէկու
թիւն ընելը : Նաեւ բուն իր խղճմը
տանքն ալ իրեն սորվեցուցեր էր , որ
ուրիշներուն աղէկութիւն ընելովը
ինքը իր անձին երջանկութիւնը շատ
աղէկ պիտի յառաջացունէ : Աւ ինքը
իր խղճմտանքէն շատ անգամ նեղու
թիւն ու յանդիմանութիւն քաշեր էր
նայելով ան մարդոցը վրայ , որոնք որ
ուրիշներուն բարիք ընելու ետեւ
կըլլային . և ինքը տեսեր էր զարմա
նալով թէ ինտո՞ր անոնք շատ աղէկ ու
շատ ազնիւ և շատ երջանիկ յառա
ջադիմութիւն մը կունենային իրենց
բարերարութեանը մէջ :

Վերջապէս ինքը կըտեսնայ ան
առջի ըրած բաներուն ու գործքե
րուն մէջ իր կամապաշտութիւնը՝ իր

անարդութիւնը՝ իր յանցաւոր ըլլալը՝ իր Աստուծոյ դէմ ըրած մեղքը :

Աւ ինքը բոլոր զօրութիւնով կը փափաքի անկէ ետեւ իր ապաւնի կեանքին մէջը մինակ բարիք ընելու ետեւ ըլլալ իր ընտանեացը՝ ու իր ընկերներուն : Արժափաքի աս բարութիւնը ընել ոչ միայն իր ընտանեացը՝ իր ազգականներուն ու բարեկամներուն և ճանչւոյններուն , հապանս ամէնուն՝ որոնց ինքը կրնայ մէկ կերպով մը բարերարութիւն ընել : Ինքը կը բաղձայ ընել աս բանը ոչ միայն անոնց , որ իրեն աղէկութիւն կրնեն՝ ու կը ցանկան իրեն բարիք ընել , հապանոյնպէս հաւասար իր թշնամիներուն ալ՝ թէ որ թշնամի մը ունի նէ . ան մարդիկներուն՝ որ բնաւ չեն կրնար մճարել իր ըրած բարութեանը փոխարէնը . անոնց՝ որ իրմէն ան ըրածին համար շնորհակալ ալ չեն ըլլար , նաև անոնց ալ՝ որ իր

բարութեանը փոխարէն չարիք կը
հատուցանեն :

Կրե՛տր • Մայր , կարծեմ՝ թէ որ
մենք ամէնքս աս կերպ զգացումներ
ունենանք , անատեն շատ մէկ երջանիկ
ընտանիք մը պիտի ունենանք :

Մայր • Ե՛յո՛ զաւակս՝ ճշմարիտ է
ատ • թէ որ ամէն զաւկըներ ու ամէն
ճսողքներ աս կերպով խորհելու ըլ
լան նէ , բոլոր ընտանիքները երջա
նիկ պիտի ըլլան : Եւ թէ որ բոլոր
մարդիկ ասանկ սիրտ ու խորհուրդ
ունենան նէ , ալ ի՛նչ երջանիկ զը
րացնութիւն կունենանք մենք • ի՛նչ
երջանիկ գեղեր ու քաղաքներ , ի՛նչ
երջանիկ նահանգ մը , ու ի՛նչ երջա
նիկ աշխարհ մը :

Ե՛իս՛ իմ սիրելի՛ զաւկըներս , զուք
ասանկ զգացում մը ձեր սրտերնուդ
մէջը չունեցաք : Կայեցէ՛ք ան ձեր
անցած կեանքերնուդ վրայ , թէպէտ
անոնք այսչափ կարճ էին : Կայեցէ՛ք
թէ ան ձեր ամէն օրվան կեանքերնուդ

մէջի բաները ի՛նչ նիւթեր ունէին .
 ի՛նչ բան ձեռք ձգելու ելաք փրնտը
 ուեցիք : Պինտ առաջ առտրվանց քու
 ներնուդ ելած ատեննիդ ի՛նչ մտմտա
 ցեր էիք մինչև իրիկուն ընելու , կամ
 ան մտմրտացած բաներնիդ ի՛նչ պատ
 ճառի համար ընել կուղէիք դուք :

Գուցէ բոլոր օրվան մէջը դուք աս
 կամ ան բանը ընելու խորհուրդներ
 ունեցած էք : Կարելի է որ՝ ուրիշնե
 րուն օգնութիւնը փնտրուեցիք ան բա
 ները ընելու համար : Կամ դուցէ
 վաղվան համար խորհրդածութիւն
 րրեր էք , կամ դալ շաբթիվան հա
 մար , կամ դալ ամսրվան համար ,
 կամ դուցէ մէկալ տարվան համար :
 Սիրտերնիդ աս բաները լմրնցունելու
 վրայ դրեր էիք : Կ'նանկ յոյս ունե
 ցեր էիք՝ որ անոնք լմրննալու ատենը
 շատ երջանիկ պիտի ըլլաք : Եւ վեր
 ջապէս անոնք չի կատարելով՝ շատ
 նեղութիւն քաշեր էիք :

Հիմայ ամէն աս խորհրդածու

Թիւններուն մէջը ի՞նչ քանի համար:
 խորհեր ու մտմտացեր էիք, կամ խօսակցեր ու գործեր էիք դուք: Արդեօք ձեզի՞ համար, կամ ուրիշներուն համար. ձեր անձին, մասնաւոր, երջանկութեանը համար, կամ ուրիշներուն երջանկութեանը համար. և ձեր անանկ երջանկութեանը համար, որ իրաւցընէ անոնց երջանկութեանը կապված էր:

Թէ որ դուք ճշմարտութեամբ ասանդիրներուն կրպտոսախանէք ամէն մէկերնիդ ինքզինքներնուդ համար, և պիտի տեսնաք թէ որչափ կարօտ էք զդ ջաշու ձեր առջի կամապաշտութեանը ու մեղքին վրայ, և երթալու դէպ՞ի Քրիստոսին, որ իր Վուրբնոզիին օգնութիւնովը ունենաք սէր մը առ Կրտուած և առ նոյն Քրիստոսը, և սէր ձեր ընկերներուն վրայ, և մէկ զօրաւոր բաղձանք մը ամէն կերպ ազակութիւնը ընելու՝ որչափ որ կարողութիւն ունիք նէ:

Ճշմարիտ ապաշխարողը կը պարտի իր ցանցանքին :
 Չե՛սք որ ուրեշտերուն գեշտ-էն-ն ըլլաւ :
 Անոց հասարակութիւնը կը քակուի . իր խորհած եւ իր
 սիրին զգացած Տեղւորուն զրայ կողքայ , եւ
 իր ցանկոյ հարստութիւնը սրտով : Ինչ Բնու
 լիւններ ուսած Տեղւորուն զե՛մ կը կուտն
 կը հակասանի :

Սուր . Տըղաքս , երեկ իրիկուն մեր
 խօսակցութեան վերջին խօսքերը ձե
 րի ցուցուց թէ՛ որչափ տրամուծիւն
 կը զգայ ճշմարիտ ապաշխարողը իր
 ընկերներուն իսկական երջանկու
 թիւնը յառաջացունելու համար այն
 չափ քիչ հոգ ունենալուն վրայ :

Աս բանին հետ մէկտեղ ինքը կը
 խորհի թէ՛ որչափ անիրաւութիւն ալ
 ըրած է ինքը գործողաբար իր ընկեր
 ներուն : Ինքը կարելի է որ անոնց
 առջև անանկ բաներ զրուցած կամ
 ըրած է որ , անանկով իրենց առաջ
 նորդութիւն ըրած ըլլայ անհնազանդ

ըլլալու Մատուծոյ՝ և արհամարհելու
անիկա , և մէկդի ձգելու ան Վրկի-
չը , և մեղքին ճամբան շարունակ յա-
ռաջանալու :

Կարելի է որ ինքը անիրաւ եղած
ըլլայ անոնց հետ վարվելուն մէջը ,
խաբելով անոնք առուտուրի մը մէջ
կամ կտրրված գինի մը մէջ , և թէ
չի խաբեց ալ 'նէ՛ գոնէ ան կերպը
չըրաւ անոնց , ինչպէս ինքը կուզէ որ
'նոյնպէս իրեն ընեն անանկ դիպուած
ներուն մէջը :

Կարելի է որ՝ անանկ բան մը իրեն
անցուցած ըլլայ , որն ուն իրենը չէր ,
գուցէ ան բանը գողնալով , կամ ետ
չի դարձունելով ան բանը սահման
ված ժամանակին : Աւրիշներուն ըս-
տացուածքը կարելի է որ իրմէն վը-
'նաս քաշած ըլլան՝ կամ իր կամքովը՝
կամ իր անհողութիւնովը աւ զանց ը-
նելովը :

Կարելի է որ ինքը ուրիշներուն
համար դէշ խօսած ըլլայ ստութիւ-

նով , կամ թէ բուն ինչպէս որ էր նէ
ճշմարտութիւնը՝ անկէց աւելի խօս-
ած ըլլայ , կամ երբոր հարկաւոր
պատճառ մը չի կար ան բանը խօսե-
լուն , և միայն իր կամապաշտ ու չար
բաղձանքները հեշտացունել էր :

Կարելի է որ ինքը ուրիշներուն
դէմ իր գործքովը չարագործ եղած
էր , և անոնց հետ բարկութեամբ ու
բրտութեամբ վարուէր էր՝ ամբարտա-
ւանութիւնով ու արհամարհութիւ-
նով :

Կարելի է որ ինքը իր ծնողացը և
վարժապետներուն ու իրմէ մեծերուն
հետ այնպէս չի վարուեցաւ՝ ինչպէս որ
արժան էր նէ :

Կարելի է որ ինքը անոնց հետ ա-
նարդութեամբ վարված ըլլայ , կամ
նախատանօք ալ : Կարելի է որ ինքը
անհնազանդ եղած է անոնց , և մէկ
մեծ նեղութիւն մը տրւած է անոնց :

Բոլոր աս կերպ բաներուն վրայ
ինքը սրտի մտօք կը խորհի , և ուրիշ

բաներուն վրայ ալ, որոնցմով իր ընկերներուն դէմ գէշ բան ըրած էր ։
 Ինքը կրտեսնայ թէ՛ ինտոր աս բաներուն մէջ ինքը յանցաւոր եղած է ։
 Ախմանայ ներսիդիէն՝ որ ինքը մեղք գործեր էր, չէ թէ միայն իր ընկերներուն դէմ՝ հապա Վստուծոյ դէմը ։
 Վանդի Վստուած իրեն պատուիրեր էր, որ իր ընկերը իր անձին պէս սիրէ . ու ինտոր կուզէ որ ուրիշները իրեն ընեն՝ անանկ ընէ ինքն ալ ուրիշներուն ։

Ինքըղինքը կըխոնարհեցունէ Վստուծոյ առջևը . իր մեղքը կըխոստովանի . անոր վրայ կըտրամի ինքը ։
 Աողօթէ՛ որ ալ աս բաները ետքէն իր շնորհքովը չընէ, հապա հող տանի ուրիշներուն երջանկութեանը՝ օգուտին՝ պատիւին ու զգացումներուն վրայ, ինչպէս որ իրեններուն հող կըտանի նէ ։

Բայց ինքը ալ աստեղ չի կենար, հապա կըմտածէ՛ առաջնորդութեան

համար Մտուածոյ կաղօթէ . կըհար-
ցունէ խնաստուն ու բարեպաշտ մար-
դոցը , որ կընայ իր պարտքը գիտնալ
թէ ինչ ընելու է ան մարդիկներուն ,
որոնց որ ինքը անիրաւութիւն ըրած
էր առաջ :

Երբոր կըգտնայ թէ իր պարտքն է
խոստովանիլ իր ուրիշներուն դէմ ը-
րած յանցանքը նէ , իսկոյն անդան-
դակ ան խոստովանութիւնը կամաւ
ու կատարելապէս կընէ , և ներողու-
թիւն կըխնդրէ : Ասկէց 'ի զատ կը-
ջանայ ինքը՝ որ իր կարողութեանը
չափ անոնց հատուցում ընէ :

Թէ որ ինքը ուրիշներուն վնաս ը-
րած է նէ իրենց շահուն կամ գործին
մէջ , ինքը անոր վճարքը կընէ . թէ
որ ինքը ուրիշներուն պատիւին վնաս
ըրած է նէ , կըջանայ ինքը՝ որ ամէ-
նուն խոստովանի թէ ինչ ճամբով ը-
րած էր , և որ՝ ինքը ան բանը առանց
պատճառի ըրեր էր , և որ՝ ան բանին
համար ինքը ճշմարտապէս տրտում է :

Վերջապէս շատ կրփափաքի ինքը
 մէկդի ձգելու ան իր ըրած վնասը , որ
 ուրիշներուն հոգիներուն հասուցեր
 էր իր չար օրինակը կամ գործը : Պա-
 րապատեններ կրփնտըռէ՝ որ անոնց
 քովը երթայ , ու անոնց ընկերութեան
 մէջ եղած ատենը իր ըրած բանին
 մեղքը ու սխալը խոստովանի անոնց ,
 և անոնք յորդորէ որ իրենց մեղքերը
 զղջան , Ետուծոյ դառնան : Քրկիչին
 վրայ իրենց յոյսերնին դնեն , ու ին-
 քըզինքնին անոր ծառայելու ուխտեն :

Տըղաքս , կուզեմ որ սրտի մտօք
 ճմարիտ ապաշխարութեան աս մասին
 վրայ խորհիք , ու տեսնաք որ դուք
 կարօտութիւն ունիք ներսիդինիդ
 զգալու և ներգործըվելու՝ ճիշտ ին-
 տոր որ ես ձեզի խօսեցայ թէ ինչպէս
 կրնէ մէկ ճմարիտ Օղջացող մը :
 Ետ անգամ ձեզմէ ամէն մէկերնիդ
 ձեր օրինակովը ու խրատովը առաջ
 նորդ չեղաք մի արդեօք ձեր մէկ եղ-
 քօրը կամ քրոջը , և կամ մէկ ուրիշ
 տղի մը , որ ձեր պատճառաւ սխալ

զգացում ունեցաւ՝ կամ յանցանք ը-
 րաւ : Ասանկ շատ օրինակներ միտ-
 քերնիդ չէք կրնար բերել մի : Ձերին
 պղտի առուտուրին մէջը ուրիշ տղոցը
 ճիշտ անանկ ըրի՞ք մի՞ ինտոր որ դուք
 կուղէիք թէ անոնք ձեզի ընեն : Ամե-
 նևին մէկ խաբելու պէս բան մը չըրի՞ք
 մի . առանց հրամանի ամենևին ու-
 րիշներուն ունեցածը չառի՞ք ու չաւ-
 րեցի՞ք մի . կամ թէ չի պահեցի՞ք՝
 կամ չի կորսընցուցի՞ք մի անիկա :
 Հոգերնիդ եղան մի արդեօք , որ ու-
 րիշներուն ստացուածքին վնաս չը-
 նէք դիտմամբ կամ անհոգութիւնով
 ու զանցառութիւնով : Ենչպէս որ ար-
 ժան էր նէ՞ ամէն ատեն ուրիշներուն
 վրայով անանկ խօսեցա՞ք մի : Միտ-
 քերնիդ չի՞ դար մի անանկ ժամանակ-
 ներ , որ անոնց վրայով սուտ բաներ
 խօսած էք , կամ բուն եղածէն աւելի
 իրենց ըրած գործքերը գէշ երևցու-
 ցած էք : Հատ անգամ ձեր խօսքին ու
 գործքին մէջ ուրիշներուն անմարդա-

սիրութիւն չըրի՞ք մի . և երբեմն չի
բարկացնի՞ք մի , և անոնց վրայ ծեծի
չի վազեցի՞ք մի : Ատմտացէ՞ք որչափ
չատ անգամ ձեր ծնողացը՝ կամ վար-
ժապետին կամ ուրիշ պատուաւոր
մարդոց հետը անվայել կերպով վար-
ված կամ խօսած՝ կամ բան մը ըրած
էք , որոնց հետ որ արժան էր յարգու-
թեամբ ու հնազանդութեամբ խօս-
վիլ . և ասանկով որչափ նեղութիւն
տրւած էք դուք անոնց :

Հիմայ դիտցած եղիք , որ բոլոր աս
բաները Մտուծոյ դէմ մեղքեր են :

Որչափ որ դուք յանցաւոր էք ,
այնչափ էվելօք պէտք է ձեզի՝ որ ան
մեղքերուն վրայ Օղջում ընէք Մ-
տուծոյ առջևը , և խնդրէք իրմէն՝ որ
Քրիստոսին համար ձեզի ներողու-
թիւն տայ :

Բայց աս ալ ձեր պարտքն է , որ
պիտի խնդրէք նաև անոնցմէ որոնց
որ դուք անիրաւութիւն կամ վնաս մը
ըրած էք , որ անոնք ալ ձեզի թողու-

Թիւն տան , ու ձեր կարողութեանը
չափ իրենց դէմ ըրած մեղքերնուդ
հատուցում մը ընէք :

Բոլոր աս բաներուն վրայ մտմտա
ցէք տըղաքս , ու անկէց սորվեցէք
Թէ ճշմարիտ Օղջումը ինտոր մէկ
հարկաւոր ու երեւելի պարտք մըն է :

Ուրիշ մէկ նշան մըն ալ կայ , որն
որ ճշմարիտ ապաշխարողը իր մէջը
միշտ կունենայ . այսինքն՝

Ճշմարիտ ապաշխարողը կըտես
նայ որ՝ ինչպէս խօսքի ու գործքի մեղ
քեր կայ նէ , անանկ ալ խորհուրդի
ու սրտի մեղքեր կան : Երաւցընէ ին
քը ան ալ կիմանայ՝ որուն վրայ որ ա
մենեկին առաջ ինքը կասկած չունէր .
այսինքն՝ ան իր խօսած ու գործած
բաները Վստուծոյ առջևը իր մեղքե
րուն էվելօք մեծ մասը չին :

Ինքը կըտեսնայ որ Վստուծոյ օ
րէնքները մինչև իր հողիին վրայ կը
նայի , ու կըպահանջէ՝ որ իր խոր
հուրդները ու ներսիդիէն անցածները

անգամ շիտակ ըլլան : Ինքը կըտես-
 նայ թէ՛ որչափ սխալ խորհուրդներ
 ու զգացումներ ունեցեր էր , ու ա-
 սոնցմէ՛ որչափ կան որոնք ինքը չէր
 ուզեր որ մէկ մարդ մը գիտնայ , և որ
 կամըջնար ինքը զըուցելու իր պինտ
 աղէկ բարեկամին ալ : Իր միտքը կը-
 բերէ թէ՛ որչափ խորհուրդներ ու
 զգացումներ ունեցեր էր ինքը , որոնք
 խօսքով դուրս հանելու չէր համար-
 ձակեր , կամ իր գործքովը յայտնի
 ընել , և որ անոնց համար իր խրդ-
 մտանքն ալ զինքը շատ սաստիկ նա-
 խատեր էր :

Ուրիշ խորհուրդներ ու զգացում-
 ներ ալ կան . այսինքն , իր ամբարտա-
 ւանութիւնը , իր ունայնութիւնը , իր
 նախանձութիւնը , իր ռիսակալութիւ-
 նը , իր սրդողկութիւնը , իր դրժգո-
 հանքը , ու ասոնց նման բաները , ո-
 ռոնց վրայ ինքը անատեն շատ չէր
 մամտացեր , բայց հիմայ ինքը կըտես-
 նայ որ անոնք մեղք են եղեր :

Կըտեսնայ որ ինքը ասանկ խորհուրդներու ու զգացումներու վրայ հաճութիւն ունենալովը՝ էվելօք պատրաստ է եղեր յանցանք գործելու. և որ եթէ մենք բոլոր խորհուրդները ու զգացումները կրնանք աղէկ պահելու, անկէ ետեւ մեր խօսակցութիւնը ու գործքն ալ շիտակ կըլլայ: Կըտեսնայ որ այնպէս կատարեալ մաքուր ու սուրբ էակ մը՝ որ է Մատուած, մեծ ատելութիւնով կրնայի ասանկ պիղծ խորհուրդներուն ու զգացումներուն վրայ. ուրեմն ո՛րչափ և ի՛նչ չափ իր վրայ ալ պիտի նայի ատելութեամբ:

Ա՛լ ասոնք միտքը բերելովը՝ կը խոնարհի ինքը՝ ու խորունկ տրտմութեան մէջ կըլլայ: Ախմանայ թէ ի՛նչ պէս յանցաւոր եղած էր ինքը Մատուծոյ առջեւ, երբոր ուրիշներն ալ իրեն վրայով աղէկ բան կըխորհէին:

Չերկընցունենք, իր ըրած զգջումը մինչև անգամ իր հողիին ներսիչին կըմտնայ. և ան զգջումը կիշխէ

իր մէջը եղած ամէն ծածուկ խորհրդներուն ու զգացումներուն , իր կարծիքներուն , իր բաղձանքներուն , իր ցանկութիւններուն , իր վախերուն , իր յոյսերուն , բոլոր ան դաղտնի գործքերուն՝ ու իր սրտին շարժմունքներուն վրայով :

Ալ կը ցանկայ ինքը մաքուր բլալու սրտովը : Արխնդրէ՛ որ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին բոլոր իր խորհրդները ու զգացումները ուղղէ , և օգնէ ու զօրութիւն տայ իրեն , որ կրնայ մէկդի ձգել իր հոգիէն ան ամէն պիղծ բանը՝ որ չունենայ Աստուծոյ անհաճոյ եղած խորհրդները ու զգացումները , կամ անանկ խորհրդները՝ որ իր ընկերներուն գիտցունելու վախնայ :

Ղշմարիտ Օղջում ընողը կիմանայ որ քանի մը մեղքեր կան՝ սրտով ելեր կամ գործքով , որ անոնց տակը իյնալը շատ զիւրիս է իրեն :

Դուք զիտէք տըղաքս , որ ձեզի ալ ասանկ կուգայ : Օրր օրինակ՝ զի-

տէք թէ ինչպէս դիւրութեամբ Ար-
մող իր խաղին համար զանց ընել կըր-
նայ իմ իրեն դուրսած բանս՝ որ պիտի
ըլլայի շուտով ատեն չանցած, և
որչափ շատ ժամանակ ինքը աս բանիս
համար յանդիմաներ եմ ես :

Ու Աղիսային ալ յանցանքը ան է,
որ ուրիշներուն վրայ յանցանք դրո-
նալ կընայի : Վրիգորինն ալ ան է՝
որ իր եղբօրը ու քրորջը անվայել
կերպով կըհրամայէ, ու ան ալ՝ մէկ
մեծ իշխանութիւնով մը, որպէս թէ
տանը գլխաւորը ինքն է :

Մեծ մարդիկներն ալ աս կերպ
մեղքեր ունին, որ անոնց տակը իյնա-
լը շատ դիւրին է : Վանի որ դուք ալ
մեծնաք՝ աս բանին ճշմարիտ ըլլալը
պիտի իմանաք ձեր վրայ նայելով :
Պիտի իմանաք որ՝ թէպէտ և ճշմար-
տապէս ապաշխարելու ըլլաք անանկ
մեղքերուն վրայ, բայց բոլորովին ա-
նոնք յաղթելը մեծ բան մըն է, և որ

անոր համար պէտք է ձեռնի՝ որ ամէն
իժիր Աստուծոյ աղօթէք իր Սուրբ
Հօգիին օգնութեանը համար :

Ղշմարիտ Օղջում ընողը ինքըզին
քը Աստուծոյ առջևը կըխոնարհե-
ցունէ իր կարևոր մեղքերուն համար :
Անոնք ամէնը կըխոստովանի ինքը
խորունկ տրտմութիւնով :

Կըզարմանայ որ առաջ ինքը ան
մեղքերը չէր տեսեր՝ ինչպէս որ հի-
մայ կըտեսնակոր : Աղօթք կընէ՝ որ
կարենայ բոլոր անանկ մեղքերը դըտ-
նալ , որոնց տակը որ իրեն իյնալը
շատ դիւրին է . և որ կարենայ ինքը
ան մեղքերը պայծառ ու ներդործու-
թեամբ տեսնալ , թէ ինքը անոնք
Աստուծոյ դէմ գործեր է , և որ անոնք
իր անձին ու ուրիշներուն վնասակար
բաներ են :

Աստուծոյ զօրութիւնովը , Վրիս-
տոսի հաւատքովը՝ ու ամէն օրվանը
բաժ ջերմեռանդ աղօթքովը՝ որ իր
Սուրբ Հօգիին օգնութիւնը կըխնդ-

բէր , ալ կըսկըսի ինքըր սա մեղքերուն
հետ կըուիւ ընել :

Նոյն կուիւր իսկեիսկ կըսկըսի՝
նոյն օրը ու նոյն ժամը , որ ինքըր ներ-
սիդին ճշմարիտ Օղջումը կուենայ .
սին կուիւր կըսկըսէ նոյն վայրկեանը՝
որ ինքըր նորէն յօժարութիւն մը կի-
մանայ սա մեղքերը գործելու : Ալ սա
կուիւր ինքըր կըսկըսի ընել կամ խոր-
հրդով կամ խօսքով և կամ գործքով
եղած մեղքերուն դէմը : Ինչ որ սա
կերպ փափաք մը ու աղօթք մը ու
ջանք մը ասանկ մեղքերը յաղթելու
համար չըլլայ նէ , ճշմարիտ Օղջում
չի կրնար ըլլալ :

Տըղաքս՝ դուք նշան դրէք իմ ըսած
բաներուն , ու ամենեւին անոնք միտ-
քերնուդ մի հանէք :

Երևոզը թէ որ ինծի ըսէ որ , ին-
քըր իր մեղքերուն վրայ հաստատ կեր-
պով ճշմարիտ Օղջում ըրած է .
բայց տակաւին իր գործքէն կերևայ
որ՝ ինքըր Նստուծոյ աղօթք չէ ըրեր ,

և որ ջանք չէ ըրեր իր սովորած յան-
ցանքը մէկդի ձգելու՝ իմ պատուէրնե-
րուս իսկոյն հնազանդելովը, ասկէց
ստոյգ է որ՝ ինքը իր ներսիդին ճշմա-
րիտ Օղջումի պէս բան մը չէ զգա-
ցեր :

Եւ թէ որ Աղիսան ալ զրուցէ որ՝
իր առջի սորված մեղքին վրայ ճշմա-
րիտ Օղջում ըբեր է, բայց միշտ իր
նոյն բնաւորութիւնը դործածէ նէ ու-
րիշներուն յանցանքը գտնալու, ինչ
մեծ սխալ պիտի երևայ իր մէջը :

Ու թէ որ Գրիգորն ալ յուսայ՝ որ
ինքը ճշմարտապէս Օղջացեր է իր
մեղքերուն վրայ, բայց առջի պէս իր
անվայել կերպով իշխանութիւն ընե-
լու ճամբան ձեռք առնէ՝ իր եղծօրը
ու քրոջը հրամայելովը, ա՛լ անտա-
րակոյս կերևայ՝ որ ինքը տակաւին
ճշմարիտ Օղջումին ինչ ըլլալը չէ
զիտցեր ներդործութեամբ :

Ճշմարիտ Օղջումին հետ միշտ
պիտի ըլլան ջերմեռանդ փափաքներ՝

ու աղօթքներ՝ և ջանքեր, որ յաղթեն
 մեղաւորին բնութեանը սիրած մեղ-
 քերը՝ որոնց տակն որ իրեն իյնալը
 շատ դիւրին է. և ասանկով ան զըղ-
 ջումը յայտնի երեւայ իրեն՝ ներդու-
 ծաբար ան մեղքերը յաղթելովը :
 Քանզի Մտուած ան ճշմարիտ զգ ջա-
 ցող մարդը անշուշտ կըզօրացունէ,
 որ աս յաղթութիւնը կարենայ ընել
 ինքը անոր շնորհքովը :

Ճշմարիտ Օգջան ը նոյն Մատուծոյ շնորհոյք
 Էր սիւսի Բուրոյնն Տէր Բարեկարգութեան հը
 Ե նիւ իր ժարինն : Ինչք ուրիշն Երոնն աս
 Վրիստոս աստ շնորհելու գործիք հը Եւ
 Լալ Կաշտարի իր Էմանինն Տէր :

Մայր . Տըղաքս , մեր երեկվան խօ
 սակցութեանը մէջ ճշմարիտ Օղղ
 ջուամբ ընողին իր բնութեան շատ սի
 րած մեղքերը յաղթելուն վրայով բո
 լոր ան զըուցածնեքէս ՚ի զատ կուղեմ
 որ աս ուրիշ մեծ հարկաւոր բանն ալ
 միտքերնիդ բերէք . այսինքն , ան
 Օղջացողը՝ Մատուծոյ զօրութիւնովը
 իր միտքը պիտի դնէ որ բոլոր մեղ
 քերը մէկ դի ձգէ , ու իսկոյն իր սըր
 տինն մէջ կատարեալ նորոգութեան
 գործ մը սկըսի ընել : Ար ասիկա է ա
 հա ճշմարիտ Օղջուամբ ըլլալուն շատ
 աղէկ ու էվէլօք յայտնի նշանը :

Դուք տեսաք, թէ ճշմարիտ ապաշխարողը ինքըզինքը ինտոր մեծ մեղաւոր մը ըլլալ կիմանայ ներսիդիէն, ու Մատուծոյ առջև իր անձը կըխոնարհեցունէ ան պատճառաւ, ու յանցանքին համար կըտրամի:

Մինչև աս դը ջումին օրը ու ժամանակը իր մեղքերը շատնալու վրայ էին: Իր խորհուրդները, իր շարժմունքները, իր խօսակցութիւնը, իր վարքը մեղանչական եղած էին:

Ո՛հ գէշ ունակութիւնով ինչպէս աս մեղքերուն զօրութիւնը կուժովնայ:

Բոլոր աս ունակութիւնները արդեօք մէկ օրվան մը մէջ, մէկ ժամու մը մէջ, մէկ վայրկեանի մը մէջ կըընայ մի մէկ դի ընելան դը ջումը՝ որ թէպէտ զօրաւոր ու ճշմարիտ եղած ալ ըլլայ:

Ախ, հիմայ ճշմարիտ դը ջացող մարդը շուտով պիտի գտնայ որ ասանկ չէ: Կիմանայ՝ որ իր առջևը մէկ մեծ

գործ մը կայ • այսինքն՝ զօրաւոր
 թշնամի մը ունի, որ ինքը անիկա պի-
 տի յաղթէ : Ինքը մեղքին դէմ կը ու-
 ւելու է մինչև իր մահուան ժամանա-
 կը, և ինքը աս կուիւր կըսկըսէ ընել
 իսկ և իսկ : Բստուծմէ կըյուսայ իր
 Սուրբ Հոգիին օգնութիւնը • կը ջա-
 նայ՝ որ իր խղճմբտանքը լուսաւորի՝
 Բստուածաշունչը կարդալովը, և իր
 սիրտը քննելովը :

Չանքով ու ջերմեռանգութիւնով
 նոր բարեկարգ գործի մը կըսկըսէ :

Եւ ասկէց՝ ի զատ՝ ամէն մարդիկ
 իր վրայով յայտնի կըտեսնան թէ ին-
 քը աս նորոգութիւնը սկըսեր է : Բն-
 շուշտ անոնք պիտի տեսնան, որով-
 հետև անիկա այնչափ պայծառ ու
 յայտնի է :

Իր ընտանեաց մէջը, իր զրոյցինե-
 ըրուն մէջը, իր գործին մէջը, իր բո-
 լոր կենցաղավարութեան մէջ ուրիշ
 ներուն հետ՝ աղէկի դառնալու մէկ
 երևելի փոփոխութիւն մը յայտնի

կերևայ իր ներսիդիս , իր խօսակցու
Թեանը մէջ , ու իր ըրածին մէջը :

Իբր առջի զգացումներուն ու գործ
քերուն մէջը հիմակվանէն շատ մէկ
տարբեր կերպով մը զգալով կամ ը
նելով , կը պոկուրնէ որ իրաւցընէ ինքը
տրտում է ան ամէն բաներուն հա
մար , որ ինքը եղեր էր կամապաշտ ,
հպարտ , գէշ , անողորմ , անհաշտ ,
ոխակալ , դաժան , անիրաւ , տրմար
դի , վատթար :

Այլ ինքը հետզհետէ կը լայ , բա
րելաւ , խոնարհ և բարերար ան ամէն
իր քովը եղողներուն : Ինքը իր կա
րողութեանը չափ ուրիշներուն վրայ
աղէկ կը խորհի , և կը ջանայ որ անոնց
վրայով գէշ մը չի խօսի , միայն Թէ
երբոր հարկաւորապէս պարտաւորի
նէ խօսելու : Ինքը էվելոք ուրիշնե
րուն ըրած անիրաւութեանը կը համ
բերէ , քան Թէ ինքը անոնց անիրա
ւութիւն մը կընէ : Ինքը կընէրէ ա

նոնց՝ որոնք իրեն անիրաւութիւն ը
 րած են, ու կըջանայ անոնց աղէկ ը
 նել: Ինքը իր առաւտուրին մէջ անի-
 րաւութիւն մը չընէր. բոլոր իր գոր-
 ծաւնութեանը մէջ իր օգտին համար
 ուրիշներուն վնաս չընէր: Ինչպէս
 որ ինքը կուղէ՝ որ ուրիշները իրեն
 ընեն, անանկ ինքը կընէ ուրիշնե-
 րուն:

Կարելի է որ ինքը երբեմն աս բա-
 ներուն մէջ շատ կամ քիչ պակասու-
 թիւն կունենայ. բայց ո՛ր ժամանակ որ
 ասանկ պակասութիւն մը ընելու ըլ-
 լայ, նորէն ինքը գոջում կընէ ան ը-
 րածներուն վրայ. շարունակ կըկրու-
 ւի՝ որ յաղթութիւն ընէ ինքը. իրեն
 Վ. րիստոսի վրայ ունեցած հաւատօք
 զինքը կըքաջալերէ աս յաղթութիւնը
 ընելու: Են իր բոլոր նեշտիդիին ու
 վարքին մէջ եղած աղէկ փոփոխու-
 թիւնը ետեւէ ետեւ յայտնի ըլլալու
 վրայ կըլլայ տարվէ տարի, ամսէ ա-
 միս, օրէ օր:

Իրեն աս կերպ նորոգութիւնը իր
 զղջմանը նշանն է : Եւանց աս կերպ
 նորոգութեանը որչափ էվելօք որ
 մենք աշխատինք , ճշմարիտ Օղջում
 չի կրնար ըլլալ : Աւրիշ կերպ զղջում
 մը՝ որ նորոգութիւն չունի իր հետը ,
 միայն մէկ խաբեբայ ու սուտ բանի մը
 պէս է : Տըղաքս՝ թէ որ ձեզմէ մէկը
 ինծի զրուցէ թէ դուք կըյուսաք որ
 մեզքերնուդ վրայ ճշմարտապէս զղջ
 ջում ըրած էք , ես պիտի նայիմ բո
 լոր ձեր զգացումներուն ու ըրածնե
 րուն վրայ թէ՛ անոնց մէջ աղէկ փո
 փոխութիւն մը կայ մի , ձեր սիրտը
 նորոգվէր է մի , որովհետեւ զղջում
 մին նշանը աս է : Ի՞նչ որ ես չե տես
 նամ որ դուք օրէ օր էվելօք աղէկ ըլ
 լալու վրայ էք , ու խանդակաթ ու
 գորովագութ էք ուրիշներուն վրայ ,
 և էվելօք ցանկացող ուրիշներուն և՛
 աղէկ և՛ երջանիկ ըլլալուն վրայ , և
 էվելօք կամեցող ուրիշներուն եր
 ջանկութիւնը յառաջացունելու հա

մար ձեր անձին հանդրատութիւնը
 մէկդի ձգելու : Թէ որ ես չի տեսնամ
 որ դուք օրէ օր էվելօք հնազանդ
 կըլլաք իմ բոլոր պատուիրածներու ,
 և էվելօք կըսըխմէք ինքըզինքնիդ
 որ կարենաք ինքըզինքնիդ ինծի հաւ-
 նեցունել , և ինծի օգնեղ՝ տունը տե-
 ղը հոգալովնիդ : Թէ որ ես չի տես-
 նամ՝ որ դուք օրէ օր բարերարութիւն
 ընելու վրայ էք ձեր մօտը եղող ամէ-
 նուն , և մէկ աղէկ կերպով մը անոնք
 ինքըզինքնեւնուդ պէս սիրելու վրայ
 էք , ամենեւին չի պիտի հաւատամ ես՝
 որ դուք մեղքեւնուդ վրայ զըջումը
 բաժ էք :

Ասանկ ալ դուք կարելի է որ՝ պի-
 տի զըուցէք ինծի ան մեղքեւնուդ վը-
 րայով ձեր ունեցած մեծ արամու-
 թեանը համար , և թէ ինչպէս ան
 մեղքերը դուք Վստուծոյ խոստովա-
 ներ էք , և իրմէն ինդրեր էք ձեզի
 թողութիւն տալ , և ինչպէս միտքեր-
 նիդ դրեր էք՝ որ ձեզի ընել պէտք

եղածը պիտի ընէք . բոլոր աս բանե-
րը թէ որ մէկ նորոգութիւն մը չի
տեսնամ ձեր վրայ , ես պիտի մտա-
ծեմ որ միայն խղճմտանքին քիչ մը
վախ ու դողն է , բայց չէ թէ ճշմարիտ
Օղջոււմ մըն է :

Եւ ձեզի տըլած կանոնս՝ որով
ճշմարիտ Օղջոււմ ըլլալն ու չըլլալը
կըզատէք , Յիսուս Վրիստոսի նոյն
ըսած բանն է՝ որ երբ ինքը աշխար-
հիս վրայ էր , տըլաւ մեզի ըսելով
թէ՝ « Իրենց պտուղներէն պէտք է որ
ճանչնաք անոնք » :

Ինչ ծառ ըլլալը անոր բերած պը-
տուղէն կըզատէք դուք : Թէ որ պը-
տուղը գէշ ըլլայ նէ՝ կըսէք թէ ծա-
ռը գէշ է : Թէ որ պտուղը աղէկ ըլ-
լայ՝ կըսէք որ ծառը աղէկ է :

Ճշմարիտ Օղջոււմը պէտք է որ ա-
ղէկ պտուղ բերէ սրտին մէջ , խօ-
սակցութեանը մէջ , ու գործքին մէ-
ջը : Եւ զի ջոււմը ինչպէս մեծ բանե-
րու մէջ պտուղ կունենայ՝ անանկ ալ

պղտիկ բաներուն մէջը պիտի ունե-
նայ : Ինչպէս որ մեր բրած աղօթք-
նուն մէջը , կամ Բստուծոյ ծառայե-
լու համար բրած ջանքերնուն մէջը ,
և աշխարհիս մէջ Վրիստոսի Թագա-
ւորութիւնը հաստատվելու համար
բրած խնդիրքներնուն մէջը , անանկ
ալ մեր բոլոր ամէն օրվան մեր ըն-
կերներուն հետ վարվելնուն ատենը ,
ընտանեաց մէջը , ու հասարակ գործ-
քերնուն մէջը պտուղ պիտի ունե-
նայ :

Տակաւին ես ուրիշ քանի մը բա-
ներ ունիմ ձեզի զրոնցելու , որով
զուք կարենաք դատել Թէ բրածնիդ
ճշմարիտ Օղջնւմ է մի Թէ չէ : Մ.Յ.
սինքն՝ ճշմարիտ զղջացող մարդը
մէկ նիւթ մը պիտի ունենայ իր մրտ-
քին մէջը , որուն համար որ իր անձը
նըւիրէ ու ընէ ան , որ ան բանին վը-
րայ առաջ իրեն հոգը չէր . այսինքն
է՛ որ բոլոր մարդիկ Վրիստոսեաց
ըլան :

Վանձի ինքը կրտեսնայ որ՝ աս ան
բանն էր , որուն համար որ Վրիս-
տոս աշխարհ էկաւ , և որ աս բանը
ըլլալովը Մատուած պիտի փառաւորի
և բոլոր մարդիկ երջանիկ պիտի ըլ-
լան : կրտեսնայ որ՝ եթէ Մատուածա-
շունչը բոլոր մարդիկ ունենան , ու
թէ որ ամէնքը սիրեն ու հնազանդին
ան գիրքին , աս աշխարհը շատ տար-
բեր մէկ աշխարհ մը պիտի ըլլայ հե-
մակվան եղածէն : Պիտի նմանի եղ-
բայրներու ու քոյրերու մէկ մեծ ըն-
տանիքի մը , որոնց գլուխը Վրիս-
տոս ըլլալով՝ ամէնքը անիկա յարգի
սեպեն՝ ու անոր հնազանդին . և ամ-
մէն մէկը ջանան՝ որ մնայածներն ալ
աղէկ ու երջանիկ ըլլան :

Ինքը կըզարմանայ ու կըտրտմի՝
որ առաջ բնաւ ասիկա չի տեսաւ ու
չըզգայ : Վայց հիմայ ինքը կրտես-
նայ ու կիմանայ թէ՛ ինչ մէկ կամա-
պաշտ ու մեղաւոր սիրտ ունեցեր է
ինքը , որ աս մեծ ու փառաւոր բա-

ներուն վրայ ինքը անփոյթ եղաւ :
 Մէնեին իր հոգը չէր եղած ուրիշնե-
 րուն հոգեոր աղէկութեանը ու յաւի-
 տե՛նական օգտին համար : Իրեն աս
 իր պարտքը զանց ընելուն և իր ան-
 ճը սիրելուն վրայ կը տրտմի ալ ին-
 քը : Մտուծոյ կըխոստովանի իր մեծ
 յանցանքը : Ալ կարթըննայ իր ասպ-
 ջութենէն՝ աղօթելու ու փրկիչին ծա-
 ուայելու ջանալու համար :

Ինքը նաև կը ջանայ որ իր կեցած
 տեղը , կամ իր ընտանեաց մէջը՝ ու
 բարեկամներուն ժողովին մէջը , ամէն
 մեղաւորները Յիսուս Վրիստոսի
 առաջնորդէ՝ անոր վարդապետու-
 թիւններուն հնազանդելով : Ինքը
 պատե՛հ ժամանակներ կը գտնայ ա-
 նոնց հետը խօսելու համար , և անոնք
 կըյորդորէ որ ղեղձի գան՝ ու յոյսեր-
 նին փրկիչին վրայ դնեն : Մէն օրվան
 իր աղօթքին մէջը անոնք կըլիշէ ,
 Մտուծմէ խնդրելով՝ որ անոնց իր
 Սուրբ Հոգին տայ , և անոնց ցուցը

Տէ զինքը սիրել ու իրեն հնազան
գել :

Մէկ ուրիշ հարկաւոր ճամբով
մըն ալ ջանք կընէ՞ որ Վրխատոսի
Թաղաւորութիւնը բոլոր մարդոց սըր-
տին մէջը հաստատէ, այսինքն՝ իրեն
բարի օրինակ ըլլալովը : Արջանայ՝
որ ցուցընէ թէ ինքը Վրխատոսի հո-
գին ունի, և որ՝ ինքը կըցանկայ ու-
րիշները աղէկ ընել, անոնց վրայ
խանդակաթ ու բարերար ըլլալով իր
ամէն օրվան ըրած կենցաղավարու-
թեանը մէջը ու գործքերուն մէջը :
Ինքը շատ կաշխատի, որ բոլոր իր
գործքերուն մէջը համարձակ ըլլայ՝
համեստ ու արդար ըլլայ : Կուզէ էվե-
լօք՝ որ ուրիշներուն շահ ընէ, քան
թէ իր անձին վերաբերեալը նայի .
և շատ աղէկ խղճմտանքով կընէ ու-
րիշներուն նոյն բանը՝ ինչպէս որ ին-
քը կուզէ որ ուրիշները իրեն ընեն :
Ինքը պատրաստ է օգնութիւն ընելու

խելճերուն , հիւանդներուն տես երթալու , ու բարեկամ չունեցողներուն բարեկամ ըլլալու . և ձեռնտու կըլլայ իր ընկերներուն անմեղ վայելչութեանը ու շահուն ու մխիթարութեանը աս աշխարհիս մէջ :

Սակայն եթէ զըջումը մեծ կամ պղտի աստիճանի մը մէջ , մարդու սրտին ու գործքին վրայ եղած ասանկ ներգործութիւններուն հետ ընկերացած չէ՛նէ , անիկա աղէկ տեսակ զըջում չի կրնար ըլլալ :

Իրեն պատահութիւն ունեցած ատենը բարիք ընելու աս բաղձանքը՝ և Վրիստոսի աւետարանին օրհնութիւնները իր ընկերներուն մէջ տարածելուն փափաքը՝ ճշմարիտ ապաշխարող մարդուն վրայ անշուշտ պիտի երևայ , և օր ըստ օրէ պիտի մեծնայ . և աս մասին մէջ ինքը օր ըստ օրէ է վերջ պիտի նմանի Վրիստոսի , որ երբ աշխարհիս վրայ էր՝ ամէն բան մէկդի ձգեց , որ Մատուծոյ կամքը ը

Նէ մարդոց մարմիններուն ու հոգիներ
ուն թարիք ընելովը :

Աստի սիրելի՛ զաւկըներս , թէ որ
դուք մեղքերնուդ վրայ ճշմարտապէս
դժբալու որ ըլլաք , սոյն աս թաղձան
քը պիտի ունենաք սրտերնուդ մէջը :
Պիտի փափաքիք ու պիտի աղօթէք ,
որ Վրիստոսի թագաւորութիւնը աշ
խարհիս մէջ հաստատուի : Արչափ որ
կրնաք հասկընալ ձեր ընելու պարտ
քերնիդ՝ այնչափ պիտի աշխատիք ,
ու հոգ պիտի ընէք անոնք կատարելու
որչափ պատեհութիւն քր ունենաք
նէ : Պիտի աշխատիք ուրիշներուն
թարիք ընելու , որ տեսնան թէ դուք
Վրիստոսի հոգին ունիք , և անոնք
ալ ձեր օրինակովը աս Փրկիչին վրայ
յոյսերնին դնեն՝ ու սիրեն ինքը՝ և
հնազանդին ածոր :

Թէ որ ձեզմէ մէկը ինծի զրուցելու
ըլլայ թէ՛ դուք կրցուաք որ զժողով
ըրած էք մեղքերնուդ վրայ , թայց ես
պիտի տեսնամ որ դուք Վրիստոսի

Թագաւորութիւնը նաև մեր ընտա-
 նեաց մէջ հաստատելու օգուտ չէք ը-
 ներկոր նէ, ես պիտի խորհիմ անա-
 տեն՝ որ դուք էվելօք խաբւիած էք :

Ղշմարիտ զղ Չացող մարդ մը, որ
 խորունկ տրտմութիւն ունեցայ իր
 բուն մեղքերուն վրայ, ու ամէն բա-
 նէն էվել Մատուծմէ շնորհակալ ըլ-
 լայ ինքը փրկիչ մը գտնալուն համար
 բայց տակաւին հող չունենայ իր եղ-
 բօրը կամ քրոջը, կամ իր բարեկա-
 մին փրկութեանը համար նէ, և ամե-
 նեին անոնց համար աղօթք չընէ 7
 կամ անոնց հետ չի խօսի՝ որ անոնք
 Բրիտանի ճամբան բերէ, առ մէկ
 անպատէհ և հակառակ բան մըն է :

Խորհեցէք տրդաքս առ բաներուն
 վրայ՝ և առ խորհելը ձեզ չօգուտ կը-
 նէ՝ որ ուղիղ դատում ընէք իմանալու

Ղշմարիտ Օղջումին ինչ ըլլալը :

Ըն որ Օղջուրս սիւսէ շարունակ Օղջուրս
 զլայ պիտի ըլլայ : Աստի շագիկն պիտի ա-
 պտեիս անկեց օգնութիւնն ու պարտութիւնն
 ինքրբեւս՝ որ Լսարանս սիւսն ուսնայ ծա-
 սայէ : Ընկրո՞վն ինքը Քրիստոսի բաշտ
 շարշարաններն ու իր կարգարած պարտ-
 րութեանը զլայ իր յոյսը պիտի դնէ, որ նե-
 րստութիւնն գոնայ Լսարանս՝ եւ ընդու-
 նիւն ըլլայ անոր :

Այր • Տըղաքս, ալ հիմայ գրեթէ
 մենք լմընցուցինք մեր աս նիւթին վը-
 րայով խօսակցութիւննիս : Աւրախ
 եմ՝ որ ես ձեզ կըրտեսնամկոր այսչափ
 մտադիր իմ խօսքերուս • ուստի քիչ
 մը ատեն ալ ականջնիդ ինձի տըւէք :

Գրեգոր • Այր, բայր աս քուկին
 մերն զըուցած խօսքերէդ կիմանամ
 որ, մէկ մարդ մը իր բոլոր կեանքին
 մէջը զը ջու՞մ ընելու վըայ պիտի ըլ-
 լայ :

Մայր . Ըն որ ճշմարտապէս իր մեղքերուն վրայ զղջում ընելու կրակը սի , այնչափ ժամանակ զղջում ընելու վրայ պիտի ըլլայ՝ մինչև որ մէկ հատ ունեցած մեղքն ալ մէկ դի ձգելու ըլլայ : Վանդի ան պատճառները՝ որոնց համար որ աս զղջումը կրնէ այսօր , նոյն պատճառներուն համար պիտի պարտաւորի շարունակ զղջալու վրայ ըլլալ :

Մեղքը միշտ ատելի է Բարոստոյ առջևը՝ սր մարդոցը վրայ գրանը վեղու ըլլայ նէ ան՝ թէ ապաշխարողներուն և թէ անապաշխարներուն վրայ , և ինչ տեսակ բաներու մէջ որ ըլլայ նէ՝ եթէ մեծ ու եթէ պղտիկ :

Թէ որ ձեզմէ մէկը երէկ ինձի անհնազանդութիւն ըրած ըլլար , և անոչ համար հիմայ ճշմարիտ Օղջում ընէ՞ , և ինձմէ ներողութիւն խընդրելու ըլլար նէ , անիկա պատճառ կըլլայ մի՞ որ նորէն վաղը ըրածնունդ վրայ տրտմութիւն մը չունենաք :

ներսերն իդ , թէ որ նորէն ինծի ան-
 հնազանդ գտնը վե լու ըլլաք նէ : շէ՛
 ամենեւին չէ . ճշմարիտ . Օղջում ընող
 մարդը է վե լօք պատրաստ կըլլայ սը-
 դալ իր ըրածին վրայ՝ ինչու որ ինքը
 կիմանայ ու կըղգայ թէ՛ ինչպէս մէկ
 մեծ գէշ բան մըն է մեղքը : Եւ ան շը-
 նորհքը՝ որ Լստուած իրեն ցուցըցեր
 էր . Բրիտոսի ձեռքով իր առջի մեղ-
 քերուն թողութիւն տալը , առ զար-
 մանալի սէրը Լստուծոյ ու Քրկիչին
 զինքը խորունկ տրտմութեան մէջ պի-
 տի դնէ , երբ որ ինքը տեսնայ որ՝ փոր-
 ձութեան մէջ ինկեր էր , ու ասանկ
 բարութեան ու զթութեան դէմ մե-
 ղանչեր էր :

Նաև ինքը կիմանայ ներսիդին՝ թէ
 որչափ դիւրին է իրեն մեղքի մէջ իյ-
 նալը :

Ճշմարիտ . Օղջման մէկ ուրիշ նը-
 շանն ալ աս է : Ճշմարիտ զղջացող
 մարդը գիտէ որ՝ եթէ Լստուած զին-
 քը իրեն գլխուն ձգելու ըլլար , ինքը

մեղքի մէջ օրէ օր պիտի առաջ քա-
լէր երթար : Ինքը օրէ օր մեղքի մէջ
պիտի կարծրընար , ու յաւիտենական
կործանման ճամբուն մէջը պիտի մը-
նար :

Ինչիկա գիտէ թէ Հոգին Սուրբն
էր՝ որ իր աչվըները բացաւ՝ իր միտ-
քին աչվըները , որ տեսնայ իր յան-
ցանքը ու վտանգը . նաև նոյն ինքն
էր որ իրեն առաջնորդեց մէկ ամե-
նակարող զօրութիւնով ու ներգոր-
ծութիւնով մը , որ դառնայ ինքը առ
Մատուած՝ իր մեղքերը ապաշխարելու
ու իր յոյսը Տէր Հիսուս Քրիստոսին
վրայ դրնելու : Արդգայ ինքը թէ նոյն
Հոգին է՝ որ պիտի օգնէ ու զօրու-
թիւն տայ իրեն իր պարտքը ընելու՝
Փրկիչին մէկ հաւատարիմ աշակեր-
տին պէս : Ինքը կիմանայ ներսիդին
որ՝ թէպէտ պիտի ջանք ընէ ինքիրմէն
յաղթելու ան բոլոր մեղքերը , և ան
եկած ամէն փորձութիւնները յաղթե-
լու , բայց իր զօրութիւնը տկար է :

Ինքը Պաւղոսին ըսածին պէս կըսէ ,
 « Վրիստոսի ձեռքով՝ որն որ իս զօ-
 րացուց , ամէն բան կրնամ ընել » .
 Փիւլ . 7 . 13 :

Ամէն իծիր ինքը աս աստուածային
 օգնութեանը համար աղօթք կընէ :
 Կիմանայ որ ինքը Մատուծոյ վրայ կա-
 խում ունի , բայց երբ կըսկըսէ ըզ-
 գալ իր զօրութեանը շատ երեւիլը՝
 և կըմոռնայ իր Մատուծոյ վրայ ունե-
 ցած կախումը , ինքը կիմանայ որ նոյն
 ատենը փորձութիւնը իր վրայ մեծ
 զօրութիւն ունի , և թէ՛ ալ ինքը
 մեղքի մէջ իյնալու մեծ վտանգին
 մէջն է :

Ասկէց ինքը իմաստութիւն կը
 սորվի , և որչափ ատեն ապրի՛ էվե-
 լօք ջերմեռանդ կըլլայ իր շարունակ
 աղօթքը . որ « Մատուած զօրութիւն
 տայ իր Հոգիովը հաստատվելու ներ-
 քին մարդուն վրայ » , (Նփես . 7 .
 16 :) իր բոլոր խորհուրդներուն վը-

րայ , զգացումներուն վրայ , բաղ
ձանքերուն վրայ , առաջադրութիւն
ներուն վրայ :

Կըցիշէ՛ սակ Մատթոյ խոստմունք
ները իր քաշած փորձութիւններուն
ու ներդրութիւններուն ծամանակը :
« Կ'սնք որ Տէրօջը վրայ յոյսերնին
դրած ունին , իրենց զօրութիւնը պի
տի նորոգվի » : Կսայ : Խ . 31 : « Մի
վախնար , ինչու որ ես քու հետդ
եմ . մի զարհուրիր ինչու որ ես քու
Մտուածդ եմ . ես քեզ կըզօրա
ցունեմ՝ ու քեզի օգնութիւն կընեմ :
ու ես քեզ կըբռնեմ իմ արդարու
թեան աջ ձեռքովս » : Կսայ . Խա .
10 :

Վերջին բանը որ պիտի ցուցը
նեմ՝ որ միշտ ճշարիտ ապաշխարու
թեան հետ կերթայ , ան է որ Վը
րիստոսի քաշած բաներուն վրայ բո
լոր սրտանց մէկ ապաւինութիւն մը
ըլլայ մեղքի թողութեան համար ու
Մտուածոյ ընդունելի ըլլալու համար :

Ղշմարիտ ապաշխարողը կըղգայ
 թէ՛ իրեն օղջումովք չի կրնար իր
 մեղքերուն համար հատուցում մը ը-
 նել Մտուծոյ : Ինքը դիտէ որ իր
 առած թողութիւնը Մտուծոյ շնորհ-
 քովը պիտի ըլլայ : Ինքը իրաւամբք
 թողութիւն չի կրնար խնդրել . կամ
 ինքը չի կրնար ըսել որ՝ ապաշխարե-
 լովը անանկ բան մը ըրած էր՝ որն որ
 իրեն ներողութիւն տալ տար :

Ինքը ան ներողութեանը արժանա-
 ւոր ըլլալու մը պէս չի կրնար խնդրել
 քան իրեն մեղքերը ապաշխարելովը
 աղէկ բան մը ընելուն պատճառաւ :
 Քանզի ապաշխարելը ուրիշ բան չէ՞
 միայն թէ իր պարտաւորութիւնն է .
 որ իրեն արժան է որ ինքը պիտի ը-
 նէ՛ թէ որ ինքը շնորհք մըն ալ Մ-
 տուծմէ չընդունի նէ . իրաւցունէ՛ իր
 պարտաւորութիւնն է՝ թէ որ ինքը իր
 մեղքերուն համար Մտուծոյ սպառ-
 նացած ամէն պատիժները ընդունելու
 ալ ըլլայ : Ինչ որ մէկ մարդ մը գէշ

բան մը ըրած ըլլայ՝ թէ գողութիւն
 ըրած ըլլայ՝ կամ մէկ մը սպանած ըլ-
 լայ՝ ու ըրածին համար պատիժ մը
 քաշէ որն որ օրէնքը սպառնացած է
 ասանկ անիրաւութեան մը դէմ, ալ
 պէտքը չէ՞ Պի իրեն՝ որ ճշմարտապէս
 Օղջում ընէ իր յանցանքին վրայ :

Տըղաքս՝ շատ անգամ դուք գիտէք
 որ՝ ես պարտաւոր եղեր եմ ձեր ը-
 րած յանցանքնուդ համար ձեզ պատ-
 ժելու՝ թէպէտ դուք շատ տրտմած
 ըլլալ կերեաք անոր համար, ու բնաւ
 մէյմալ անանկ բան մը չընել կը-
 խոստանաք : Ատ ձեր տրտում ըլլալը
 իմ պատիժէս խալըսելու իրաւունք
 մը չի տրւաւ ձեզի . եւ ձեզ պատ-
 ժելս իմին մէկ յանցաւոր ու անիրաւ
 ըլլալս չի ցուցուց : Ասեւ ձեր տրտ-
 տում ըլլալն ալ տեսնալով ձեզ
 պատժելս չի ցուցուց՝ որ ես անբարի
 ալ էի :

Քանզի կարելի է որ՝ ես տեսայ թէ
 ընտանեաց արէկութեանը համար կա-

տարեւրապէս հարկաւոր էր ան ձեր պատժը լինելը , թէպէտ և դուք ցաւ ունեցաք ու աղէկ ըլլալ ալ խստուս ցաք :

Թէ որ ալ ես ատեն մը ձեզի ներում ըրի նէ՝ անիկա մէկ կատարեալ շնորհք մըն էր ձեզի : Ձեր տրտում ըլլալը իրաւունք չի տրւաւ ձեզի՝ որ ներողութիւն պահանջէք ինծմէ իրաւամբք :

Մեր մեղքերնուս թողութիւն ըլլալը լինելը Մատուծոյ կողմանէ՝ մէկ սոսկ շնորհաց գործ մըն է : Թէ որ ինքը մեղաւորներուն աս շնորհքը ցուցը ցած չըլլար , մենք տրտունջ ընելու իրաւունք մը չի պիտի ունենայինք : Դուք տրտունջ ընելու իրաւունք մը չունիք՝ թէ որ ձեր յանցանք գործած ատենը ես ձեզ պատժեմ նէ . քանզի գուցէ կրտսնամ որ ընտանեաց բարութեանը համար հարկը կը պահանջէ որ ես ան քանը ընեմ :

Թէ որ Մատուած վճուէր , որ իր ընդհանուր ստեղծած բոլոր արարած

ներուն մեծ գերդաստանին բարու
 թիւնը կրպահանջէ՝ որ առանց մէկ
 ներողութեան մը պատժը վին ան ամէն
 իր օրէնքը կոտորողները, մենք անա-
 տեն ամենակին չենք կրնար դանգատ
 քնել թէ՛ աս մէկ անիրաւ ու անբարի
 գործ մըն է իր կողմանէ : Տայց ինքը
 Մտուած անանկ մէկ ճամբայ մը դը-
 տաւ, որով ինքը միանգամայն արդար
 կրնայ ըլլալ իր իշխանութեան զօրու
 թիւնը պահելով, և իր ողորմութիւնը
 նաև մեզի ցուցնել. աս է, Իւ Ռէտէն
 Երեւոյն Քրիստոս խաչին վրայ հաստ :

Ասոր մահուանը համար կրնայ Մտ-
 տուած հիմայ մեր մեղքերը թողուլ :
 Ինքը ասանկ կրսէ Մտուածաշունչին
 մէջը, և ինքը կըզրուցէ մեզի որ՝ ե-
 թէ մենք հաւատանք անոր զրուցած
 ներուն, և ճշմարտապէս տրամու-
 թիւն ունենանք ներսիդինիս մեղքեր
 նուս համար, և յոյսերնիս Վրիստո-
 սի մեր մի միայն Վրկիչին վրայ դնենք
 նէ, ինքը մեզի ներում կուտայ :

Կստուած ալ նաև մեզի յայտնի
կըզրուցէ, որ աս է միայն ճամբան՝
որուն մէջ որ ինքը մեզի իր շնորհքը
կըցուցընէ :

Ինքը շատ հարկաւոր պատճառներ
ունի ասանկ ըսելու : Իր իմաստու
թիւնը՝ իր արդարութիւնը՝ իր սըր
բութիւնը՝ իր բարութիւնը կըպա
հանջէ որ՝ ինքը միայն աս կերպով
ցուցընէ իր շնորհքը :

Հիմայ թէ որ մենք գիտնանք բո
լոր աս ամէնը, և թէ որ Կստուած ալ
մեզի պատուիրեր է Տէր Յիսուս Վը
րիստոսին հաւատալ որ փրկութիւն
գտնանք, դուք պիտի տեսնաք տըղաքս՝
որ ճշմարիտ Օղջում չէք կրնար ը
նել՝ թէ որ նոյն ժամանակը յոյսեր
նիդ Վըրիստոսի ձեր մի միայն փրկի
չին վրայ չի դնէք նէ : Ինտո՞ր դուք
ճշմարտապէս տրտում եղած կրնաք
ըլլալ ձեր անհնազանդութեան ու
բիշ գործքերնուդ համար՝ որ Կստու
ծոյ դէմ ու անոր իշխանութեանը

հակառակ ըրած ըլլաք, թէ որ դուք
 իր հրամանին չի հնազանդիք՝ և իր
 իշխանութեանը չի հպատակիք բուն
 աս մասնաւոր բանին մէջը :

Այլ աս նիւթին վրայով ձեզի ա-
 դէկ բացատրութիւն տըլի, որ կրնամ
 միտքերնուդ մէջը հաստատել թէ՛ ա-
 մենեւին ճշմարիտ օղջում չէք կրնար
 ընել, թէ որ դուք ճշմարիտ սրտով
 յոյսերնիդ բոլորովին Վրիստոսի վը-
 լայ չի դնէք՝ մեղքերնուդ ներում ըլ-
 լալու համար և Վստուծոյ ընդունելի
 ըլլալնուդ համար :

Ճշմարիտ ապաշխարողը միշտ ա-
 սանկ Վրիստոսի վրայ իր յոյսը պիտի
 դնէ : Սեղքին չարութեանը վրայ իր
 ունեցած տեղեկութիւնը իրեն կը ցու-
 ցընէ որ՝ ասանկ մէկ Փրկիչ մը իրեն
 հարկաւոր է : Այլ ուրիշ կողմէն, աս
 Փրկիչին մահը իրեն կը ցուցընէ թէ՛
 ինտոր շատ գէշ բան մըն է մեզքը :

Իր յանցանքը իմանալը իրեն ճամ-
 բայ կը ցուցընէ՝ տեսնալու թէ ո՞րչափ

Ինքը կրկարօտի ասանկ մէկ Ֆրկիչի
 մը . և ուրիշ կողմէն , աս Ֆրկիչին
 մահը կը ցուցընէ իրեն՝ իր յանցան-
 քին մեծութիւնը : Իր էվելթը ապե-
 րախտ մեղքը՝ որն որ շատ յայտնի
 կերպով իր սրտին հպարտութիւնը
 ու յամառութիւնը ցուցըցեր էր , աս
 է՝ որ իր Ֆրկիչը մէկ զի ձգեր էր , և
 կամք չէր ունեցեր անոր վրայ յոյսը
 դնելու : Ի՞նչպէս կրնայ ինքը ճշմա-
 րիտ Օգջում մը զգալ՝ թէ որ առջի
 բերանը աս մեղքին վրայ չի գըջայ
 նէ . ի՞նչպէս կրնայ աս մեղքը զըղ-
 ջալ՝ և անկէց ետ կենալ , թէ որ
 ինքը իր այսչափ ատեն մէկ դի ձգած
 Ֆրկիչին վրայ չի վագէ՝ և բոլոր սրբ-
 ասովը անոր վրայ իր յոյսը չի դնէ նէ :

Ի՞նչ ապաշխարողը ասանկով ալ իր
 յոյսը ան Ֆրկիչին վրայ կը դնէ . այս-
 ինքն՝ ան նոյն աստուածային սէրը՝
 հնազանդութիւնը՝ ու աստուածաշ-
 տութեան բնաւորութիւնը՝ որն որ ին-
 քը մեղքերը ապաշխարելուն մէջ պի-

տի ցուցընէ նէ , նոյն փրկչին վրայ
 ունեցած հաւատքին ալ մէջը կը ցու-
 ցընէ : Քանզի աս բաները մէկտեղ
 կերթան . սրչափ զօրութիւն որ մէկին
 մէջը կայ նէ՛ այնչափ զօրութիւն ալ
 մէկալին մէջը պիտի ըլլայ : Եւ զօրու-
 թիւնները մէկտեղ կը զանրվին միշտ
 ան ամէն մէկուն սրտին մէջը՝ որոնք
 որ ճշմարտապէս մեղքէ դարձած են
 զՆստուած սիրելու ու անոր հնազան-
 դելու :

Կանք որ ճշմարիտ Օղջում ընտ-
 ղին տրամութիւնը առջի բերանը աս
 կերպով դէպ՛ի Քրիստոսի վաղցուց
 զինքը : Են տրամութիւնը աս փրկի-
 չին վաղցուց զինքը , որ աս ճամբով
 կրնայ ինքը ցուցընել իր սէրը առ
 Նստուած և հնազանդութիւնը անոր
 իշխանութեանը : Եւ փրկիչին վաղ-
 ցուց զինքը , որ աս կերպով կրնայ
 ցուցընել իր երախտագիտութիւնը
 ասանկ աւատ շնորհքի մը համար : Եւ
 փրկիչին վաղցուց զինքը , որ ասան-

կով կրնայ ստանալ իր մեղքերուն թողութիւն՝ ու անոնցմէ ազատութիւն :

Նոյն տրամութիւնը իր մնացած մեղքերուն համար ալ ճամբայ կը բանայ ճշմարիտ զղջացողին ամէն իժիպ՝ որ Վրիստոսի վրայ ապաւինի . քանզի գիտէ թէ՛ միայն իր անունովը ու իր միջնորդութիւնովը ինքը Մատուածային օգնութիւնը կրնադունի , որ աս աշխարհին մէջ՝ իր պարտաւորութիւններուն՝ իր ճախորդութիւններուն և իր կեանքին փորձութիւններուն մէջը անվտանգ յառաջանայ :

Ինքը ալ ամէն բանը կրնայ ընել՝ Վրիստոսի զինքը զօրացունելովը :

Պինտ առաջ երբոր ինքը Մատուծոյ զաւակ կը ըլլայ շնորհքով , կը սկըսէ ալ իր յոյսը Վրիստոսի վրայ դընել : Ատքը իր երկինքը երթալու ճամբորդութեան բոլոր ընթացքին մէջը ճշմարիտ հաւատքով Վրիստոսի մօտ ըլլալ կրնայի : Յոյս կունենայ որ խաղաղութիւնով մահուան հան-

գըպի միայն անոր համար որ Բ. ըիտ
 տու իր հետը պիտի ըլլայ : Եւ անա
 տեն իր մեծ միսիթարու թիւնը աս է
 որ շուտով աս փրկիչին առջևը պի
 տի ըլլայ ինքը , ու հոն պիտի սիրէ
 անիկա ան սուրբ ու երջանիկ աշխար
 հին մէջը . ուր որ նոյն փրկիչը գնաց
 ամէն իրեն հետևողներուն համար
 տեղ պատրաստելու :

ԳԼՈՒԽ Ժ.Օ:

Մըշտի Ժամանակի Տեղ Տեղ հարց հը .Օ.դըմ-
պիտի լինի : Ի՞նչ բան է՝ որ ետ իջի Թե-
ղա-որը .Օ.դըմ- լինի :

Սայր . Միրելի՛ զաւերներս՝ Բժ-
տուծակ շնորհակալ եմ ես , որ այս-
չափ պատեհութիւն ունեցայ՝ վերջա-
պէս մեր խօսակցութիւնովը .Օ.դըմ-
մին ի՞նչ ըլլալը ձեզի աղէկ մը հաս-
կըցունել :

Կարելի է որ ձեր միտքէն կանցնի
թէ շատ էվելօք հաճոյական կըլլար
ձեզի մէկ շինծու պատմութիւն մը
լսել նոյնչափ երկար : Բայց ես մի-
այն թէ կըլլուամ որ , դուք անով չի-
պիտի կրնայիք կշտանալ մը իմանալ
այնչափ՝ որչափ որ աս իմ խօսքերովս
եւ ձեզ կիշտացուցի նէ :

Շատ հարկաւոր է՝ որ պատանինե-
րը ու տղաքը չէ թէ միայն զըլար-
ձալի պատմութեան ձևով գիրքեր ու-

Նենան , հապա երբեմն ալ պէտք է որ՝ օգտակար դժուարիմաց գիրքեր ալ ունենան . անանկ գիրքեր՝ որ ա՛նոնք հասկընալու համար խորունկ խորհուրդներ պէտք են :

Թէ որ ասանկ գիրքեր հասկընալու ջանք չունենաք նէ դուք , չէք կրնար ձեր միտքը լուսաւորել՝ կամ պիտանի գիտութիւն մը ստանալ :

Անանկ դիւրին պարզ գիրքերը՝ որոնք իրենց մէջ քիչ մը Արօնքի ճշմարտութիւններ ունին , կարդալովնիդ դուք չէք կրնար կատարելապէս ստանալ Արօնքի գիտութիւնը :

Պէտք է ձեզի խոհեմ և ուշադիր ըլլալ Արօնքին ճշմարտութիւնը սորվելու , և խորհրդածութիւն ու քընսութիւն ընել անոր վրայ , աշխատանք քաշել աղէկ մը հասկընալու ան ճշմարտութիւնը :

Ահա աս բաներն էին ան մէկ քանի պատճառները , որոնց համար որ ես աս ապաշխարութեան նիւթին

վրայով խօսելուս ատենը այսչափ ատեն բարակ քննութիւններ ըրի :

Եւ կարծեմ աս կերպով դուք տեսաք՝ որ շատ հոգածութիւն ու մտմը տուք հարկաւոր է ունենալ ան մարդուն, որ ինքը ան Օղջումին ինչ ըլլալը բացատրելու ձեռք կրգարնէնէ : Աւ նաև մեծ ուշադրութիւն և խորունկ խորհրդածութիւն պէտք է ունենալ անոնց՝ որոնք որ ան Օղջումը սորվելու վրայ են նէ :

Այլուսամ որ՝ ոչ իմ այսչափ աշխատութիւնս՝ և ոչ ձեր մտադրութիւնը պիտի ոչինչ ըլլայ :

Իրաւցընէ գիտեմ ես, որ իմ տըւած վարժութիւններս ձեզ աղէկ չեն կրնար ընել՝ թէ որ Մտուած անոնք իր Առբբ Հոգիին ներդրածութիւններովը ձեր մտքին ու ձեր սլտին մէջը չի տպաւորէնէ : Եւ ի՞նչ է որ ինքը ձեզի ամէնուղ ան Առբբ Հոգին տար, որ իմ ձեզի սորվեցուցածէս աղէկ բաներ վաստըկիք . և որ ճշմար-

տապէս Սղջում ընէք մեղքերնուդ վրայ, և ձեր յոյսը Տէր Յիսուս Վրբիստոսին վրայ դնէք :

Վրեհոր . Մայր, երէկ մենք ամէնքըս մեծ սենեակին մէջն էինք, ու Նրմոզր ինծի հարցուց թէ՞ մէկ մարդ մը որչափ ժամանակի մէջ զղջում կրնայ ընել . ես ալ անոր պատասխան տրւի՞ Չիցտեմ : Աղիսան ըսաւ որ ինքը կըխորհի թէ երկար ժամանակ պէտք է մէկ մարդու մը, որ ամէն հրամանքիդ մեզի երկար բարակ բացատրած խորհուրդները ու զգացումները իր սրտին մէջը ունենայ : Աս ալ աս կերպը խորհեցայ : Վայց երբոր ամէնքս էվելօք մտատանջութեան մէջ էինք աս բանին վրայով, խօսք ըրինք մէկտեղ որ՝ աս իրիկուն հրամանքիդ հարցունենք ան խնդիրը :

Մայր . Ուրախ եմ զաւակներա, որ քուք աս խնդիրը ինծի հարցունել խորհեր էք . ես կըջանամ ձեզի ասոր վրայ պատասխան տալ :

Չեմ ըսեր որ՝ ճշմարիտ Օղջումին
ինչ ըլլալը զգալով իմանալու համար՝
պէտք է որ ան՝սոյն կարգովը ան իմ
ձեզի մէկիկ մէկիկ զրուցած բաներս
միտքերնուդ անցունէք :

Հապա աս բանը հարկաւոր է որ ,
դուք ան կերպ բնաւորութիւն մը ու
նենաք՝ (այսինքն՝ Մատուծոյ վրայ ու
Քրիստոսի վրայ անանկ խորհուրդ-
ներ և յօժարութիւններ) որ ան բը-
նաւորութիւնը ունենալ սկըսելով
նիդ՝ հետզհետէ Մատուծոյ շնորհքովը
պիտի յաւաջանաք ամէն իմ ստորա-
գըրած խորհուրդներս ու զգացումնե-
րըս ունենալ : Մ.յսինքն՝ թէ որ ձեր
կեանքը շարունակվի , և յարմար մի-
ջոյներ գործածելու ըլլաք նէ :

Բայց թէ որ դուք ան միջոյները չի
գործածէք , այսինքն՝ Մատուծա-
շունչը սորվելու միջոցը , և աղօթքը բ-
նելու պարապիլը , և աղէկ գիրքեր
կարդալը , ու խելացի և բարեպաշտ
մարդոց հետ տեսութիւն ընելը , և

ձեր սիրար ու ըրածները քննելը և
 Կատուծոյ աղօթելը՝ որ իր Վարք 2^ո
 դին ձեզի սորվեցունէ ու ձեզի առաջ
 սորդէ . թէ որ սա կերպ միջոցները
 ապէկ չի դործածէք նէ , անատեն ալ
 դուք մեծ իրաւունք ունիք տարակու
 սելու թէ դուք ճշմարիտ Թղջում
 ներսիդինիդ զգացանէք մի : Կս կերպ
 բացատրութիւնով թէ որ բոլոր ան
 խորհելու ու զգալու բաները՝ որոնք
 որ ձեզի մեր առջի խօսակցութեանը
 մէջ բացատրեցի , միտքերնուդ ջանց
 նին նէ , չէք կրնար յոյս ունենալ
 որ դոք ճշմարտապէս Թղջում ըրած
 կըլաք մեղքերնուդ վրայ , ու յոյսեր
 նիդ Տէր Յիսուս Վրիստոսին վրայ
 դրած կըլաք : Կուցէ դուք նոյն իմ
 ըսած կարգովս և իմ ըսած նոյն սա
 տիճանին մէջ , կամ նոյն իմ ըսած
 պայծառութիւնովք ու զօրութիւնս
 վր չի պիտի ունենաք անոնք : Կուցէ
 երբեմն բոլորովին ետ պիտի կենաք
 անոնք առջևնիդ ունենալէն , փոր

ճուրթեան մէջ մտնալով ու մեղքի մէջ
 իյնալով : Բայց ճշմարիտ զղջա-
 ցող ըլլաք նէ՛ զոնէ այսչափ պիտի
 առջևնիդ ունենաք զուք անոնք՝ որ
 ինքիքէնսուդ փորձառու ըլլալով գիտ-
 նաք անոնց ինչ ըլլալը . այսինքն՝ աս
 խորհուրդները , ու զգացումները ձեր
 բուն հոգինուդ մէջ ունենալով և տես-
 նալով թէ անոնք ձեզ Վրիստոսի նը-
 ման ըլլալ կուտան ձեր կենցաղավա-
 րութիւնովը ու գործքովը :

Դուք օրէ օր ան խորհուրդները
 ունենալու պիտի յառաջանաք՝ քանի
 որ կըմեծնաք նէ , բայց թէ որ աս
 կերպ չըլլայ նէ՛ ստոյգ է որ ամենեւին
 չի գիտցած էք ձեր զգալովը ճշմարիտ
 Թղջումին ինչ ըլլալը :

Լընդ , Մայր , կըհասկընամկոր՝
 կերևայ թէ , ձեր ամէն զրուցած բա-
 հերը , բայց հրամանքդ տակաւին մե-
 ղի չի զրուցեցիր թէ՛ որչափ ժամո-
 նակի մէջ մէկ մարդ զղջում պիտի
 ընէ :

Մայր • Տըղաս՝ քիչ մը համբերէ՛ .
 ես ան խնդիրին համար սխառասխան
 տալու վրայ էի՝ որն որ հիմայ ընելու
 ձեռք պիտի զարնեմ :

Միտքդ կուգայ մի Ն՛րմող , երէկ
 առտու որչափ բարկացած էիր դուն՝
 երբոր ան գիրքը Նղիսային ձեռքէն
 մէկ դի կը քաշէիրկոր :

Երեգ • Միտքս կուգայ մայր , և ան
 ըրածիս համար ալ ցաւ կը քաշեմ :

Եղեա • Ես ամենեին ինքը առա
 ջուց ասանկ բարկացած չէի տեսեր .
 գրեթէ ես վախցայ անատեն՝ որ ինքը
 ծեծելու կելլայ :

Մայր • Ն՛րմող՝ լսեցի՞ր մի ինծի՝ եր
 բոր առջի բերանը քեզի զուցեցի
 որ գիրքը թող տաս :

Երեգ • Չեմ գիտեր մայր :

Գրեգոր • Չեմ կարծեր որ լսած ըլ
 լայ . ինչու որ ինքը անանկ մէկ սաս
 տիկ բարկութեան մէջ էր , և այնպէս
 ուժով գիրքը մէկ դի քաշեց՝ որ կե
 թեար թէ չի լսեց քու ըսածդ :

Երեւոյ . Մայր՝ Թէպէտ ես առջի :
 բերանը հրամանքիդ զըուցածը ճիշդ
 չի կրցայ հասկընալ , բայց անկէ ետ
 քը շուտով սկըսեցի ականջ դնել հը
 րամանքիդ :

Մայր . Ո՛ր զըուցածս լսեցիր դուն՝
 երբոր հասկըցար նէ :

Երեւոյ . Գիւրքը քիչ մը իմ միտքէս
 ելաւ , ու անանկ ականջ դնելու սկը
 սեցի . լսեցի որ ըսիր Թէ՛ Ե՛րմող՝
 ատ գիւրքը բոլորովին Թող տուր :

Մայր . Ե՛նկէ ետքը իմ քեզի զըու
 ցածս իսկոյն լսեցի՞ր մի՞ որ ըսի Թէ ,
 Գուն պէտք է որ ատ ըրածէդ ամբնջ
 նաս՝ ու աս ըրած բանիդ համար տըր
 տում ըլլաս . ու Թէ որ նորէն ատ ը
 րածիդ պէս ընելու ըլլաս՝ ես քեզ
 պիտի պատժեմ :

Երեւոյ . Ե՛ն ալ լսեցի մայր :

Մայր . Ո՛րչափ ատեն անցաւ՝ որ
 դուն գիւրքը քաշելէն ետ կեցար , և
 զգացիր որ պէտք էր քեզի հնազան
 ղել ինձի , և ատ քու ըրածիդ վրայ
 տըտում ըլլալ :

Երևոյց . Ղիշդ այնչափ ժամանակ ,
որ կայնեցայ ականջ դնելու քու զրու-
յածիդ , և որ խորհեցայ թէ պար-
տաւոր եմ ընելու ան , և որ զգացի թէ
բողէկ է որ մէյսալ անանկ զիրքը չի
քաշեմ :

Այս . Աոյն կերպով պէտք է որ ետ
կենաք ու խորհիք թէ ինչ է ձեր
յանցանքը , ձեր ունեցած վտանգը ,
ու ձեր սրտտաւորութիւնը , և ճըշ-
մարիտ Գղջում ունենաք Մատուծոյ
առջև քոլոր մեղքերնուդ համար , և
յոյսերնիդ Տէր Յիսուս Քրիստոսի
վրայ դնեք մեղքերնուդ թողութեանը
համար , և Մատուծոյ ընդունելի ըլ-
լանուդ համար : Այնչափ ժամանակ
կրքշէ ասիկա ընելու :

Երևոյց . Կարծեմ թէ որ ճշմարիտ
զգացում ունէնայի նէ , պիտի կրնայի
ան շատ շուտով ընել :

Այս . Եղէկ դուն քու բրած խըն-
դիրիդ պատասխանը տըւիր : Թէ որ
մէկ մարդ մը հասկընայ թէ ինչ է ա-

պանշխարելը 3 և Մատուծոյ վրայով շե-
տակ զգացում ունենայ նէ 3 ալ իրեն
քիչ ժամանակ պէտք է ապաշխարե-
լու :

Ինքը ճշմարտապէս տրտիւմ կը լայ
քոյր իր աւջի մեղքերուն համար .
ինքը կը ցանկայ անոնք մէկդի ձգել :
Մն մեղքերը ատելու կը լայ՝ մէկ
սուրբ 3 արդար ու բարի Մատուծոյ
մը դէմ գործըլած ըլլալուն համար :
Մատուծոյ շնորհքին կը ցուսայ՝ որ Թո-
ղութիւն ըլլայ իրեն Վրիստոսի ձեռ-
քովը : Մն փրկիչին վրայ ինքը իր
յոյսը կը դնէ . կը նայի՝ որ Մատուծոյ
Սուրբ Հոգին իրեն սորվեցունէ 3 օգ-
նութիւն ընէ՝ ու զօրացունէ զինքը :
և իր միտքին հաստատ խորհրդովը
կը վճռէ որ ալ անկէ ետեւ պիտի սի-
րէ Մատուծո՞ւ ու անոր պիտի հնազան-
դի :

Հիմայ ճիշտ որչափ ժամանակ
պէտք է մարդու մը ան խորհուրդնե-
րը ու զգացումները ունենալ նէ 3

այնչափ ժամանակ պէտք է իրեն՝ որ
ճշմարիտ Օղջում ունենայ իր ներսի-
զին :

Բայց խել մը ատեն պէտք է ա-
նոր աներկբայ՝ որ հասկընայ ճշմա-
րիտ Օղջումին ինչ ըլլալը , թէ որ
ինքը ամենեւին անիկա յայտնի կեր-
պով չէ իմացած նէ առաջուց :

Չորօրինակ , թէ որ մէկ պզտի տը-
ղայ մը մէկ հեթանոսի երկիրէ մը մեր
տունը գալու ըլլայ՝ որն որ ամենեւին
Մատուծոյ ու Վրիստոսին վրայ բան
մը գիտցած չըլլայ , գիտէք որ՝ ալ ես
խել մը ժամանակ պիտի անցունեմ ,
որ անոր սորվեցունեմ Մատուծոյ առ-
ջըը զեղջի գալուն պարտաւորութիւ-
նը ինչ ըլլալը , ու Տէր Յիսուս Վը-
րիստոսին հաւատալը ինչ ըլլալը :

Բայց անիկա ինչ ըլլալը հասկը-
նալէն ետքը , թէպէտ գուցէ ձեր
գիտցածին պէս անիկա չի կրնար ա-
ղէկ հասկընալ , պիտի ըսեմ իրեն՝
թէ արժան է որ դուն բոլոր մեղքե-

Բունդ վրայ հիմայ անպաշխարես , ու
յոյսդ Վրխատոսի վրայ դնես : Եւ թէ
որ ինքը բոլոր մարգոց պէս մեղանչա-
կան բնաւորութիւն մը չունենայ Եւ
տուժոյ վրայով նէ՞ շատ ժամանակ չի
պիտի քշէ որ ան զղջումը ընէ ինքը :

Հիմայ սիրելի՛ զուկրներա , դուք
ինչո՞ւ համար Եւտուժոյ աւջին զեղ-
ջի դալ չէք սկըսերկոր ձեր գործած
մեղքերնուդ վրայ , ու ինչո՞ւ չէք սկը-
սերկոր յոյսերնիդ Վրխատոսի վրայ
դնելով , և իր Սուրբ Հոգիին օգնու-
թիւնը ու զօրութիւնը խնդրելով ,
անանկ աւաջադրութիւն մը ընել՝
որ ալ ասկէ ետեւ Եւտուժ սիրէք՝
ու անոր հնազանդիք :

Ինչո՞ւ դուք չէք սկըսեր տո կերպը
ընել ասօր , աս իրիկուն , հիմայ :

Գրե՛տու : Մայր , իմ վրաս բան մը
կայ , որ տո բանը ընելէն ետ կըձը-
զիկոր իս :

Եւ ի՞նչ , Եւանկ ալ իմ վրաս կայ՝
մայր :

Լորտ • Իմ վրաս ալ :

Մայր • Այն զաւերներս, ի՞նչ բան է ան ձեր վրայ եղածը, որ ձեզ ետ կրճգէկոր ասանկ մէկ մեծ ու բարի էակ մը՝ այսինքն Վատուած սիրելէն՝ ու հնազանդելէն, և ձեր յոյսը ասանկ մէկ բարերար և բարեգութ փրկիչի մը։ Յիսուս Քրիստոսի վրայ գնելէն։ Վո՞ւր ձեր կամաստաշտ ու չար զգացումներն ու բողոքանքներն են։ Գու՞ք այնչափ ձեր անձը կրսիրէք ու ձեր աղէ՛լութիւնը միայն կը փնտռէք՝ որ չէք փափաքիր ու աշխատիր որ ուրիշներն ալ աղէկ ու երջանիկ ընէք :

Կուզէք որ իրենց անձին երջանկութիւնը հրազդի կամ կործանի, երբ որ ան ձեր անձին մխիթարութեանը ու վայելչութեանը հետ կրկանորովի։ Գու՞ք ուրիշ բաները Վատուած սիրելէն էվելի կրսիրէք, լմալէտ և գլտէք որ ձեր պարտքն է սիրել ահիկա ձեր բոլոր սրտովը, և արիշնէ

րըն ալ ինքըղինքներնուդ պէս սի-
 րել : Առք իր պատուէրները բըռ-
 նել չէք ուղեր : Առք կամաւոր չէք
 իր իշխանութեանը հնազանդ ըլլալու
 ՚ի բոլոր սրտէ : Ասկից կերևայ որ
 դուք չէք ուղեր ինքըղինքնիդ Աստու-
 ծոյ առջևը խոնարհեցունել , զեղ-
 ջի գալ , Աստուծոյ դաւնալ և իր ո-
 դորմութիւնը խնդրել Վրիստոսի
 ձեռքովը : Բոլոր աս բաները ուրիշ
 բան չեն՝ միայն թէ ձեր կամապաշտ
 ու չար զգացումներն ու բաղձանքն-
 րըն են :

Ալ իմ զաւկըներս , ես այսչափ
 յայտնի կերպով ձեզի խօսեցայ . որ
 ան իմ պարտքս էր՝ ասանկ ընելու :
 Առզեմ որ դուք ալ զգաք ներսիդի-
 նիդ ձեր յանցանքը՝ ու ձեր գլխուն
 գալու վտանգը : Մտմտացէք բոլոր
 մեր աս իրիկվան զրուցած բաներուն
 վրայ : Անոնց վրայ մտմտացէք դուք՝
 երբոր Աստուծոյ առջին առանձին
 աղօթք ընելու կըլլաք նէ :

Ք Լ Ո Ւ Խ • Ժ Կ Զ

Անաստասիոսը հեղափոխել էր իր վայելքը Աստուծո՛վ
 Խնդրե՛լ էր Սուրբ Հոգի՛ն : Ինչպո՞ւր իր վայել-
 քը Հոգի՛ն Սուրբ հեղափոխելն աստուծո՞ւն պարել
 զընձո՛ւն ընկեր, և ամսանիսձ քրտնախոն՛ն ամս
 էր բերած զընձո՛ւն իր յաստու՛ի գործադա՛նիս-
 նը բլրայ : Սեղափոխելն զընձո՛ւն ընկեր-
 հանապա յորդորամն :

Անյր • Եղէ՛կ իմ տղաքս , ի՞նչ կը
 խորհի՛ք դուք մեր առջի ըրած խո-
 սակցութեանը վրայ :

Երեմո՛ • Ես չեմ գիտեր ի՞նչ ընելա՛
 մայր :

Եղնա՛ • Կըյուսամ որ ես պիտի
 զընձում ընեմ , ու իմ յոյսս Վրիա-
 տոսի վրայ պիտի գնեմ մեռնելէս ա-
 ռաջ :

Գրե՛տր • Ես կուգեմ որ ատոր վրա
 յով մէկ հարցում մը ընեմ :

Անյր • Ըրէ՛ տղաս • գիտէ՛ք որ ես
 միշտ երջանիկ կըլլամ , որ դուք ի՞նչ

Տի բան կը հարցունէք , ու ես անոնց
վրայ կըրցածիս չափ պատասխան կու
տամ ձեզի :

Կրէ՛տը • Մայր , ես՝ որ մեղաւոր
եմ ամէն իմ գործքերուս մէջը , ար
ժան է ինձի՝ որ աղօթք ընեմ Վստու
ծոյ իր Սուրբ Հոգիին համար , որ
ինձի օգնէ Օղջում ընելու :

Մայր • Տեսնանք արժան է մի : Չեր
ստ կամապաշտ ու չար գղացումները
ու անձնասէր բաղձանքները՝ ինչպէս
որ տեսանք , ատոնք են ձեզ ետ ձը
գողները մեղքերնուդ վրայ զղջում
ընելէն . և ատոր համար դուք մեղադ
րելի էք ասանկ գղացումներ ու բաղ
ձանքներ ունենալնուդ համար : Կուք
չատ յանցաւոր էք անոնք ձեր սրտին
մէջ ունենալնուդ համար : Վստոր հա
մար դուք մեծ վտանգի մէջ էք : Կուք
Վստուծոյ օրէնքովք դատապարտու
թեան մէջ էք՝ զՎստուած ձեր բոլոր
սրտովք չի սիրելնուդ համար , և ու
րիշները ձեր անձն պէս չի սիրել

Նուդ համար : Ձեր յանցանքն ալ
մեծցեր աճեր է՝ բոլոր աս կէրպ
բաներուն համար տրտում չըլլալ
Նուդ պատճառաւ և Վրիստոսի միջ
նորդութեամբը Մստուծոյ մեղի մա
տուցած շնորհքները չընդունելիս :
պատճառաւ :

Թէ որ Մտուած ձեզ թող տայ՝
որ մեղքի մէջ յաւաջ երթաք , ու
անապաշխար մեռնիք , ու յաւիտեա
նրս թշուառ ըլլալու ըլլաք նէ , ալ
անատեն չէք կրնար դուք իրեն
անեին գանգատ մը ընել , ըսելով
թէ ինքը վայլած կերպովը ինչպէս
պէտք էր նէ՝ չըրաւ ձեզի :

Ինչու որ ինքը հիմայ պատրաստ է
ձեզ ընդունելու , թէ որ իրեն եր
թայլու ըլլաք՝ մեղքերնուդ վրայ զըղ
ջում ընելով ու Վրիստոսի վրայ ա
պաւինելով նէ : Բայց դուք աս ճամ
բով երթալ չէք ուզերկոր . ու սիր
տերնիդ չուզերկոր իրեն երթալ :

Ալ թէ որ դուք ընդունիք անատեն

ան պատիժը՝ որուն ուր ձեզ արժանի
կրնէ մեղքերնիդ, մէկը չէք կրնար
մեղադրել՝ միայն թէ ինքըզինքնիդ :
Ի՞նչ պէտք է ընել ուրեմն :

Պէտք է որ մեղքերնիդ զըջաք՝ ու
Վ. րիստոսի վրայ յոյսերնիդ դնէք՝ որ
փրկուիք . պէտք է որ՝ աս բանը դուք
ինքիւնսուղ ընէք . ինչու որ յատ-
կապէս ձե՛ր զեղջի գալը ու Վ. րիստո-
սի վրայ ձեր աստուծինիլը պէտք է .
պէտք է որ դուք ընէք աս : Թէ որ
մէկ մը աս զըջումը ընելու ըլլայ ձեր
տեղընէ, անոր ըրածը ձեզի չի սեպ-
վիր :

Վիսնս, որ ձեր կամապաշտ ու
չար զգացումները ու բաղձանքները
ձեզ ետ կը ձգենկոր ատիկա ընելիս :

Բոլոր աս բաները զիտցէք դուք,
և իմ սցած եղիք, որ դուք խեղճ՝ կո-
րուսեալ՝ մեղաւոր՝ անօգնական ըս-
տի դուաճներ էք :

Դուք ասա ասանկ վիճակի մէջ
էք . ու թէ որ Վստուած ձեզի չողոր-

մի , մէկ յոյս մը չըլլար ձեզի : Ինքը
 ձեզի օգնելու պարտաւոր չէ . բայց
 կարելի է որ իր մեծ ողորմութեանը
 նայելով կօգնէ ձեզի . իր Սուրբ Հո-
 գին միայն կրնայ յաղթել ձեր սրտին
 զեղծի գալու ու Վրիստոսի վրայ ա-
 պաւինելու ան յօժարութիւնը : Կա-
 րելի է որ Վստուած աս Սուրբ Հոգին
 ալ տայ ձեզի : Ինքը տրւած է ան Հո-
 գին ուրիշներուն՝ որոնք որ խեղճ ,
 կորուսեալ , ու մեղաւոր էին ձեզի
 պէս . իր գթութիւնը ու ողորմութիւ-
 նը շատ մեծ են :

Իր բարերար խնամքն էր , որ ձե-
 ղի տրւաւ մէկ մայր մը , ու ձեզի շը-
 հորհեց պատեհութիւն , որ ձեր պար-
 տաւորութեանը վրայով տրւած բա-
 ցատրութիւնը լռէք : Իր Սուրբ Հո-
 գին է , որ ձեր խղճմտանքը արթըն-
 ցուց՝ որ մտմբտաք ձեր ամէն յանցան-
 քին վրայ , ու ձեզի աւաջնորդեց՝ որ
 գուք ուզեցիք աղօթք ընելու անոր :

Իրան զաւակս , Վստուծոյ գայէք՝

ու իր Սուրբ Հոգիին համար խնդիրք
բրէք : Քանզի ձեր աղօթքները կա-
րելի է որ անանկ պատճառներ պիտի
ըլան , որ կրնաք տեսնալ , ու զգալ
էվելի զօրաւոր կերպով ձեր մեղքը
ու ձեր վտանգը :

Իրաւ՝ դացէք դուք Մատուծոյ , ու
իր Սուրբ Հոգիին համար աղաչանք
բրէք . քանզի պէտք է որ՝ դուք մեղ-
քերնիդ զըջաք , ու Տէր Յիսուս Քրի-
ստոսի վրայ ապաւինիք . բայց ինչ
միջոցով , չի կայ մէկ ուրիշ յարմար
միջոց մը , միայն թէ Մատուծոյ ա-
ղօթք ընելու միջոցովը :

Իրաւ՝ դացէք Մատուծոյ , և իր
Սուրբ Հոգիին համար աղաչեցէք
զինքը : Եւրբոր դուք կերթաք անոր ,
երբոր անոր առջևը կըխոնարհիք ,
երբոր ձեր աղաղակը իր ողորմու-
թեանը համար դուրս կըձգէք , անա-
տեն իսկոյն՝ կարելի է որ , հոգին կը-
տրվի ձեզի ու մէյմալ կրնայիք որ՝
ալ սիրտերնիդ կուղէկոր անոր իշխա-

նութեանը հնազանդելու , գղ ջուժ
 ընելու ձեր ամէն ըրած անհնազան
 դութեանը ու իրեն դէմ ապերախ
 սութեանը վրայ , ձեր յոյսը Յիսուս
 Վրիստոսի վրայ դնելու՝ որն որ ձեր
 մէկ հատիկ փրկիչն ու Յոյսն է : Տայց
 միտքերնիդ բերէք որ՝ ձեր ըրած ա
 ղօթքը ձեզ տրժանաւոր չեն կրնար
 ընել Մատուծոյ մէկ շնորհքը ընդու
 նելու : Վանդի թէ որ ինքը ձեզի իր
 շնորհքը կուտայ , ան չէ թէ՛ իրեն
 ձեր վրայ մէկ ադէկ բան մը տեսած
 ըլլալուն համար պիտի ըլլայ . հա
 պա ան անոր համար է՝ որ ինքը այն
 պէս կրնարէ ձեզի իր շնորհքը տալ
 Վրիստոսի ըրած արդեանցը ու քա
 շած չարչարանքներուն համար :

Միտքերնիդ բերէք նաև , որ ինչ
 բան որ դուք ուրիշ կերպ ըրած էք ,
 Մատուծ յայտնի ցուցուց՝ որ եթէ
 մեղքերնուդ վրայ չապաշխարէք՝ և
 Վրիստոսի վրայ յոյսերնիդ չի դը
 նէք նէ , չէք կրնար փրկել իւր դուք :

Գրե՛գոր • Մայր , տակաւին մէկ բան
մը ինձի ներդուծիւն կուտայկոր՝ աս
բանին վրայ մտմտութք ընելովս :

Մայր • Ի՞նչ է ան տըղաս :

Գրե՛գոր • Հրամանքդ որ մեզի զրու-
ցեցիր թէ՛ միայն Հոգին Սուրբ կըր-
նայ յաղթել մեր սրտին մեղանչելը ,
ու Քրիստոսի վրայ ապաւինելու ան-
յօժարութիւնը : Աւրեմն ինչպէս
կրնամ ես ինքիրմէս մէկ բան մը ընել .
որովհետեւ Հոգին Սուրբ պիտի ա-
ռաջնորդէ ինձի զեղջի դալու : Ես
ինքիրէնս մինակ չի պիտի կրնամ զըղ-
ջում ընել : Պիտի սպասեմ՝ մինչև որ
Մտուած իր Սուրբ Հոգին ինձի
տայ , որ անիկայ աս բանը պիտի ընէ՛
երբոր ինքը ազէկ ըլլալը խորհի նէ :

Մայր • Չեմ ըսեր տըղաս , մէկ դրժ-
ուարութիւն մը չի կայ ասոր մէջը :
Չեմ ըսեր որ՝ ես կրնամ կատարելա-
պէս աս բանին բացատրութիւն տալ :
Իայց ուրիշ շատ կերպ բաներու մէջ
ալ կրտեսնամ ոճուարութիւններ ,

որոնք ամենեւին հմուտնէ՝ ամ հաւատքս
 ու բռնած ճամբաս չեն կրնար խաբա-
 նել :

Չոր օրինակ՝ Նստուած է ան ցո-
 րեններուն ամէլուն պատճառողը .
 բայց ան չաճիր՝ թէ որ մարդս չի
 տնկէ՝ չի բրէ անոր տեղը նէ :

Նստուած է ան հովը փչելուն
 պատճառը , ու մէկ նաւի մը առա-
 դաստները ան հովով լեցունողը , ա-
 նանկ որ՝ որպէս թէ ինքը ան նաւը
 կրցառաջացունէ խտորնակի ուկիա-
 նոսին մէջը , բայց այսու ամենայնիւ
 հաւապեալին և նաւավարներուն պէտք
 է որ մեծ ջանք ընեն . թէ որ հողեր-
 նին չըլլայ նէ՝ նաւը ամենեւին իր տե-
 ղը չի պիտի հասնի :

Նստուած է՝ որ մեր կեանքը կը
 պահէ ամէն օր . « Ար իր մէջը մենք
 կապրինք՝ ու կը շարժինք , և մեր է-
 ութիւնը ունինք » . Բայց մեզի ալ
 պէտք է՝ որ մեր կեանքին պահպանու-
 թեանը համար շատ հոգածու թիւն

Ներք ընենք , չէ՛նէ՛ շուտով կըմեռ
 նինք :

Ասանկալ միայն Սուրբ Հոգին է , որ կրնայ յաղթել ձեր սրտին զըզ ջու՛մ ընելու՝ ու Վրիստոսի վրայ յոյսերնիդ դնելու անյօժարութիւնը , բայց այսու ամենայնիւ աս բաները ձեր անձին բուն գործքովք ու ջանքովք պիտի ըլլայ : Գանք որ՝ ինտո՛ր Սուրբ Հոգին կրներգործէ ձեր սրտտին մէջը , նաև ձեզի կառաջնորդէ գործելու , անանկ որ ան բրած մեղքերնուդ վրայ զգ ջալնիդ՝ ու Վրիստոսի վրայ ապաւինելնիդ ճշմարտապէս ձեր բուն գործքը կըլլայ , ես ան չեմ կրնար բացատրել : Բայց աս գիտե՛մ թէ Հոգին Սուրբ ան կամ մէկ ուրիշ ճամբով մը ձեզի կամեցող ըլլալ կուտայ աս բաները ընելու : Մենք միայն աս գիտենք որ՝ ան անանկ մէկ կերպով մըն է , որն որ ձեր ազատ ներգործութեանը կործանուս մը չըլլար , որ մեղքերնիդ ապաշխա

ըն լը ու Վրիտանի վրայ ապաւինե-
լը ինքիրէննուղ կընէք . և որ այսու
ամենայնիւ ինքն է՝ որ կընէրգործէ
ձեր մէջը , որ դուք աս քաները ընէք
ինչպէս Մուքեալը կըսէ : « Ատիսով
ու դողով հողինէննուղ փրկութիւնը
դործեցէք . քանզի Մստուած է՝ որ
ձեր ներսիղին կընէրգործէ , որ կա-
մենաք՝ ու (աղէկութիւն) ընէք՝ (իրեն)
հաճելի ըլլալու համար” : Փիլ . ք .
13 :

Չանակս՝ շնորհակալ եղիր , որ ան
աս կերպն է : Մի վշտանար դուն ան
դժուարութիւններուն համար , թէ
ինչպէս ասանկ կիմացվի : Վնա՛ դուն
քու Նրկնաւոր շօրըղ . Աիմանա՛ս դուն
ներսիղիդ մէկ յօժարութիւն մը իրեն
երթալու : Մհա ան Սուրբ շողիէն է ,
որ արդէն ձեզի իր օգնութիւնը կը-
շնորհէ : Մս օգնութեանը վրայ ձեր
կատուամը իմացէք : Մստուծոյ նայե-
ցէք որ օգնութիւն ունենաք , և ձեր
անձին զօրութիւնն ալ դործի դրէք :

Վասցէք ձեր Արկնաւոր Հօրը աւջեր՝
 ձեր հոգին անոր աւջեր ձգեցէք՝
 մեղքերնիդ անոր խոստովանանք ե-
 դիք։ Հոգին Սուրբը ընդունելու հա-
 մար աղօթք ըրէք։ Աղօթք ըրէք՝ որ
 ինքը ձեզի ճամբայ ցուցունէ զեղջի
 դալու՝ ու Քրիստոսի վրայ ապաւինե-
 լու։ Մաշխարեցէք՝ ու յոյսերնիդ
 աս Վրկիչին վրայ դրէք, և անտա-
 րակոյս պիտի դոնաք անով խաղաղու-
 թիւն ու խնդութիւն։

Աս բաները չէ թէ ձեզմէ մեկուն՝
 հապա ամէնուդ ալ կըզրուցեմ սիրե-
 լի՛ տղաքս։ Մտոնց վրայ մոմբտացէք
 դուք՝ առանձին եղած ատեննիդ։

Վիշեր բաքի։

ՊԻՆՈՒԽ ԺԲ :

Անաստասիայի կարգացողը գեղեցիկ գալու յորդան
ընելու հասարակ հարցման նշաններ :

Այլ մենք ան Ղամարիս խաթու
նին՝ ու իր տղոց մէջ տեղը եղած խօ
սակցութիւնը լմընցուցինք մինչև
տաստեղ : Այլ կըրցուսանք որ՝ աս գիր
քը Աստուծոյ օրհնութեամբը օգտա
կար պիտի ըլլայ կարդացողներուն ,
կամ ասոր կարդացված ատենը լսող
ներուն :

Արդեօք կընայ ըլլալ որ մէկ մարդ
մը՝ թէ պզտիկ եղեր թէ մեծ , երբոր
աս խօսքերը կարդալով բոլոր գիր
քէն անցած ըլլայ , անանկով իր մեղ
քերուն համար զգջում ընելու Աս
տուծոյ առջևը՝ և Տէր Յիսուս Քր
իստոսին հաւատալու նիւթերուն
վրայ մտմտալովը , անիկա իր սրտին
մէջ հող ու կսկիծ մը չըզգայ , կամ
զգայ ալ նէ՞ քիչ մը զգայ :

Թէ որ անանկ մէկ մարդ մը աս
 դիրքին խօսքերուն մտիկ ընելու վրայ
 է նէ, իրմէն կըխնդրըվի՝ որ չի ճանճ
 րանայ մեր աստեղ քանի մը խոր
 հուրդներ ալ առաջ բերելնուս վրայ,
 որպէս զի անոնց վրայ ինքը խորհրը
 դաժութիւն ընէ :

Բարեկամս, դուն չե՞ս խորհիր որ՝
 մեղքին վրայով եղած ան ստորագրու
 թիւնը ճշմարիտ է :

Ան մեղքը այնպէս մեծ չարիք մը
 չէ՞ մի՞ ինքիրմէն գէշ ըլլալովը . որ
 ան Վմենամեծ ու Վմենաբարի Վանկին
 դէմը կըդործըվի, անանկ մէկու մը
 դէմը՝ որ ինքը կատարեալ իրաւունք
 անի, որ իբր ամէն արարածները զին
 քը սիրեն՝ ու իրեն հնազանդին : Աւ
 րեմն՝ անկէ ետեւ տակաւին պիտի շա
 րունակի՞ս մի յանճնառու չըլլալ Վս
 տուծոյ իրեն վայլածը տալու :

Մեղքը մէկ մեծ չարիք մը չէ՞ մի՞,
 որովհետեւ Վստուծոյ ան կառավարու
 թեանը ու իշխանութեանը գէմ է, ու

րոնք որ իր ձեռքով ստեղծած և իբր
 իշխանութեան տակը եղած արարած,
 ներուն մեծ գերդաստանին կարգադ-
 րութեանը ու երջանկութեանը բա-
 ցարձակապէս հարկաւոր են :

Թէ որ մեղքի մէջ յառաջանալու
 ըլլաս նէ, անշուշտ պիտի ցուցնես
 թէ՛ հողդ չէ ընկերներուն երջանկու-
 թեանը վրայով : Առկէ՞ս մի որ ասանկ
 գէշ անձնասիրութեան յանցանքին
 մէջը միշտ օրէ օր շատնալու վրայ
 ըլլաս :

Մեղքը մեծ չարիք մը չէ՞ մի, որ
 ասանկ անարգ ապերախտութիւնն ը-
 նել կուտայ մարդուս անանկ Ասկի
 մը դէմ՝ որ քեզի այսչափ բարու-
 թիւններ ու պարգևներ տրւած է :
 Առե մտմբտա՛ իր մեծ երկայնատու-
 թիւնը ու համբերութիւնը, որ դուն
 ասանկ իրեն դէմ անհնազանդ ու ա-
 պերախտ գանբվելովդ՝ ինքը քու
 կեանքիդ օրերուն թէյը չի կրտրեց
 տակուլին : Մտմբտա՛ իր զարմանալի

սիրոյն վրայ՝ որ իր մէկհաստիկ սիրե-
 լի Արդին աշխարհ խրկեց մեղաւորնե-
 րուն համար, որ արուն թափէ խաչին
 վրայ, որ անով քեզի թողութեան ու
 ազատութեան համար մէկ ճամբայ մը
 բացվի: Մտմբտա՛ դուն աս փրկիչին
 ան իր քաղցրիկ զթութեանը վրայ,
 իր զարմանալի բարերարութեանը վը-
 րայ՝ որ քեզի ցուցուց: Այլ դուն ատ
 անարգ աստերախտութեան մէջը պի-
 տի կեննս մի տակաւին ասանկ մէկ
 Աղորմած Հօր մը առջևը՝ ասանկ մէկ
 բարեգութ փրկիչի մը դէմ:

Մեղքը մեծ չարիք մը չէ՞ մի, որ
 կը հակառակի՝ ու միշտ Մատուծոյ եր-
 կու տեսակ պատուէրները կը կոտորէ,
 սրոնք որ ինքը մեզի տըւեր է՝ որ իր
 յարգը ու իշխանութիւնը պահվի, ու
 մեր երջանկութիւնը հաստատ ըլլայ
 և՛ աս աշխարհիս մէջ՝ և՛ զայու աշ-
 խարհին մէջ: Աս պատուէրները՝ ու
 ըոնց թէ որ մենք հնազանդ ըլլանք,
 իրեն ուրիշ ամէն պատուէրներուն ալ

Հնազանդ ըլլալու ճամբայ, կրբանան :
 Են պատուէրները ինչպէս դուն ալ
 պիտես շատ պարզ ու շատ պայծառ
 են : Թէ որ տղայ ալ ըլլաս կրնաս
 հասկընալ անոնք . Եւր. ու Տէր Եստ
 աւածոյ պիտի սիրես՝ քու բոլոր սրբ
 սովի ու քու բոլոր հոգիովի՝ ու քու
 բոլոր դորութիւնովի՝ ու քու բոլոր
 հոգովի . Եւ քու ընկերոյ քու անձիւ
 պէս : պիտի սիրես՝ : Եստնք վայելուչ
 պատուէրներ չե՞ն մի . ասոնք ամէն
 քաներու մէջ շիտակ չե՞ն մի : Երա
 ճրտան ասոնց վրայ՝ որ չափ որ կուզես
 նէ , ու նայի՛ թէ կրնաս մէկ սխալ մը
 գտնալ ասոնց մէջ : Ո՞վ կրնայ ար
 դեօք անոնք մէկ կերպով մը փո
 խել , որ եղածէն աւելի աղէկ ըլլան :
 Ըն՝ ս. տե՛սնար որ՝ ան սիրոյ ու արդար
 ի շիտանութեան հնազանդութեանը հո
 պին՝ որ, աս, պատուէրները մեզմէ կր
 պահանջէ , բացարձակապէս մեր մը
 խի՛թաբութեանը ու երջանկութեանը
 հարկուոր է , ան ալ աս աշխարհիս

Աջը : շնորհակալութեամբ արանց
 երկրայութեան , որ եթէ ամէն մար
 դիկ հնազանդին աս երկու պատուի
 րանքներուն , մենք անատենը պիտի
 գտնենանք շատ երջանիկ ու հաճոյա
 կան ընտանիքներ , և դրացնութիւն
 ներ , ու գեղեր , և քաղաքներ . և ա
 նանկով բոլոր երկիրը կրակըսի նմա
 նիլ երկինքի :

Աշխարհիս վրայ եղած ան ամէն
 չարիքներուն ու թշուառութիւննե
 րուն և նեղութիւններուն պատճառը
 Աստուծոյ աս երկու պատուէրներուն
 անհնազանդ գտնուիլը չէ՞ մի : Ա՛րչափ
 մեծ պիտի ըլլայ քու յանցանքը՞ որ
 մինչև կենացըդ աս օրը աս պատ
 ուէրները քակելու վրայ եղար դուն :

Ա՛եղբր մեծ չարիք մը չէ՞ մի՞ ա
 նոր համար՞ որ հողին կրնուատայու
 նէ , ու անկէց ետև կիսայունէ հո
 գիին , որ ան մեղքը ընելովը՞ ինքը
 ցած ու անարդ մէկ մը եղած է :

Իրան՞ բարեկամս , թէ որ խղճմը

տանք ունենաա դուն , պիտի զգաս՝ որ
 մեղքը ինքիրէնը նըւաստ ու անարդ
 է , որ մեղաւորը չէ թէ միայն բուն
 իր մտքին առջևը անարգ կընէ , հա
 պա Վստուծոյ ալ ու Քրկիչին , և բո
 լոր մաքուր ու սուրբ էակներուն ալ
 զգուէ լի ու ատելի կընէ : Թէ որ խըղճ
 մտանք ունիս նէ դուն՝ աս բանը պիտի
 զգաս . և կարծեմ թէ շատ անգամ
 դուն աս կերպովը զգացիր ալ ես ,
 այսինքն՝ երբոր ճշմարիտ Վրխատո
 նեաներուն վրայ նայեր ես թէ՛ անոնք
 մեղքը մէկ դի ձգելով , ու զՎստուած
 սիրելով՝ և անոր հնազանդ ըլլալով՝
 իրենց ընկերներուն բարիք ընելու
 վրայ ըլլալով՝ անոնք մէկ աղէկ ու դո
 վելի յառաջագիւմութիւն մը ունեցեր
 էին : Ղուն իմացար , և տակաւին ի
 մացիր՝ որ անոնց ունեցած վարքը չէ
 թէ միայն ազատութեան ու պարտաւո
 թութեան կըվերաբերի , հապա ճըշ
 մարիտ իմաստութեան ու ծայրագոյն
 պատուոյ :

Մեղքը մեծ չարիք մը չէ՞ մի , որ
 քեզի ասանկ գեղեցիկ յառաջադիմու-
 թիւն ունենայէն մէկ դի կըճգէ , և
 քեզ ինքըզինքիդ զգուելի ու անարդ
 կընէ՞ երբոր Մտուծոյ դէմ մեղք դոր-
 ծելու կըլլաս :

Մեղքը չարիք մը չէ՞ մի , որ՝ եթէ
 անոր վրայ զղջում չըլլըվի՞ և Մ-
 տուծոյ շնորհքովը Վրիստոսով թո-
 դութիւն չըլլըվի նէ , անիկա մար-
 դուն հողին թշուառ ու ողորմելի կը-
 նէ յաւիտեանս :

Բարեկամս՝ մտմբտա՛ դուն , որ քու
 հողիդ ամենեւին չի պիտի մեռնի . պի-
 տի ապրի ան մինչև յաւիտեան . քու
 միտքիդ դաղափարելու չի կըցած տա-
 ըիններովը ու դարերովը պիտի ապրի
 ան :

Թէ որ քու բնակած տեղդ բոլոր
 տուները բարակ աւաղով լեցուն
 եղած ըլլան , դուն ալ սկըսես մէկ
 տանը մէջի եղած աւաղը դուրս առ-
 նել մըջուններուն պէս՝ մէկ հատ մը

տանելով մէկ անգամը նէ, ու ան դուն
 մէկդի տանիս հինգ հարիւր մղոն հե-
 ոուտեղ մը, և անկէ ետեւ մէկ հատ
 մըն ալ առնելու ետ դառնաս, ու ա-
 սանկով մինչև որ ան տանը մէջինը
 պարպրվի նէ, որչափ ատեն պիտի
 քրշէ քու ատ բանը ընելոյդ, թէ որ
 Մստուած մեղի այնչափ երկար ժամա-
 նակ կեանք տալու որ ըլլայ:

Դիցուք թէ՛ քու կեանքը անանկ
 շարունակ պիտի երթայ, ու դուն նոյն
 կերպով պիտի յառաջանաս՝ մինչև
 որ պարպելու ըլլաս ան ամէն տունե-
 րուն մէջի եղած աւաղը: Աւ առիկս
 որչափ ժամանակ պիտի քրշէ:

Հիմայ թէ մէկ կը որ դունտ մը ըլ-
 լար, անանկ մեծ՝ ինչպէս մեր բնա-
 կած երկիրն է, որն որ բարակ աւա-
 ղին հատերովը շինված ըլլար, որոնք
 մէկիկ մէկիկ մէկդի տարվէր նոյն կեր-
 պովը:

Դիցուք թէ ա՛լ էվելին խօսիմ: ա-
 սանկ աւաղէ եղած հարիւրաւոր՝ հա-

զարաւոր ու միլեօնաւոր գունտեր ըլլային , և միլեօն տարին մէկ հատ մը միայն անոնցմէ մէկդի աւնըվելու ըլլար նէ , մինչև որ ամէնն ալ բոլորովին հատնելու ըլլան՝ որչափ տարիներ պիտի քրշէ արդեօք՝ որ ան ամէնը մէկդի տարվի :

Հիմայ թէ որ ետեւէ իյնանք աս բանին վրայ խորհելու նէ , միտքերնիս կըհոգնի ու կըշփոթի : Թող աս ասանկ մնայ : Կանք որ՝ բոլոր այսչափ բազմաբարդ գումարներով հաւաքած տարիներուն թիւովը մարդուս հոգին անշուշտ պիտի ապրի . և այնչափ ժամանակ անցնելէն ետքնալ՝ ճիշդ նորէն ապրելու սկըսածի պէս պիտի ըլլայ : Այնչափ տարիներու մեծ թիւովը նորէն նոր պիտի յառաջանայ ապրելովը՝ հազար ու միլեօնաւոր ժամանակներ ալ վրայ դալու որ ըլլայ , և անատեն ալ պիտի յառաջանայ ապրելովը , և պիտի շարունակէ՝ ամենեւին ապրելէն ետ չի

կենսալուր : Հոգին պիտի ազրի յա-
ւիտեանս :

Հիմայ՝ի՞նչ է ան երջանկութեան
կամ թշուառութեան բոլորական հա-
շիւը , որ հոգին պիտի վայելէ կամ
քաշէ իր անվախճան գոյութեանը
մէջ հանդերձեալ աշխարհին մէջը :
Արնամ մի դուն ան հաշիւին որչափ
ըլլալը գաղափարել : Ա՛ն այնչափ
շատ է՝ քու աս աշխարհին մէջը վա-
յելած կամ քաշած բաներէդ , որ-
չափ որ քու յաւիտենական գոյու-
թիւնդ շատ երկար պիտի ըլլայ՝ քու
աս կեանքիդ մէջը եղած քանի մը
կարճ տարիներէն : Աւրեմն՝ չես
կրնար դուն մտմբտալ՝ թէ որչափ
մարդուս հոգին մեծ արժէք ունի :
Ի՞նչ օգուտ կըլլայ քեզի , թէ որ դուն
ձեռք ձգես բոլոր ճոխութիւնները ,
հարստութիւնները՝ ու աշխարհիս մե-
ծութիւնները , բայց քու հոգիդ կոր-
սընցունես , և Աստուծոյ ու Փրկիչին
երեսէն ու բոլոր սուրբ և երջանիկ

արարածնեքուն երեսէն իյնաս , և
 դատապարտըվիս որ յաւիտեան թըշ
 ուաւուլթեան մէջը երթաս բնակելու
 քեզի պէս մեղաւոր ու եղկելի արա
 բածնեքուն հետը :

Մեղքը՝ թէ որ անոր վրայ Օրդ
 ջում չըլլ ըվի , ու ան մեղքին թողու
 թիւն չըլլայ Աստուծոյ շնորհքովը՝
 Վրիստոսի միջնորդութեամբը նէ ,
 աս ամէն չարիքները պիտի բերէ
 մարդուս հոգիին վրայ , դիտցած ե
 ղիր որ՝ քու հոգիիդ վրայ :

Աստուած ասանկ զըուցեց մեզի
 Սուրբ Վիրքին մէջը : Իր խօսքերը
 միշտ ամէն իժիր ճշմարտութիւն են .
 ինքը մեզ չի կրնար խաբել . ինքը
 մեզի իր դիտաւորութիւնը յայտներ
 է՝ ու չի փոխեր անիկա : « Անանկ սի
 բեց Աստուած աշխարհը՝ որ իր մէկ
 հատիկ Արդին տըլաւ , որ՝ ով որ ա
 նոր հաւտայ նէ չի կորսըվի , հապա
 յաւիտենական կեանքը ունենայ . և
 անիկա՝ որ չի հաւատար Արդիին , չի

պիտի տեսնայ ան կեանքը . հասարակ
 Մատուցոյ բարկութիւնը անոր վրայ
 կըմնայ” : Յոհ . 7 . 16—36 :

Ինչպէս սոսկալի պիտի ըլլայ ա-
 սանկ մաքուր ու սուրբ՝ ասանկ արդար
 ու բարի էակին՝ այսինքն Մատուցոյ
 բարկութիւնը : Աւ աս բարկութիւնն
 ալ պիտի մնայ ան հողիին վրայ , և
 միշտ պիտի կենայ ան բարկութիւնը՝
 որչափ ժամանակ որ հողին կսպրի
 նէ :

Ալ սիրելի՛ բարեկամս , դուն կըր-
 նաս մի անգեղջ մեռնելու համարձա-
 կիլ , և աս բարկութիւնը քու հո-
 ղիիդ վրայ մնալ տալու : Արնաս հա-
 մարձակիլ անապաշխարութեան մէջ
 կենալ տակաւին՝ քանի որ մարդուս
 կեանքին վերջը ասանկ անյայտ է նէ ,
 և որ Մատուած քեզ մէկ վայրկեանի
 մը մէջ կարելի է որ յաւիտեանակա-
 նութեանը մէջ առնէ ձգէ :

Մեղքը մեծ չարիք մը չէ՞ մի անոր
 համար , որ մարդուս հողին ասանկ
 յաւիտեանս կործանման մէջ կրնայ

ճգեւ : Ատ քեզի՛ ալ էվելօք դէշ չէ՞
 մի՛ որովհետեւ դուն ան մեղքին պատ-
 ճառաւը աս կործանումին մէջը հի-
 մայ իյնալու մօտ ես . և ստուգիւ
 պիտի իյնաս անոր մէջ, թէ որ ըրած
 մեղքիդ վրայ չի զղջաս՝ ու յոյսդ
 Քրիստոսի վրայ որ չի դնես նէ :

Հիմայ արդեօք դուն կըսկըսե՞ս մի՛
 մեղքին չարութեան մէկ մասը տես-
 նալ : Ա՛խ, դուն տակաւին շատ քիչ
 կը տեսնաս կոր ան : Թէ որ Աստուծոյ
 տեսածին պէս դուն ալ կրնայիր տես-
 նալ՝ իր ունեցած իսկական ու սոս-
 կալի նշանովը նէ, իսկ և իսկ մեծ
 խռովութեան մէջ կը լլայիր քու զոր-
 ծած յանցանքիդ՝ ու անկէց յառաջ
 եկած վտանգին պատճառաւը :

Աշխատէ՛ իմ բարեկամս՝ աշխատէ՛,
 որ էվելի պայծառ ու ազդու կերպով
 մեղքին դէշութիւնը տեսնաս՝ ու քու-
 կին էվելօք մեղանչական ըլլալդ մէկ
 սուրբ ու արդար Աստուծոյ մը առջևը
 դիտնաս : Մտմըտա՛ դուն աս գիրքին

մէջի կարդացած բաներուդ վրայ .
 խորհէ՛ անոնց վրայ սրտի մտօք՝ ու
 առանձին մասնաւոր տեղ մը : Կար-
 դա՛նաւ Մտտուածաշունչ զիրքը . որ
 անոր մէջը տեսնաս մեղքին զէշու-
 թիւնը : Մտեղը պիտի տեսնաս թէ
 ի՛նչպէս Մտտուած մեղքը կատէ : Մտ-
 տեղը պիտի տեսնաս Վրիստոսի զար-
 մանալի սէրը , որ քեզ մեղքէն ու
 մեղքին սոսկալի փորձանքներէն խա-
 լըսելու համար մեռաւ : Մտոր մէջը
 պիտի գտնաս ան ամէն բանը , որ քե-
 ղի Օղջում ընելու առիթներ կրնան
 ըլլալ , ու յոյսդ Վրիստոսի վրայ
 դնելու : Մտեղը պիտի կարդաս ան
 յաւիտենական աղէտին ամէն կերպ
 երկիւղները իմացընող խրատները ,
 որ կը զգուշացունեն քեզ զալու բար-
 կութենէն փախչել : Մտեղ պիտի
 կարդաս ան երկինքին բոլոր բերկ-
 րութիւնները , որոնք քեզ կը հրաւի-
 ընն՝ որ ընդունիս Մտտուծոյ շնորհքը ,
 և այնպէս պատրաստութիւն ունենաս
 անվախձան սրբութիւնը ու երջան-

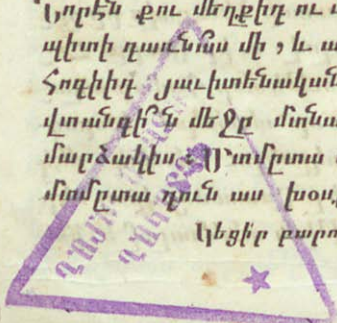
կութիւնը վայելելու : Գուն բոլոր աս
 հարկաւոր բաներուն աղէկ մը միտքդ
 տալ չի պիտի՝ սկըսես մի ան օր , ան
 ժամը , հիմայ : Գուն առանձին տեղ
 մը չի պիտի՝ քաջվիս մի , և Մտուա
 ծաշունչը ձեռքդ առնես ու կարդաս ,
 և մտմտաս ան բաներուն վրայ՝ որոնք
 որ քու հոգիիդ յաւիտեհական երջան
 կութեանը կը վերաբերին : Դ՛նչ բան
 է՝ որ քեզ ասիկա ընելէն ետ կը ձգէ՝
 կարգիլէ : Դ՛նչ բան է՝ որ քեզի ար
 գելք կը լայ անմիջապէս Մտուծոյ
 երթալու աղաչելու , և քու անձդ իր
 առջևը դնելու՝ մեղքերդ խոնարհ
 կերպով իրեն խոստովանելով , ըրած
 յանցանքիդ համար սրտանց զղջում
 ընելով , Բրիստոսի ձեռքովը իր շը
 նորհքը խնդրելով , և իր Սուրբ Հո
 գիին ներգործութեանը համար աղա
 չանք ընելով , որ անանկով կարող
 ըլլաս դուն սկըսելու անանկ մէկ
 կեանք մը վարել Մտուծոյ վրայ սէր
 ու հնազանդութիւն ունենալով՝ և ին

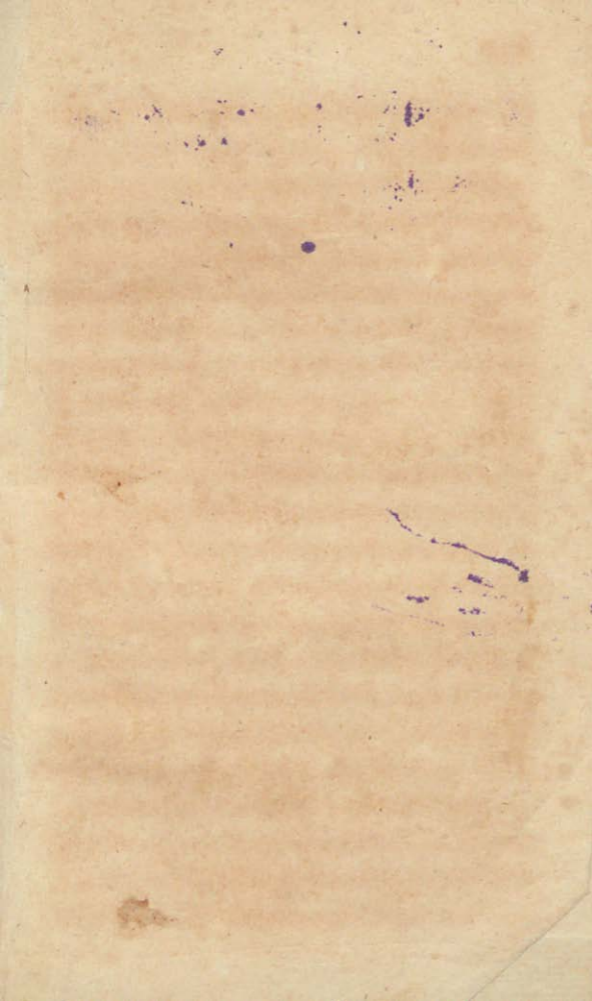
ՅԵՂ. ԶՈՅՈՅ ԲՈՒԹԵՂՈՐՔ. ԸՆԿ. ԳՐԱԴԱՐԱՆ

քի սրտիդ յո՛ւ ջնգանն անտղա՛ն թի՛ս քի նենալով :

Հիմայ դուն սրտիդ մէջը մէկ փափաք մը՝ թէպէտ թող քիչ ըլլայ, ունի՞ս մի աս բանը ընելու : Ա՛հ սիրելիս, դուն ատ փափաքը կատարել նայէ՛ . Եստուծոյ շնորհաց Հոգին քեզ Վրիստոսի էտին կրճզէ ատով, բայց դուն աս Հոգին չուզելիք կրնե՞ս մի : Ես Հոգին պիտի ձանձրացունե՞ս մի՞ որ քեզմէ մէկդի երթայ, ու ձգէ քեզ քու մտքիդ ամենամեծ կուրուժեանը ու սրտիդ կարծրութեանը մէջ : Գուն՝ Եստուծոյ բարեկամ ըլլալու՝ ու Վրիստոսի հետ բաժին ունենալու բոլոր յոյսերդ մէկ դի պիտի թողնու մի : Երբէն քու մեղքիդ ու սխալ ճամբուդ պիտի դաւննաս մի, և աս կերպով քու հոգիիդ յաւիտենական կորըստեանը վտանգի՞ն մեջը մտնալու պիտի համարձակիս : Մտմբտա սիրելիս, աղէկ մտմբտա դուն աս խօսքերուն վրայ :

Կեցիր բարով :

2.

